

PUB. OVIDII
NASONIS
DE
TRISTIBUS
LIBRI V.

CUM
ANNOTATIONIBUS
Minimè rejiciendis.

---

*Mendis innumeris repurgari, &
Variis passim Lectionibus aucti.*

LONDINI,
Typis Tho. HODGKIN, pro Societate
Stationariorum. MDCCXIV.

pu

Allogu

Parv
Ho
Vade,
Infe
Nec te
Nor
Nec t
Can
Nec f
Hir
Felice
Fort
Neve
De
Vade
Con
Si quis
Si
Vivere
Id
Atq; i
Ne,
Protin
Et
Tu
Cau
nveni
Car
Et tac
Sit

I

PUB. OVID. NASONIS
De TRISTIBUS Lib. I.

ELEGIA I.

*Alloquitur Librum ut Romum vadat, & quid ei
faciendum sit admonet.*

PArve (nec in video) sine me Liber ibis in urbem : *Ex Tomo
Romam.*
Hei mihi 1 quod domino non licet ire tuo ! *1 quo.*
Vade, sed incultus, qualem decet exulis esse ;
Infelix habitum temporis hujus habe.
Nec te purpureo velent vaccinia 2 succo ; *2 succo.*
Non est conveniens luctibus ille color :
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur ;
Candida nec nigrâ cornua fronte geras :
Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes,
Hirsutus 3 passis ut videare comis.
Felices ornent hæc instrumenta libellos ;
Fortunæ memorem te decet esse meæ.
Neve litarum pudeat ; qui viderit illas,
De lachrymis factas 4 sentiat esse meis.
Vade Liber, verbisque meis loca grata saluta ;
Contingam certè quo licet illa pede.
Si quis, ut in populo nostri non immemor 5 illo, 5 illic.
Si quis, qui quid agam forte requiret, erit :
Vivere me 6 dices, salvum tamen esse negabis ; *6 dicat.*
Id quoque quod vivam munus habere Dei.
Atq; ita 7 tu tacitus quærenti plura ; Legendum : *7 te cautus*
Ne, 8 quæ non opus est, forte loquare, 9 cave. *8 quod*
Protinus admonitus repetet mea crimina lector, *opus non.*
Et peragar populi publicus ore reus. *9 dabis.*
Tu cave defendas, quamvis mordebere dictis :
Causa patrocinio non bona 2 major erit. *1 Neu.*
Invenies aliquem, qui me suspireret ademptum,
Carmina nec siccis perlegat ista genis.
Et tacitus secum, ne quis malus audiat, optet,
Sit mea, lenito Cæsare, pœna 3 levis. *2 pejor.*
3 minor.

1 ille.
2 miser.

Nos quoque, quisquis erit, ne sit miser 1 ipse, precalignos
Placatos 2 miseris qui volet esse Deos : (muri
Quæq; volet, rata sint ; ablataq; principis ira
Sedibus in patriis det mihi posse mori.

Ut peragas mandata, Liber, culpabere forsan ;
Ingeniique minor laude ferere mei.

Judicis officium est, ut res, ita tempora rerum
ficiunt. Quærere : quæsito tempore tutus eris.

Alacritas Carmina proveniunt animo deducta sereno :
ad poemata. Nubila sunt subitis tempora nostra malis.

Carmina secessum scribentis & otia quærunt :
Me mare, me venti, me fera jactat hyems.

Carminibus metus omnis abest ; ego perditus en
Hæsurum jugulo jam puto, jamq; meo. (ser

Hæc quoq; 3 quæ facio judex mirabitur æquus
Scriptaque cum venia qualiacunq; leget.

Da mihi Mæoniden, & tot circumspice casus ;
Ingenium tantis excidet omne malis.

Deniq; securus famæ Liber ire memento,
Nec tibi sit lecto displicuisse pudor.

Non ita se nobis præbet fortuna secundam,
Nec tibi sit ratio laudis habenda tuæ.

Donec eram sospes, tituli tangebar 4 amore,
Quærendiq; mihi nominis ardor erat.

Studiam nunc 5 simulo, studiumq; quod obfuit odio
obfuit Ovidio. Sit satis ingenio sic fuga parta meo.

I tamen ; 6 & pro me tu, cui licet, aspice Romam
Dii facerent 7 posses non meus esse Liber.

Nec te quod venias magnam peregrinus in urbem
Ignatum populo posse venire puta.

Ut titulo careas, ipso noscere colore ;
Diffimulare velis te 8 licet esse meum.

Clam tamen intrato, ne te mea carmina lèdant ;
Non sunt ut quondam plena favoris erant.

9 quia. Si quis erit, quite 9 quid sis meus, esse legendum
Libri Amo- Non putet, è gremio rejiciatq; suo ;

rum obfue- Inspice, dic, titulum ; non sum præceptor amoris
runt Ovidio. Quas meruit pœnas, jam dedit illud opus.

Forlitan expectes 1 an in alta palatia missum
1 ut. Scandere te jubeam, Cæsareamq; domum :

Ignoscant augusta mihi loca, diiq; locorum ;
 Venit in hoc illa fulmen ab arce caput.
 Esse quidem memini mitissima sedibus illis
 Numinis, sed timeo, qui nocuere, deos.
 Terretur minimo pennæ stridore columba
 Unguis, accipiter, saucia facta tuis.
 Nec procul a stabulis audet 1 discedere, 2 si quæ 1 secedere.
 Excussa est avidi dentibus agna lupi. 2 sequa.
 Vitaret cœlum Phaeton, si viveret; &, quos
 Optarat stulte, 3 tangere nollet equos. 3 jungere.
 Me quoque, quæ sensi, fateor Jovis arma timere;
 Me reor infesto, cum tonat, igne peti.
 Quicunq; Argolicâ de classe Capharea fugit,
 Semper ab Euboicis vela retorquet aquis:
 Et mea cymba semel vastâ percussa procellâ,
 Illum, quo læsa est, horret adire locum. 4 care.
 Ergo 4 cave, Liber, & timidâ circumspice mente; 5 Ut.
 5 Et fatis a media sit tibi plebe legi.
 Dum petit infirmis nimium sublimia pennis
 Icarus, 6 Icaris nomina fecit 7 aquis. 6 Icarias
 Difficile est tamen, hic remis utaris an aurâ,
 Dicere; consilium resq; locusq; dabunt.
 Si poteris vacuo tradi, si cuncta videbis
 Mitia, si vires fregerit ira suas;
 Si quis erit, qui te dubitantei & adire timentem 7 aquas.
 Tradat, & ante tamen pauca loquatur, adi.
 Luce bonâ, dominoq; tuo felicior ipso,
 Pervenias illuc; & mala nostra leves.
 Namq; ea vel nemo, vel qui mihi vulnera fecit,
 Solus Achilleo tollere more potest.
 Tantum ne noceas, dum vis prodeesse, videto;
 (Nam spes est animi nostra timore minor,) 8 curva.
 Quæque quiescebat, ne mota relæviat ira,
 Et pœnæ tu sis altera causa cave.
 Cum tamen in nostrum fueris penetrale receptus,
 Contigerisq; tuam scrinia 8 parva domum;
 Aspicies illic positos ex ordine fratres,
 Quos studium cunctos evigilavit idem;
 Cætera turba palam titulos 9 ostendit apertos,
 Et sua detestâ nomina fronte 1 gerit; 9 ostendet.
 Tres 1 geret.

Libri Amoris. Tres procul obscurâ latitantes parte videbis;
Hi quoque, quod nemo nescit, amare docent.
Hos tu vel fugias; vel, si satis oris habebis,
OEdipodas facito, i Telegonosque voces:
Deque tribus moneo, si qua est tibi cura parent.
Ne quenquam, quamvis ipse docebit, ames.

Metamorphoses Ovidii. Sunt quoq; mutatae ter quinq; volumina formæ
Nuper ab exequiis carmina rapta meis.
His mando dicas, inter mutata referri
Fortunæ vultum corpora posse meæ.
Namq; ea dissimilis subitò est effecta priori,
Flendaq; nunc, aliquo tempore lœta fuit.
Plura quidem mandare tibi, si quæris, habebam
2 viæ. Sed vereor tardæ causa fuisse 2 moræ.

3 Quod si. 3 Et si, quæ subeunt, tecum, liber, omnia ferre
Sarcina laturo magna futurus eras.
Longa via est, propera; nobis habitabitur orbi
4 patriæ. Ultimus; à 4 terrâ terra remota meâ.

ELEGIA II.

*Supplicatio ad Deos ut ab imminenti naufragio
eum incolumem servent.*

5 munere. **D**ii maris & cœli (quid enim nisi vota supersunt
Solveare quassatæ parcite membra ratis.
Neve precor magni subscribite Cæsaris iræ;
Sæpe premente Deo fert Deus alter opem.
Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo
Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.
Oderat Æneam propior Saturnia Turno;
Ille tamen Veneris 5 numine tutus erat.
Sæpe ferox cautum petiit Neptunus Ulyssem;
Eripuit patruo sæpe Minerva suo.
Et nobis aliquod (quamvis distamus ab illis)
6 **Quis** vetat, irato, numen adesse, Deo?
Verba miser frustra non proficientia perdo;
Ipsa graves spargunt ora loquentis aquæ;
7 **dicta.** Terribilisq; Notus jaëtat mea 7 verba, præcesq;
Ad quos mittuntur, non sinit ire deos.
Ergo iidem venti, ne causâ lœdar in unâ,
Velaque nescio quo, votaque nostra ferunt.

Me m
Jam
Quant
Jam
Quoc
Flu
Inter
Ne
Nam
Nu
Nunc
Nu
Recto
In
Scili
Dit
Oppr
Or
At p
Ho
Nesc
N
Ob
N
At n
D
Hei
Q
Nec
Q
Qui
P
Nor
D
Est
I
2 E
E
Fin
I

LIBER I.

5

Me miserum ! quanti montes volvuntur aquarum ! *Hyperbole.*
 Jam jam tacturos sidera summa putes. *Mare Scythicum.*
 Quantæ diducto subsidunt æquore valles ! *I aspicias.*
 Jam jam tacturos tartara nigra putes. *Æther.*
 Quocunq; i aspicio, nihil est nisi pontus & 2 aër ; 2 *Æther.*
 Fluctibus hic 3 tumidus, nubibus ille minax : 3. *tumidis.*
 Inter utrumq; fremunt immani 4 murmure venti ; 4 *turbine.*
 Nescit cui domino pareat unda maris.
 Nam modò purpureo vires capit Eurus ab ortu ;
 Nunc Zephyrus sero vespere missus adest.
 Nunc gelidus 5 sicca Boreas bacchatur ab Arcto ; 5 *Scythica.*
 Nunc Notus adversâ prælia fronte gerit.
 Rector in incerto est ; nec quid fugiatve, petatve
 Invenit, ambiguis ars stupet ipsa malis.
 Scilicet occidimus, nec spes 6 est ulla salutis ; 6 *nisi*
 Dùmque loquor, vultus 7 obruet unda meos. *vana.*
 Opprimet hanc animam fluctus, frustrâq; 8 precanti 7 *obruit.*
 Ore necaturas accipiemus aquas. *8 petenti.*
 At pia nil aliud quâm me dolet exule conjux ;
 Hoc unum nostri 9 scitque gemitque mali. 9 *fictque.*
 Nescit in immenso jactari corpora ponto,
 Nescit agi ventis, nescit adesse necem.
 Obenè quod non sum mecum conscendere passus ; 1 *Dii longi.*
 Ne mihi mors misero bis patienda foret !
 At nunc, ut peream, quoniam caret illa peric'lo,
 Dimidiâ certè parte superstes ero.
 Hei mihi ! quâm celeri micuerunt nubila flammâ !
 Quantus ab æthereo personat axe fragor !
 Nec levius laterum tabulæ feriuntur ab undis,
 Quâm grave balistæ mœnia pulsat onus.
 Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes ;
 Posterior nono est, undecimoque prior.
 Non lethum timeo ; genus est miserabile lethi ;
 Demite naufragium, mors mihi munus erit.
 Est aliquid fatóque suo ferróque cadentem
 In solidâ moriens ponere corpus humo ;
 2 Et mandare suis aliqua, & sperare 3 sepulcrum, 2 *Est man-*
 Et non æquoreis piscibus esse cibum. *data suis*
 Fingite me dignum tali nece ; non ego solus *aliquid.*
 Hic vehor ; immeritos cur mea poena trahit ? 3 *sepulchra*

Proh Superi, viridesq; 'Dii, quibus æquora curæ
Utraq; jam vestræ fistite turba minas :
Quamq; dedit vitam mitissima Cæsaris ira,
Hanc sinite infelix in loca jussa feram.

1 quam Si, i quoniam merui poenam, me 2 perdere vultis
commerui. Culpa mea est, iplo judice, morte minor.
2 pendere. Mittere me Stygias si jam voluisset ad undas
Cæsar, in hoc vestrâ non eguisset ope.
Est illi nostri non invidiosa cruoris
Copia; quodq; dedit, cùm volet, ipse feret.
3 læsi. Vos modo, quos certè nullo, puto, crimine 3 læsos,
4 vos, dii. Contenti nostris 4 jam precor esse malis.
Nec tamen, ut cuncti miserum servare velitis,
Quod perit, salvum jam caput esse potest.

5 confidat. Ut mare 5 subsidat, ventisq; ferentibus utar,
6 num. Ut mihi parcatis, 6 non minus exul ero.
Non ego divitias avidus sine fine parandi,
Latum mutandis mercibus æquor aro ;
Nec peto, quas quondam petij studiosus, Athenas,
Oppida non Asiae, non mihi visa priùs.
Non ut Alexandri claram delatus in urbem,
Delicias videam, Nile jocose, tuas. [set?])

7 faciles. Quod 7 facile est, opto ventos, (quis credere pos.
8 vela. Sarmatis est tellus, quam mea 8 vota petunt.
Obligor ut tangam lævi fera litora Ponti,
9 tam. Quodq; sit à patria 9 jam fuga tarda queror.
Nescio quo videam positos ut in orbe Tömitas,
1 Exilem. 1 Exilii facio per mea vota viam.
2 Si. 2 Seu me diligitis, tantos compescite fluctus,
Pronaq; sint nostræ numina vestrâ rati.
3 mei. Seu magis odistis, jussæ me advertite terræ ;
Supplicii Supplicii pars est in regione 3 mori.
pars pere- Ferte (quid hic facio?) rapidi mea 4 corpora venti ;
grinari. Ausonios fines cur mea vela vident ?
4 carbasa. Noluit hoc Cæsar; quid, quem fugat ille, tenetis ?

Aspiciat vultus Pontica terra meos.
Et jubet, & merui ; nec quæ damnaverit ille
Crimina, defendi fâsve piûmve puto.
Si tamen acta Deos nunquam mortalia fallunt,
A culpâ facinus scitis abesse meâ.

curæ Immo ita 1 si scitis, si me 2 meus abstulit error, 1 vos.
 Stultaq; mens nobis, non scelerata fuit : 2 malus.
 3 Quod licet è minimis, domui si favimus illi ; 3 Quam-
     Si satis Augusti publica jussa 4 mihi. libet.
 Hoc duce si 5 dixi felicia secula, proq; 4 tuli.
     Cæsare thura 6 pius Cæsaribusq; dedi ; 5 duxi.
 Si fuit hic animus nobis, ita parcite divi ; 6 piis.
     Sin minus, alta cadens obruat unda 7 caput : 7 maris.
 Fallor? an incipiunt gravidæ 8 evanescere nubes? 8 vanesce-
     Viqtáq; mutati frangitur ira maris? re.
 Non casu vos, sed sub conditione vocati,
     Fallere quos non est, hanc mihi fertis opem.

LEGIA III.

Ut ex urbe Româ discesserit : nec non Conjugis, &
     suorum lacrymas memorat.

CUM subit illius tristissima noctis imago,
     Quæ mihi supremum tempus in urbe fuit ;
 Cùm repeto noctem, quâ tot mihi cara reliqui,
     Labitur ex oculis 9 tunc quoque gutta meis. 9 nunc.
 Jam prope lux aderat, quâ me discedere Cæsar
     Finibus extremæ jusslerat Ausoniæ. Dies indi-
     Nec mens, nec spatium, fuerat satis apta 1 parandi ; 1 paranti.
     Torpuerant longâ pectora nostra morâ :
 Non mihi servorum, 2 comites nec cura legendi, 2 comitis
     Non aptæ profugo vestis, opisve fuit. non.
 Non aliter stupui, quâm qui Jovis ignibus ictus
     Vivit ; & est vitæ nescius ipse suæ :
 Ut tamen hanc 3 animi nubem dolor ipse removit, 3 animo.
     Et tandem sensus convaluere mei :
 Alloquor extremum mœstos abituruš amicos,
     Qui modò de multis unus & alter erant.
 Uxor amans flentem flens acriùs ipsa tenebat :
     Imbre per indignas usque cadente genas.
 Nata procul Libycis aberat diversa sub oris ;
     Nec poterat fati certior esse mei.
 Quocunq; aspiceres, luctus gemitusq; sonabant ;
     Formaq; non taciti funeris intus erat.
 Fœmina, virque, meo pueri quoq; funere mœrent,
     Inque domo lachrymas angulus omnis habet.

Si

Si licet exemplis in parvo grandibus uti;
Hæc facies Trojæ, cùm caperetur erat.

Intempesta Jámq; quiescebant voces hominumq; canumq;
nox.

I ab hâc. Hanc ego suspiciens & i adhuc Capitolia cernens,
Quæ nostro frustra juncta fuere lari;
Numina vicinis habitantia sedibus, inquam,
Jámque oculis nunquam tempora videnda meis:
Diiq; relinquendi, quos urbs habet alta Quirini;
Este salutati tempus in omne mihi.

Et quanquam serò clypeum post vulnera sumo,
Attamen hanc odiis exonerare fugam;
Cœlestique viro, quis me deceperit error,
Dicite; proculpa ne scelus esse putet:

2 quod vos Ut 2 quæ sentitis pœnæ quoque sentiat auctor;
scitis. Placato possim non miser esse Deo.

3 præpedi- Hâc preœ adoravi superos ego; pluribus uxori,
ente. Singultu medios 3 impediente sonos.

4 passis. Illa etiam ante Lares 4 sparsis prostrata capillis,
5 extintos. Contigit 5 extructos ore tremente fagos.

6 aversos. Multaque in 6 adversos effudit verba penates,
Pro deplorato non valitura viro.

Jámque moræ spatum nox præcipitata negabat;
Verasque ab axe suo Parrhasis Arctos erat.

Quid facerem? Blando Patriæ retinebar amore,
Ultima sed jussæ nox erat illa fugæ.

Ah quoties aliquo dixi properante, Quid urges?
Vel quò 7 festinas ire, vel unde vide!

Ah quoties certam me sum mentitus habere
Horam, propositæ quæ foret apta viæ!

Ter limen tetigi, ter sum revocatus, & ipse
Indulgens animo pes mihi tardus erat.

Sæpe vale dicto, rursus sum multa locutus,
Et quasi discedens oscula summa dedi.

Sæpe eadem mandata dedi, mœque ipse fecelli,
Respiciens oculis pignora chara meis. (quam,

Deniq; quid propero? Scythia est, quo mittimur, in-
Roma relinquenda est, utraque justa mora est.

Uxor in æternum vivo mihi viva negatur,
Et domus & fidæ dulcia membra domus.

Quosque

Scythia.

Quosque ego dilexi fraterno more sodales ;
 O mihi Theseā pectora juncta fide !
 Dum licet amplectar ; nunquam fortasse licebit
 Ampliūs ; in lucro est quæ datur hora mihi.
 Nec mora ; sermonis verba imperfēta relinquō,
 1 Amplectens animo proxima quæque meo. ^{1 Comple-}
 Dum loquor & flemus, cœlo nitidissimus alto, ^{etens.}
 Stella gravis nobis, Lucifer ortus erat. (quam ;
 Dividor haud aliter, quām si mea membra relin-
 Et pars abrumpi corpore visa suo est.
 Sic doluit 2 Priamustunc, cum in contraria 3 versus 2 Metius.
 Ultores habuit prodigionis 4 equus. ^{3 versos.}
 Tunc vero exoritur clamor, gemitūsque meorum, 4 equos.
 Et feriunt mœstæ pectora nuda manus.
 Tunc vero conjux humeris abeuntis inhærens
 Miscuit hæc lacrymis tristia dicta 5 meis : ^{5 suis.}
 Non potes avelli ; simul hinc simul ibimus ambo ; 6 ab.
 Te sequar, 6 & conjux exulis 7 exul ero ; ^{7 inquit.}
 Et mihi facta via est, & me capit ultima tellus ;
 Accedam profugæ sarcina parva rati.
 Te jubet à patria discedere Cæsar is ira ;
 Me pietas : pietas hæc mihi Cæsar erit.
 Taliq tentabat ; sic & tentaverat antè ; ^{Itera pie-}
 Vixque dedit vietas utilitate manus. ^{tas.}
 Egregior, (sive illud erat sine funere ferri.)
 Squalidus immis̄is hirta per ora comis.
 Illa dolore 8 amens tenebris narratur obortis ^{Elatus.}
 Semianimis mediâ procubuisse domo.
 Utque resurrexit, fœdatis pulvere turpi
 Crinibus, & gelidâ membra levavit humo ;
 Se modo, desertos modo deplorâsse penates
 Nomen & erepti sæpe vocâsse viri.
 Nec gemuisse minùs, quām si natæve, meūmve
 Vidisset structos corpus habere rogos :
 Et voluisse mori, moriendo ponere sensus,
 Respectuque tamen non 9 periisse mei.
 Vivat, & absentem (quoniam sic fata tulerunt) ^{9 posuisse.}
 1 Vivat & auxilio sublevet usque suo. ^{1 Dii fac-}
 Tingitur oceano custos Erymanthidos Ursæ, ^{cite.}
 Äquoreasque suo sidere turbat aquas.

TRISTIUM

Nos tamen Ionum non nostrâ findimus æquor
Sponte ; sed audaces cogimur esse metu.

**1 incre-
scunt.** Me miserum ! quantis **1** nigrescunt æquora ventis,
Erutaq; ex imis fervet arena **2** fretis !

2 vadis. Monte nec inferior proræ puppiq; recurvæ
Insilit, & pictos verberat unda deos.

3 gelido. Pinea texta sonant, pulsi stridore rudentes,
Aggemit & nostris ipsa carina malis.

4 vietam, Navita confessus **3** gelidum pallore timorem,
Jam sequitur **4** vietus, non regit arte ratem.

5 votis. Utq; parùm validus non proficientia **5** rector
Cervicis rigidæ fræna remittit equo ;

6 vector. Sic non quo voluit, sed quo rapit impetus undæ,
Aurigam video vela dedisse rati.

7 Nasoni Quod nisi mutatas emiserit Æolus auras,
In loca jam nobis non adeunda ferar.

**8 Italia in-
terdicta.** Nam procul Illyricis lævâ de parte relictis
Interdicta mihi cernitur Italia.

9 aura. Desinat in vetitas, quæso, contendere terras,
Et mecum magno pareat **6** unda Deo.

10 revelli. Dum loquor, & cupio pariter, timeoq; **7** repellli,
Increpuit quantis viribus unda latus !

11 partite. Parcite, cærulei vos **8** saltem numina ponti,
Infestumq; mihi sit satis esse Jovem.

12 anima. Vos animam sævæ fessam subducite morti ;
Si modo, qui periit, non periisse potest.

ELEGIA IV.

Ad amicum, qui etiam in adversis fidus permanerat.

**1 ullos
nunquam.** **O** Mihi post **9** nullos unquam memorande soda-
Et cui præcipuè fors mea visa sua est ! (les,
Attonitum qui me (memini,) charissime, primus
Ausus es alloquio sustinuisse tuo.

2 fuisti. Qui mihi consilium vivendi mite **1** dedisti,
Cùm foret in misero pectori mortis amor.
Scis bene cui dicam, positis pro nomine signis:
Officium nec te fallit, amice, tuum.

3 anima. Hæc mihi semper erunt imis infixæ medullis,
Perpetuusq; **2** animi debitor hujus ero.

Spiritus

Spiritus 1 hic vacuas prius 2 extenuandus in auras 1 &. Ibit, & in tepido deseret ossa rogo, 2 hic te-
Quam subeant animo meritorum oblivia nostro, nuandus.
Et longâ pietas excidat ista die.

Dii tibi sint faciles, & opis nullius egentem
Fortunam præstent, dissimilemque; meæ.
Si tamen hæc navis vento ferretur amico,
Ignoraretur forsitan ista fides.
Thesea Pirithous non tam sensisset amicum,
Si non infernas vivus adisset aquas.

Ut foret exemplum veri Phocæus amoris,
Fecerunt furiæ, tristis Oresta, tuæ.
Si non Euryalus Rutulos cecidisset in hostes,
Hyrtacidæ 3 Nisi gloria nulla foret.

Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum;
Tempore sic duro est inspicienda fides.
Dum juvat, & vultu ridet fortuna sereno,
Indelibatas cuncta sequuntur opes;
At simul intonuit, fugiunt; nec noscitur ulli,
Agminibus comitum qui modo cinctus erat.
Atque hæc exemplis quondam collecta priorum,
Nunc mihi sunt propriis cognita vera malis.
Vix duo trésve mihi de tot superestis amici;
Cætera fortunæ, non mea turba fuit.

Quo magis, ô pauci, rebus succurrite 4 lapsis;
Et date naufragio litora tuta meo;
Neve metu falso nimium trepidate, timentes,
Hac offendatur ne pietate Deus.

Sæpe fidem adversis etiam laudavit in arniis,
Inque suis amat hanc Cæsar, in hoste probat.
Causa mea est melior; qui non contraria fovi
Arma; sed hanc merui simplicitate fugam.
Invigiles igitur nostris pro casibus oro;
Diminui si quam numinis ira potest.
Scire meos casus si quis 5 desiderat omnes,
Flus, quam quod fieri res finit, ille 6 petit.
Tot mala sum passus, quot in æthere fidera lucent,
Parvaque; quot siccus corpora pulvis habet.
Multaque; credibili tulimus majora; ratamque,
Quamvis acciderint, non habitura fidem.

*amicorum
fides rebus
adversis
elucet.*

3 Niso.

*Fortuna
amicos
conciliat.*

*Suo pericu-
lo discere.*

4 lapsis.

*Fides in
hoste lau-
dandæ
Virgiliane
imitatio.
5 desideret.
6 petit.*

Pars etiam quædam mecum moriatur, oportet :
Meque velim possit dissimulante tegi.

1 *Infragili*: Si vox ¹ infragilis, pectus mihi firmius ære,
michi p- Pluraque cum linguis pluribus ora forent.
etore fir- Non tamen idcirco complectenter omnia verbis,
mior. Materiâ vires exuperante meas.

2 *annis*. Pro duce Neritio docti mala nostra poëtæ
Scribite ; Neritio nam mala plura tuli.

3 *notis*. Ille brevi spatio multis erravit in ² undis
Inter Dulichias Iliacasque domos :

4 *Detulit*. Nos freta sideribus ³ totis distantia mensos
4 Sors tulit in Geticos ⁵ Sarmaticosque sinus.

5 *Cæsaris*. Ille habuit fidamque manum, ⁶ sociosque fideles :
ira. Me profugum comites deseruere mei.

6 *fidosque* Ille suam latus patriam, victorque petebat :
Jodales. A patria fugio victus & exul ego.

Nec mihi Dulichium domus est, Ithacéve, Saméve,
Pœna quibus non est grandis abesse locis.

Sed quæ de septem totum circumspicit orbem
Montibus, Imperii Roma Deûmque locus.

Illi corpus erat durum patiensque laborum :
Invalidæ vires ⁷ ingeniumque mihi.

7 *ingenua- Ille erat assiduè sœvis agitatus in armis :
que.* Assuetus studiis mollibus ipse fui.

Me Deus oppreslit, nullo mala nostra levante :
Bellatrix illi diva ferebat opem.

Ulyssis pe- Cumq; minor Jove sit tumidis qui regnat in undis ;
ricula fa- Illum Neptuni, me Jovis ira premit.

bulosa. Adde quod illius pars maxima ficta laborum ;
Ponitur in nostris fabula nulla malis.

8 *tamen*. Denique quæsitos tetigit ⁸ tandem ille penates,
Quæque diu petiit contigit arva tamen.

At mihi perpetuò patriâ tellure carendum est,
Ni fuerit læsi mollior ira Dei.

LEGIA. V.

Ad Uxorēm, cuius Fidem & Amorem prædicat.

NEC tantum Clario Lyde dilecta poëtæ,
Nec tantum Coo Battis amata sua est ;
Pectoribus

Pectoribus quantum tu nostris, uxor, inhæres,
 Digna minùs misero, non meliore viro.
 Te mea suppositâ veluti trabe fulta ruina est :
 Si quid adhuc ego sum, muneris omne tui est.
 Tu facies ut spolium ¹ non sim, ² nec nuder ab illis, ¹ ne.
 Naufragii tabulas qui petiere mei. ² neu.
 Utque rapax stimulante fame ³ cupidusque cruoris ³ sitiensq;
 Incustoditum captat ovile lupus :
 Aut ut edax vultus corpus circumspicit ecquod
 Sub ⁴ nuda positum cernere possit humo : ⁴ nulla.
 Sic mea nescio quis, rebus male fidus acerbis,
 In bona venturus, si paterere, fuit.
 Hunc tua per fortes virtus summovit amicos,
 Nulla quibus reddi gratia digna potest.
 Ergo quam misero, tam vero, teste probaris;
 Hic aliquod pondus si modo testis habet.
 Nec probitate tuâ prior est aut Hectoris uxor ;
 Aut comes extincto Laodamia viro.
 Tu si Mæonium vatem sortita fuisses,
 Penelopes esset fama secunda tuæ.
 Sive tibi hoc debes, ⁵ nullo pia facta ⁶ magistro, ⁵ nulla.
 Cumque novâ mores sunt tibi luce dati. ⁶ magi-
 Fœmina seu princeps omnes tibi culta per annos, strâ.
 Te docet exemplum conjugis esse bona;
 Assimilemque sui longâ assuetudine fecit :
 Grandia si parvis assimilare licet. (vires!
 Hei mihi non magnas quod habent mea carmina
 Nostraque sunt meritis ora minora tuis !
 Si quid & in nobis vivi fuit ante vigoris,
 Extinctum longis ⁷ excidit omne malis. ⁷ occidit.
 Prima locum sanctas heroidas inter haberet; ⁸ Ingenium
 Prima bonis animi conspicere tui ! ⁹ calamita-
 Quantumcunq; tamen præconia nostra valebunt, ¹⁰ tibus obnu-
 Carminibus vives tempus in omne meis. ¹¹ bilatur.

LEGIA VI.

Ad amicos, qui ejus imaginem Auro insculptam
 habebant.

SI quis habes ⁸ nostris similes in imagine vultus, ⁸ nostri.
 Deme meis hederas, ⁹ Bacchia ferta, comis. ⁹ Bacchica.
 Ista

Ista decent lētos felicia signa poetas ;
Temporibus non est apta corona meis.
1 dissimulā. **Hæc** tibi 1 dissimulas, sentis tamen, 2 optime, dici ;
2 omnia. In digito qui me fersq; refersq; tuo.
Effigiemq; meam fulvo complexus in auro,
3 qua. Cara relegati, 4 quæ potes, ora vides ;
Quæ quoties spectas, subeat tibi dicere forsan,
Quàm procul à nobis Naso sodalis abest !
Ingenii mo- Grata tua est pietas : sed carmina major imago
numenta Sunt mea ; quæ mando qualiacunq; legas.
effigies ve- Carmina mutatas hominum 4 dicentia formas,
re sunt ho- Infelix domini quod fuga rupit opus.
minum. **Hæc** ego discedens, sicut 5 bona multa meorum,
4 narran- Ipse meā posui mœstus in igne manu.
tia. Utq; cremâsse suum fertur sub stipite natum
5 benē. Thesias, & melior matre fuisse foror :
Metamor. Sic ego non meritos mecum peritura libellos
• njectæ Imposui rapidis viscera nostra rogis.
gni. Vei quod eram Musas, ut crimina nostra, perosus ;
Vel quod adhuc crescens, & rude carmen erat.
Quæ quoniam non sunt penitus sublata, sed extant,
Pluribus exemplis scripta fuisse reor.
Nunc precor ut vivant, & non ignava legentem
Otia delectent, admoneantq; mei.
6 Nec. 6 Non tamen illa legi poterunt patienter ab ullo ;
Summa Nesciat his summam si quis abesse manum.
manus ab- Ablatum mediis opus est incudibus illud :
est Meta- Defuit & scriptis ultima lima meis.
mor. Et veniam pro laude peto ; laudatus abundè,
Non fastiditus si tibi, lector, ero.
7 primi. Hos quoq; sex versus, in 7 prima fronte libelli
Si præponendos esse putabis, habe.
Orba parente suo quicunq; volumina tangis,
His saltem vestra detur in urbe locus.
Quoq; magis faveas, non hæc sunt edita ab illo ;
Sed quasi de domini funere raptæ sui.
Quicquid in his igitur vitii rude carmen habebit,
Emendaturus, si licuisset, + erat.

† Eram.

ELEGIA VII.

In amicum, qui illi pollicitam fidem fregerat.
 N caput alta suum labentur ab æquore retrò
 Flumina; conversis Sólq; recurret equis.
 Terra feret stellas: Cælum findetur aratro:
 Unda dabit flamas; & dabit ignis aquas.
 Omnia naturæ præpostera legibus ibunt:
 Parsq; suum mundi nulla tenebit iter:
 Omnia jam fient, fieri quæ posse negabam;
 Et nihil est, de quo non sit habenda fides.
 Hæc ego vaticinor, quia sum deceptus ab illo,
 Laturum misero quem mihi rebar opem.
 Tantane te, fallax, cepere oblivia nostri?
 1 Afflictumq; fuit tantus adire timor?
 Ut neq; 2 respices, nec solarèrē jacentem,
 Dure? 3 nec exequias prosequerèrē meas?
 Illud amicitiæ 4 sanctum & venerabile 5 nomen
 Re tibi pro vili sub pedibúsq; jacet?
 Quid fuit ingenti prostratum mole sodalem
 Visere? & alloquii parte levare tui?
 Inque 6 meo si non lacrymas dimittere 7 casu,
 Pauca tamen ficto verba dolore 8 loqui?
 Idque quod ignoti faciunt, 9 valedicere saltem?
 Et vocem populi, publicaq; ora sequi?
 Denique lugubres vultus nunquamq; videndos,
 Cernere supremo, dum licuitq; die?
 Dicendumq; semel toto non ampliùs ævo
 Accipere, & parili reddere voce, Vale?
 At fecere alii, nullo mihi fôdere juncti,
 Et lacrymas animi signa dedere sui.
 Quid nisi 1 convictu causisq; valentibus esset
 Temporis & longi 2 junctus amore tibi?
 Quid nisi tot lusus & tot mea seria nôsses?
 Tot nôssem lusus seriaq; ipse tua?
 Quid si duntaxat Romæ mihi cognitus esset,
 Ascitus toties in genus omne 3 joci?
 Cunctane in æquoreos abierunt irrita ventos?
 Cunctane Lethæis mersa feruntur aquis?
 Non ego te genitum placida reor urbe Quirini,
 Urbe, meo quæ jam non adeunda pede est.

1 afflītum-
 ne.
 2 respiceres.
 3 neque.
 4 quondam.
 5 numen.
 6 meos,
 7 casus,
 8 queri.
 9 Vel dice-
 re.

1 Conjux
 etus.
 2 vindictus.

3 loci.
 Ventos ver-
 ba auferre.

Sed scopolis Ponti, quos hæc habet ora sinistri
Silex intra Inque feris Scythia, Sarmaticisq; jugis.
præcordia. Et tua sunt silicis circum præcordia venæ;
1 habent. Et rigidum ferri semina pectus i habet.
Quæque tibi quondam teneto ducenda palato
Plena dedit nutrix ubera, tigris erat.
2 nunc. Aut mala nostra minus quam 2 non aliena 3 puta.
3 putasse. Duritiæq; mihi non agerere reus. (res)
Sed quoniam accedit fatalibus hoc quoq; damnis.
Ut careant numeris tempora prima suis:
Effice peccati ne sim memor hujus; & illo
Officium ut laudem, quo queror, ore tuum.

ELEGIA VIII.

Ad Amicum, quod vulgus fortunam sequatur.

Calamitas **D**etur inoffensæ vitæ tibi tangere metam,
penuriam Qui legis hoc nobis non inimicus opus.
amicorum Atque utinam pro te possint mea vota valere,
invenit. Quæ pro me duros non tetigere Deos.
4 currit. Donec eris felix, multos numerabis amicos:
Tempora si fuerint nubila, solus eris.
Aspicis ut veniant ad candida tecta columbæ,
Accipiat nullas fordida turris aves.
Horrea formicæ tendunt ad inania nunquam.
Nullus ad amissas 4 ibit amicus opes.
Utque comes radios per Solis euntibus umbra est.
Cum latet hic pressus nubibus, illa fugit:
Mobile sic sequitur fortunæ lumina vulgus,
Quæ simul inductâ nube teguntur, abit.
Hæc precor ut possint semper tibi falsa videri,
Sunt tamen eventu vera fatenda meo.
Dum stetimus, turbæ quantum satis esset habebat
Nota quidem, sed non ambitiosa, domus.
At simul impulsa est, omnes timuere ruinam,
Cautaq; communi terga dedere fugæ.
5 nec. Sæva 5 neque admiror metuant si fulmina, quorum
Ignibus afflari proxima quæque solent.
6 Quam- Sed tamen in duris remanentem rebus amicum
liber. 6 Quolibet inviso Cæsar in hoste probat:

Nec solet irasci (nec enim moderationior alter)

Cum quis in adversis, si quid amavit, amat.

De Comite i Argolico postquam cognovit 2 Ore. i Argolici.

Narratur Pyladen ipse probasse Thoas. (stem, 2 Orestæ.

Quæ fuit Aectoridæ cum magno semper Achille.

Laudari solita est Hectoris ore fides.

Quod pius ad manes Theseus comes 3 iret amico, 3 iſſet.

Tartareum dicunt indoluſſe Deum.

Buryali, Niſq; fide tibi, Turne, relatâ,

Credibile est lachrymis immaduſſe genas.

Et etiam miseris pietas; & in hoste probatur;

Hei mihi! quām paucoshæc mea dicta movent?

Hic status, hæc rerum 4 nunc est fortuna mearum, 4 non.

Debeat ut lachrymis nullus adefſe modus.

At mea ſint proprio quamvis mœſtissima caſu

5 Tempora profectu facta ſerena tuo.

Hoc 6 tibi venturum jam tum, cariſſime, vidi,

Ferret adhuc iſtam cùm 7 minor aura ratem,

Sive aliquod morum, ſeu vitæ labē parentis

Est pretrum; nemo pluris 8 emendus erat.

Sive per ingenuas aliquis caput extulit artes;

Quælibet eloquio fit bona cauſa tuo.

His ego commotus dixi tibi protinus ipſi,

Scena manet dotes grandis, amice, tuas.

9 Hec mihi non ovium fibræ, tonitrusve ſinistri, 9 hæc.

Linguave ſervatæ pennave dixit avis:

Augurium ratio est & conjectura futuri;

1 Hæc divinavi, notitiāmq; tuli.

Quæ quoniam 2 vera eſt, tota tibi mente mihiq;

Gratulor ingenium non latuſſe tuum.

At noſtrum tenebris utinam latuſſet in imis;

Expediit 3 ſtudiis lumen abeſſe 4 meis;

Utque tibi proſunt artes, facunde, ſeveræ;

Difſimiles illis ſic nocuere mihi.

Vita tamen tibi nota mea eſt; ſcis artibus illis

Auctoris mores abſtinuſſe ſui.

Scis vetus hoc juveni lufum mihi carmen, & iſtos Nafonis.

Ut non laudandos, ſic tamen eſſe jocos.

Ergo 5 & defendi nullo mea poſſe colore,

Sic excuſari crimina poſſe puto.

5 Peſtora

pro ſenſu.

6 eventu-

rum.

7 minus.

8 habendus.

1 Hæc.

2 rata

sunt.

3 ſtudio.

4 meo.

Amor

Nafonis.

5 ut.

3 Quād. 1 Quā potes excusa, nec amici desere causam:
Quo pede cœpisti, sic benē semper eas.

ELEGIA IX.

Navem laudat, quam in Corinthiaco Sinu habuit.

EST mihi, sitq; precor, flavæ tutela Minervæ
Navy, & à picta casside nomen habet.

Sive opus est velis: minimam benē currit ad a

Sive opus est remo, remige carpit iter. (ram

Nec Comites volucri contenta est vincere cursu

2 Quam- Occupat egressas 2 qualibet arte rates.

libet ante. Et patitur fluctus, fertq; assilientia longè

3 ita fa- Æquora, nec sœvis 3 victa madescit aquis.

tiscit. Illa Corinthiacis primū mihi cognita 4 terris

4 Cen- Fida manet trepidæ duxq; coméiq; fugæ.

chris. Pérq; tot eventus, & inquis concita ventis

5 fugit. Æquora, Palladio numine tuta 5 fuit.

Nunc quoque tuta precor vasti secet ostia Ponti,

Quásq; petit, Getici litoris intret aquas.

Quæ simul Æoliæ mare me deduxit in Helles,

Et longum tenui limite fecit iter :

6 Herculis, Fleximus in lœvum cursus, & ab 6 Hectoris urb.

Actoris. Venimus 7 in portus, Imbria terra, tuos.

7 ad. Inde levi vento Zerynthia litora 8 nactis,

8 nacti. Threiciam tetigit fessa carina Samon.

9 terræ. Saltus ab hac 9 contrâ brevis est 1 Stantira petent.

1 Tentyra. Hæc dominum tenus est illa secuta suum.

Nam mihi Bistonios placuit pede carpere campo

• Hellestiaca illa reliquit aquas,

Dardania Dardaniamq; petit auctoris nomen habentem,

à Dardano. Et te ruricola Lampsace tuta Deo.

Quāq; per angustas malè vœtæ virginis undas,

Seston Abydena separat urbe fretum.

Hincq; Propontiacis hærentem Cyzicon oris.

Cyzicon Æmoniæ nobile gentis opus.

Quāq; tenent ponti Bytantia litora fauces.

Hic locus est gemini janua vasta maris.

2 flantibus. Hæc precor evincat, propulsaq; 2 fortibus Austr.

Transfæat instabiles strenua Cyaneas :

1 Enio

Eniochosq; sinus, & ab his pér Apollinis urbem, ¹ Thynnias-
² Vecta sub Anchiali mœnia ³ findat iter. ^{cosque.}
 Inde Mesambriacos portus, & ⁴ Opeson, & arces ² Alta.
 Prætereat dictos nomine, Bacche, tuo. ³ tendat.
 Et quos ⁵ Alcathoi ⁶ memorant à mœnibus ortos ⁴ Odeson.
 Sedibus his ⁶ profugos constituisse ⁷ lares. ⁵ Alca-
 A quibus adveniat Meletida sospes ad urbem, ⁶ profu-
 Offensi quo me ⁸ contulit ira Dei. ⁷ larem.
 Hæc si contigerint, meritæ cadat agna Minervæ ; ⁸ compulit.
 Non facit ad nostras hostia major opes. ⁹ Viæ.
 (ram Vos quoq; Tyndaridæ, quos hæc colit insula, fratres ⁸ compulit.
 Mite, precor, duplici numen adeste ⁹ rati. ⁹ Viæ.
 Altera namque parat Symplegadas ire per ¹ altas ; ¹ arctas.
 Scindere Bistonias altera puppis aquas.
 Vos facite ut ventos, loca cùm diversa petamus,
 Illa suos habeat, nec minus ista suos.

E L E G I A X.

*Ad Lectorem ; quod in itinere hunc primum Li-
 brum confecerit.*

Itera quæcunq; est toto tibi lecta libello, ^{Liber Tri-}
¹ Est mihi ² sollicito tempore facta viæ. ² sollicitæ.
 Aut ³ hæc me, ⁴ gelido tremerem cùm mense ⁵ De- ³ hanc.
 Scribentem mediis Adria vidit aquis; (cembri, ³ hanc.
 Aut postquam bimarem cursu superavimus Isth- ⁴ gelidi.
 Alteraq; est nostræ sumpta carina fugæ. (mon; ⁵ Decem-
 Quod facerem versus inter fera murmura Ponti, ⁶ bris.
 Cycladas Ægeas obstuuisse puto.
 Ipse ego nunc miror, tantis animique marisque
 Fluëtibus, ingenium non cecidisse meum. ^{Carminis-}
 Seu stupor huic studio, sive est insania nomen, ^{bus rela-}
 Omnis ab hac cura mens relevata mea est. ^{xantur}
 Sæpe ego nimboſis dubius jaſtabar ab hœdis; ^{animi.}
 Sæpe minax Steropes fidere pontus erat.
 Fuscabatq; diem custos Erymanthidos Ursæ ;
 Aut Hyadas ⁶ sævis ⁷ auxerat Auster aquis. ⁶ seris
 Sæpe maris pars intus erat ; tamen ipse trementi ⁷ hæſerat.
 Carmina ducebam qualiacunq; manu.
 Nunc quoq; contenti strident Aquilone rudentes ;
 Inque modum tumuli concava surgit aqua.

Ipse gubernator tollens ad sidera palmas,
Exposcit votis, immemor artis, opem.
1 aspicio. Quocunq; 1 aspexi, nihil est nisi mortis imago.
2 Attigero. 2 Contingam portum, portu' terrebor ab ipso:
Quam dubia timeo mente, timensq: precor?
Plus habet infestâ terra timoris aquâ.
Nam simul insidiis hominum pelagiq; laboro;
Et faciunt geminos ensis & unda metus.
Ille meo vereor ne speret sanguine prædam,
Hæc titulum nostræ mortis habere velit.
3 Avidæq; Barbara pars læva est 3 avidæ 4 substructa rapina
instructa. Quam crux, & cædes, bellaq; semper habent
4 Submissa, Cumq; sit hybernis agitatum fluctibus æquor,
5 dedita & manci- Quo magis his debes ignoscere, candide Lector,
pata. Si spe sint (ut sunt) inferiora tua.
Non hæc in nostris (ut quondam) scribimus hortis.
Nec consuete meum lectule corpus habes.
Jactor in indomito, brumali luce, profundo;
Ipsaq; cæruleis chartæ feritur aquis.
Improba pugnat hyems; indignaturq; quod ausim
Scribere, se rigidas incutiente minas.
Vincat hyemshominem; sed eodem tempore quæ.
Ipse modum statuam carminis, illa sùi. (f)

PUB. OVID. NASONIS

De TRISTIBUS Lib. II.

ELEGIA I.

Ad Augustum Cæsarem.

5 Cur. **Q**uid mihi vobiscum est, infelix cura, libelli,
Ingenio perii qui miser ipse meo!
5 vellet. 5 Cui modo damnatas repeto mea crima Musas?
An semel est pœnam commeruisse parum?
7 mea. Carmina fecerunt ut me cognoscere 6 vellent
Omine non fausto fœmina vírque 7 meo:
8 Jam de- Carmina fecerunt ut me moresque notaret
mum vîsa. 8 Jam pridem invisâ Cæsar ab arte meos.

Deme

Deme mihi studium, vitæ quoq; crimina demes;

Acceptum refero versibus esse nocens.

Hoc pretium 1 vitæ vigilatorumque laborum 1 cure.

Cepimus: ingenio est pœna reperta meo.

Si saperem, doctas odissem jure forores,

Numina cui... pernicioſa ſuo.

At nunc (tanta meo comes est infania morbo) Infania.

Saxa memor refero rursus ad icta 2 pedem.

Scilicet 3 ut victus repetit gladiator arenam,

Et redit in tumidas naufraga puppis aquas.

Forsitan ut quondam Teuthrantia regna tenenti,

Sic mihi res eadem vulnus opémque 4 feret: 4 ferat.

Muſaq; 5 quæ movit, motam quoq; leniet iram.

Exorant magnos carmina ſæpe Deos. 5 quam.

Ipſe quoq; Aufonias Cæſar matrésq; nurúsq;

Carmina turrigeræ dicere juſſit Opi.

Jufferat & Phœbo dici, quo tempore ludos

Fecit; quos ætas aspicit una ſemel.

His precor exemplis tua nunc, mitiſſime Cæſar,

Fiat ab ingenio mollior ira meo.

Illa quidem iuſta eſt, nec me meruisse negabo,

Non adeo noſtro fugit ab ore pudor.

Sed, niſi peccafarem, quid tu concedere poſſes? Clementi-

Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit. am delicta

Si, quoties peccant homines, ſua fulmina mittat faciunt. faciunt.

Jupiter, exiguo tempore inermis erit.

6 Nunc ubi detonuit, ſtrepitūq; exterruit orbem, 6 Hic.

Purum discussis aera reddit aquis.

Jure igitur genitōrq; Deūm rectorq; vocatur,

Jure capax mundus nil Jove majus habet.

Tu quoq; cùm patriæ rector dicare paterq;

Utere 7 amore Dei 8 nomen habentis idem. 7 more.

Idq; facis; nec te quisquam moderatius unquam

Imperii potuit fræna tenere ſui.

Tu veniam 9 Partho ſuperato ſæpe dediſti,

Non confeſſurus quam tibi victor erat.

Divitiis etiam multos, & honoribus auctos

Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.

Quæq; dies bellum, belli tibi fufculit iram.

Parſq; ſimul templis utraq; dona tulit. 10

1 Quod. Utq; tuus gaudet miles, 1 qui vicerit hostem :
Sic, cur se viētum gaudeat, hostis habet.
Causa mea est melior, qui nec contraria dicor
Arma, nec hostiles esse fecutus opes.
Per mare, per terras, per tertia numina juro,
Per te præsentem conspicuūmq; Deura,
Hunc animum favisce tibi, vir maxime, méque,
Quā solā potui, mente fuisse tuum.
Optavi petetes cœlestia sidera tardé ;
Parsque fui turbæ parva precantis idem.
Et pia thura dedi pro te, cūmq; omnibus unus
Ipse quoque adjuvi publica vota meis.

Libri Ovi- Quid referam libros illos quoq; crimina nostra
dii pleni Mille locis plenos 2 nominis esse tui ?
mentionis Inspice majus opus, quod adhuc sine fine reliqui,
Augusti. In non credendos corpora versa modos.
2 numinis. Invenies vestri præconia nomiñis illic ;
Invenies animi pignora multa mei.
Non tua carminibus major fit gloria ; nec quo
Ut major fiat crescere possit habet.
Fama Jovis supereft ; tamen hunc sua facta referri,
Et se materiam carminis esse, juvat.
Cūmq; Gigantei memorantur prælia belli ;
3 alacrem. Credibile est 3 lætum laudibus esse suis.
Te celebrant alii, quanto decet ore ; tuasque
Ingenio laudes uberiore canunt.
Sed tamen, ut fuso taurorum sanguine centum,
Minima Sic capitur minimo thuris honore Deus.
etiam Diis Ah ! ferus, & nobis nimium crudeliter hostis
placent Delicias legit qui tibi cunque meas.
gnæ piè Carmina ne nostris * sic te venerantia libris,
fiant. Judicio possint candiore legi.
* Hic. Esse sed irato quis te mihi posset amicus ?
Vix tunc ipse mihi non inimicus eram.
Cùm cœpit quassata domus subsidere, partes
In proclinas omne recumbit onus.
Cunctaque fortunā rimam faciente dehiscunt :

4 quondam. Ipsa suo 4 quædam pondere tracta ruunt.
5 quaque. Ergo hominum quæsิตum odium mihi carmine ; 5
Debuit, est vultus turbæ secuta tuos. (quæq;
(At

(At memini) vitamq; meam morésq; probabas
Illo, quem dederas, prætereuntis equo.

i gratia.

Quod si non prodest, & honesti i gloria nulla
Redditur : at nullum crimen adeptus eram.

i gratia.

Nec malè commissa est nobis fortuna reorum,
Usque decem decies inspicienda viris :

Centum

Res quoque privatas statui sine crimine iudex,
Deque mea fassa est pars quoq; 2 justa fide.

viri.

Me miserum ! potui, si non extrema nocerent,
Judicio tutus non semel esse tuo.

2 viæ.

Ultima me 3 perdunt ; imoq; sub æquore mergit 3 produnt.
Incolumem toties 4 ima procella ratem

4 Una.

Nec mihi pars nocuit de gurgite parva ; sed omnes
Pressere hoc fluctus Oceanusq; caput.

Cur aliquid vidi ? cur noxia lumina feci ?

*Visus obfu-
it poetæ.*

Cur imprudenti cognita culpa mihi est ?

Inscius Actæon vidit sine veste Dianam,

*5 namque.
Ovidii do-
mus nobi-
litata in-
genio.*

Præda suis canibus non minus ille fuit.

Scilicet in superis etiam fortuna luenda est ;

Nec veniam, læso numine, casus habet.

Illa 5 nostra die, qua me malus abstulit error,

Parva quidem periit, sed sine labe domus :

Sic quoq; parva tamen, patrio dicatur ut ævo

Clara, nec ullius nobilitate minor :

Et neq; divitiis, nec paupertate notanda est ;

Unde 6 sit in neutrum conspiciendus eques.

6 fit.

Sit quoq; nostra domus vel censu parva, vel ortu,

Ingenio certè non latet illa meo :

Quo videar quamvis nimiū juveniliter usus,

Grande tamen toto nomen ab orbe fero.

Turbaq; doctorum Nasonem novit, & audet

Non fastiditis annumerare viris.

Corruit hæc igitur Musis accepta sub uno,

7 Sed non exiguo, crimine lapsa domus.

*7 Nec ta-
men.*

Atque ea sic lapsa est, ut surgere, si modo læsi

Ematuruerit Cæsaris ira queat :

Cujus in eventu pœnæ clementia tanta est,

Ut fuerit nostro lenior 8 ira metu.

8 illa.

Vita data est, citraq; necem tua constitit ira,

9 Princeps 9 parcas viribus ; usque tuis.

9 parcas

Insuper iuse.

Exul Naso Insuper accedunt, te non adimente, paternæ
nullo s. (Tantum vita parum muneric esset) opes.

consulto. Nec mea decreto damnasti facta Senatus,
1 selecto. Nec mea i secreto judice jussa fuga est.

2 ac prin- Tristibus invectus verbis (2 ita principe dignum
cipe dignis. Ultus es offensas, ut decet, ipse tuas. [est]
3 immane. Adde quod edictum, quamvis 3 immite, minaxq;

Attamen in pœnæ nomine lene fuit:

Quippe relegatus, non exul dico in illo,

4 **Parcaq;** 4 Parcaq; fortunæ sunt 5 tibi verba meæ.

5 ibi. Nulla quidem sano gravior, 6 mentisq; potenti
6 mentique. Pœna est, quæ tanto displicuisse viro.

Sed solet interdum fieri placabile numen:

Nube solet pulsâ candidus ire dies.

Vidi ego pampineis oneratam vitibus ulmum,

Quæ fuerat sævo fulmine tacta Jovis.

Ipse licet sperare vetes, sperabimus: atque

Hoc unum fieri te prohibente potest.

7 **Princeps.** Spes mihi magna subit, cum te mitissime 7 Cæsar,
8 fata. Spes mihi, respicio cùm mea 8 facta, cadit.

Et veluti ventis agitantibus æquora, non est

Æqualis rabies continuusq; furor;

Sed modo subsidunt, intermissiq; filescunt,

Vimq; putes illos deposuisse suam:

Sic abeunt, redeuntq; mei variantq; timores;

Et spem placandi dantq; negantq; tui.

Per superos igitur, qui dant tibi longa, dabuntq;

Tempora, Romanum si modo nomen amant.

Per patriam, quæ te tuta & secura parente est;

Cujus & in populo pars ego nuper eram.

Sic tibi quem semper factis animoq; mereris,

Reddatur gratæ debitus urbis amor.

Livia sic tecum sociales 9 implet annos;

9 **Compleat.** Quæ nisi te, nullo conjugé digna fuit.

Quæ si non esset, cœlebs te vita deceret,

Nullaque cui posses esse maritus, erat.

Sospite sic te sit natus quoque sospes, & olim

Imperium regat i hoc cum seniore senex.

Ut faciantq; tui fidus juvenile nepotes,

Per tua, pérq; 2 tui facta parentis eant.

hic.

2 tibi.

Sic

Sic assueta tuis semper victoria castris,
 1 Nunc quoq; se præstet, notaq: signa petet. ¹ *Huic.*

Ausoniumq; ducem solitis circumvolet alis,
 Ponat & in nitida laurea ferta coma;
 Per quem bella geris; cuius nunc corpore pugnas;
 Auspicium cui das grande, deosq; tuos:
 Dimidioq; tui ² præsens, & respicis urbem: ² *præsen-*
 Dimidio procul es sævaq; bella geris: ^{tem.}
 Hic tibi sic redeat superato viator ab hoste,
 Inque coronatis fulgeat altus equis.
 Parce, precor; fulménq; tuum, fera tela, reconde,
 Heu nimiū misero cognita tela mihi!
 Parce pater patriæ, nec, nominis immemor hujus,
 Olim placandi spem mihi ³ tolle tui.
 4 Non precor ut redeam (quamvis majora petitis, ³ *Redde.*
 Credibile est magnos sæpe dedisse deos.) ⁴ *Nec.*
 Mitius exilium si das propiusq; roganti,
 Pars erit è pœna magna levata mea.
 Ultima perpetior medios ⁵ ejectus in hostes: ⁵ *projectus.*
 Nec quisquam à patria longius exul abest.
 Solus ad ⁶ ingressus missus septemplicis Istri, ⁶ *egressus.*
 Parrhasiæ gelido virginis axe premor.
 Jazyges & Colchi, Metereaq; turba, Getæq;
 Danubii mediis vix prohibentur aquis.
 Cūmq; alii tibi sint causâ graviore fugati:
 Ulterior nulli, quām mihi, terra data est.
 Longius hâc nihil est, nisi tantum frigus & hostis,
 Et maris astricto quæ coit unda gelu.
 Hactenus Euxini pars est Romana sinistri.
 Proxima Bastarnæ Sauromatæq; terent.
 Hæc est Ausonio sub jure novissima: vixque
 7 Hæsit in imperii margine terra tui. ⁷ *Hæret.*
 Unde precor supplex, ut nos in tuta releges,
 Ne sit cum patria pax quoq; ⁸ adempta mihi: ⁸ *dempta.*
 Ne timeam gentes quas non benè submovet Ister:
 Néve tuus possim civis ab hoste capi.
 Fas prohibet Latio quenquam de sanguine natum
 Cæsaribus salvis, barbara vinc'la pati.
 9 Perdiderint cum meduo crimina, carmen & error, ⁹ *Prodi-*
 Alterius facti culpa silenda mihi est. ^{rint.}
 Nam

Nam tantinon sum, renovem ut tua vulnera, Cæsar,
Quem nimio plus est indoluisse semel.

1 tactus, lectus. Altera pars supereft : qua turpi crimine i læsus,
Arguor obſcenī doctor adulterii.

Fas ergo est aliquā cœlestia pectora falli,
Et sunt notitiā multa minora tuā ;
Utque deos cœlumque simul sublime tuenti,
Non vacat exiguis rebus adefſe Jovi :

Augusti carmina. A te pendentem ſic dum circumſpicis orbem,
Effugient curas inferiora tuas.

Scilicet imperii princeps ſtatione relictā
Imparibus legeres carmina facta modis ?

Non ea te moles Romani nominis urget,
Inque tuis humeris tam leve fertur onus ;

Lufibus ut poſſis advertere numen ineptis,
Excutiāſque oculis otia noſtra tuis.

Nunc tibi Pannonia eſt, nunc Illyris ora domanda,
Rhetica nunc præbent, Thraciāq; arma metum.

Nunc petit Armenius pacem, nunc porrigit arcus
Parthus eques, timidā captaq; ſigna manu.

Nunc te prole tuā juvenem Germania ſentit ;
Bellāq; pro magno Cæſare Cæſar 2 habet.

2 obit. Deniq; ut in tanto, quantum non extitit unquam,
3 labet im- perii. Corpore, pars nulla eſt, quæ 3 caret imperio :
Urbs quoq; te, & legum laſſat tutela tuarum,
Et morum, ſimiles quos cupis eſſe tuis.

4 Nec. 4 Non tibi contingunt, quæ gentibus otia præſtas ;
Bellāq; cum multis irrequieta geris.

5 Mirer. 5 Miror in hoc igitur tantarum pondere rerum
6 Nun- quam. 6 Unquam te noſtrōs 7 evoluiffe jocos.

7 Evoluiffe pentasylla- bum. At ſi (quod mallem) vacuus fortaffe fuiffes,

Amatorii libri. Nullum legiſſes crimen in arte mea.
Illa quidem fateor frontis non eſſe ſeveræ,

Scripta nec à tanto principe digna legi ;
Non tamen idcirco legum contraria juiſſis

Sunt ea ; Romanas erudiuntq; nurus.

Néve quibus ſcribam poſſis dubitare, libellus
Quatuor hos versus è tribus unus habet.

Este procul vittæ tenues, inſigne pudoris ;
Quæque tegis medios iſtituta longa pedes.

Nil,

Nil, nisi legitimum, concessaq; furta, canemus:

Inque meo nullum carmine crimen erit.

Ecquid ab hac omnes i rigidas submovimus arte, i rigidè.

Quas stola contingi, vittaq; sumpta vetat?

At matrona potest alienis artibus uti;

2 Quodq; trahat, quamvis non doceatur, habet. 2 Quoque,
Nil igitur matrona legat; quia carmine ab omni quæque.

Ad delinquendum doctior esse potest.

Quodcunq; attigerit (siqua est studiosa sinistri)

Ad vitium mores instruit inde suos.

Sumpserit annales, (nihil est hirsutius illis)

Facta est unde parens Ilia, nempe leget.

Sumpserit Æneadum genetrix ubi prima; requiret

Æneadum genetrix unde sit alma Venus.

Persequar inferiùs (modo si licet ordine ferri)

Posse nocere animis carminis omne genus.

Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit:

Nil prodest, quod non lädere possit idem.

Igne quid utilius? Si quis tamen urere tecta

3 Comparat, audaces instruit igne manus.

Eripit interdum, modo dat medicina salutem: 3 apparat,
cæperit.

Quæq; 4 juvet monstrat quæq; sit herba nocens. 4 juvans.

Et latro, & cautus præcingitur ense viator;

Ille sed insidias, hic sibi portat opem.

Discitur innocuas ut agat facundia causas:

Protegit hæc fontes immeritosq; premit.

Sic igitur carmen, refta si mente legatur,

Constatibit nulli posse nocere meum.

5 Et tandem vitium quicunq; hinc concipit, errat; 5 At quid.

Et nimium scriptis 6 arrogat ille meis.

Ut tamen hoc fatear; ludi quoq; semina præbent 6 abrogat,

Nequitiæ; tolli tota theatra jube.

Peccandi causam 7 quam multis sæpe dederunt

7 que.

Martia, cùm durum sternit arena solum!

Tollatur Circus; non tuta licentia Circi est:

Hic sedet ignoto juncta puella viro.

Cùm quædam spatientur in hac ut amator 8 eadem 8 eodem.

Conveniat, quare porticus ulla patet?

Quis locus est templis augustior? hæc quoq; vitet

In culpam si qua est ingeniosa suam.

Cùm

1 Jupiter *Ca-* Cum steterit Jovis æde, Jovis succurret in æde,
pitolinus. Quām multas matres fecerit ille Deus.

1 Junonis. Proxima adoranti ¹ Junonia templa, subibit,
Pellicibus multis indoluisse Dēam.

2 munera. Pallade conspectā, natum de crimine virgo
Sustulerit quare, quæreret, Eri&thonium.

3 Venere, In ³ Venerem Anchises, in Lunam Latmius heros,
Lunā, &c. In Cererem ⁴ Jaszias, qui referatur, erit.

4 Jasion. Omnia perversas possunt corrumpere mentes ;
Stant tamen illa suis omnia tuta locis.

5 At procul ⁵ Et procul à scripta solis meretricibus arte,
ub. Submovet ingenuas pagina prima ⁶ manus.

6 nurus. Quæcunq; 7 erumpit qua non sinit ire sacerdos,
7 irrumpit. Protinus hæc vetiti criminis acta rea est.

Versus mol- *Nec* tamen est facinus versus evolvere molles ;
liores le- Multa licet castæ, non facienda, legant.

8 faten- *tere.* Sæpe supercilii nudas matrona severi,
Et veneres stantes ad genus omne videt.

Corpora Vestales oculi meretricia cernunt ;
Nec domino pœnæ res ea causa fuit.

At cur in nostra nimia est lascivia Musa ?
Cûrve meus cuiquam suadet amare liber ?

Nil nisi peccatum, manifestāq; culpa ⁸ fatenda est,
Pœnitet ingenii judiciique mei.

Cur non Argolicis potiùs quæ concidit armis,
Vexata est iterum carmine Troja meo ?

Cur tacui Thebas ? & mutua vulnera fratrum ?
Et septem portas sub duce quamque suo ?

9 Nec. **9 Non** mihi materiam bellatrix Roma negabat ;
Et pius est patriæ facta referre labor.

Deniq; cùm meritis impleveris omnia, Cæsar,
Pars mihi de multis una canenda fuit.

Utque trahunt oculos radiantia lumina Solis ;
Traxissent animum sic tua facta meum.

Arguor immeritò ; tenuis mihi campus aratur,
Illud erat magnæ fertilitatis opus.

Non

Non ideo debet pelago se credere, si qua

1 Audet in exiguo ludere cymba lacu.

1 Audet

2 Forsitan & dubitem, numeris levioribus aptus

exiguo.

Sim satis, in parvos sufficiāmq; modos.

2 Forsan

At si me jubeas domitos Jovis igne Gigantes

& hoc.

Dicere, conantem debilitabit opus.

Divitis ingenii est immania Cæsaris acta

Condere, materiā ne superetur opus.

Et tamen ausus eram ; sed detrectare videbar,

Quódq; nefas damno viribus esse tuis.

Ad leve rursus opus, juvenilia carmina, veni :

Et falso 3 movi pectus amore meum.

3 fovi.

Non equidem vellem, sed mea fata trehebant ;

Inque meas pœnas ingeniosus eram.

Hei mihi ! 4 cur didici ? cur me docuère parentes ?

4 quod dici !

Literaq; est oculos ulla morata meos ?

Hæc tibi me invisum lascivia fecit, ob artes,

Quas ratus es vetitos 5 sollicitare toros.

5 sollici-

Sed neq; me nuptæ didicerunt furta magistro :

tasse.

Quodq; parùm novit nemo docere potest.

Sic ego delicias & mollia carmina feci,

Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.

Nec quisquam est adeò media de plebe maritus,

Ut dubius vitio sit pater ille meo.

Crede mihi distant mores à carmine nostro :

Vita verecunda est, Musa jocosa mea est.

Magnaq; pars mendax operum est & fiēta meorum,

Plus sibi permisit compositore suo. (tas

Nec liber indicium est animi, sed honesta 6 volun- 6 voluptas.

Plurima mulcendis auribus apta 7 refert.

7 feret, fe-

Accius esset atrox ; conviva Terentius esset :

rens.

Essent pugnaces qui fera bella canunt.

Denique composui teneros non solus amores ;

Composito pœnas solus amore dedi.

Quid nisi cum multo Venerem confundere vino

Præcepit Lyrici Teïa Musa senis ?

Lesbia quid docuit Sappho, nisi amare puellas ?

Tuta tamen Sappho, tutus & ille fuit.

Nec tibi, Battiade, nocuit, quod sœpe legenti

Delicias versu fassus es ipse tuas.

TRISTIUM

30

1 hic. Fabula jucundi nulla est sine amore Menandri : est & in
2 aliud Et solet i hæc pueris virginib[us]que legi. Multa
nisi. Ilias ipsa quid est, 2 nisi turpis adultera, de qua Nec noc
3 utque. Inter amatorem pugna virūmq; fuit ? Infre
4 Fecerit. Quid prius est illic flammā Chryseidōs, 3 aut qua Junxit
Odyssēa. 4 Fecerat iratos rapta puella duces ? Pulsu
5 viris. Aut quid Odyssea est, nisi fœmina propter amore, Nec, qu
6 Quis. Dum vir abest, multis una petita 5 procis ? Eubis
Homerus. 6 Quid nisi Mæonides Venerem Martemq; ligatos Nec, qu
Tragædia. Narrat in obsceno corpora prensa toro ? Nec,
7 cæcæ. Unde nisi indicio magni sciremus Homeri, q[ui]ntq;
Hospitis igne duas incaluisse Deas ? Mun
Omne genus scripti gravitate tragœdia vincit : Neve p
Hæc quoq; materiam semper amoris habet. Et R
Nam quid in Hippolyto est, nisi 7 sævæ flamma no- Itq; su
Nobilis est Canace fratriis amore sui. (vercæ ? Enni
Quid ? non Tantalides agitante Cupidine currus Explica
Pisæam Phrygiis vexit eburnus equis ? 2 Ca
Tingeret ut ferrum natorum sanguine mater, Sic sua
Concitus à læso fecit amore dolor. Fœm
Fecit amor subitas volucres cum pellice regem ; Nec co
Itys. Quæq; suum luget nunc quoque mater Ityn. In q
Si non Aeropen frater sceleratus amâset, Par fui
Aversos solis non legererat equos : Dete
Scylla. Impia nec tragicos terigisset Scylla cothurnos, Quid r
Ni patrium crinem defecuisset amor. 4 Ne
Electra. Qui legis Electran, & egentem mentis Orestem, Cinna
Ægypti crimen Tyndaridōsq; legis. Et l
Nam quid de tetrico referam domitore Chimæræ, Et quo
Quem letho fallax hospita pæne dedit ? Non
Quid loquar Hermione ? quid te Scœneia virgo ; Is quo
Téque Mycenæo Phœbas amata duci ? Non
Quid Danaen. 8 Danaiq; nurus ? matremq; Lyæi Nec m
que nurum. 9 Alcmenam ? & noctes, quæ coïère, duas ? Car
9 Hæmo- Quid generum Peliae ? quid Thesea ? quidve Pelas- Vertit
naque. Iliacam tetigit qui rate primus humum ? (gūm Hif
1 Iliadef- Huc Iole, Pyrrhiq; parens, huc Herculis uxor, Nec f
que. Huc accedat Hylas, 1 Iliaqusq; puer. Sed
Tempore deficiar, tragicos si persequar ignes ; Crede
Vixq; meus capiet nomina nuda liber. 7 H

Est

tri : *Ist & in obscēnos deflexa tragēdia risus,*
Multāq; præteriti verba pudoris habet.

qua : *Nec nocet auctori, mollem qui fecit Achillem,*
Infregisse suis fortia facta modis.

qua : *Junxit Aristides Melesia crimina secum :*
Pulsus Aristides nec tamen urbe suā est.

rem : *Nec, qui descripsit corrumpi semina matrum,*
Eubius impuræ conditor historiæ.

gatos : *Nec, qui composuit nuper Sybaritida, fugit ;*
Nec, i qui concubitus non tacuere suos.

cit : *Neve peregrinis tantūm defendar ab armis,*
Et Romanus habet multa jocosa liber.

a no : *Itq; suo Martem cecinit gravis Ennius ore,*
Ennius ingenio maximus, arte ruditis ;

rcæ : *Explicit ut causas rapidi Lucretius ignis,*
2 Casurūmq; triplex vaticinatur opus,

rus : *Sic sua lascivo cantata est sēpe Catullo*
Fœmina, cui falsum Lesbia nomen erat :

em : *Nec contentus ea, multos vulgavit amores,*
In quibus ipse suum fassus adulterium est.

n. : *Par fuit exigui similisq; licentia Calvi,*
Detexit variis qui sua 3 facta modis. (quos 3 furtæ.

em : *Quid referam Ticidæ ? quid Memmī carmen ? apud Ticida.*

eræ : *4 Nomen adest rebus, nominibūsq; pudor.*

eræ : *Cinna quoq; his comes est, Cinnaq; procacior Anser,*

eræ : *Et leve Cornifici, parq; Catonis opus,*

eræ : *Et quorum libris modò dissimulata Perillæ*

ergo : *Nomine, nunc legitur dicta, 5 Metelle, tuo.*

Is : *Is quoq; Phasiacas 6 Argo qui duxit in undas,*

yæi : *Non potuit Veneris furtæ tacere suæ.*

elas. : *Nec minus Hortensi, nec sunt minus improba Servi 5 Metella,*

gūm : *Carmina ; quis dubitet nomina tanta sequi ? suo.*

or, : *Vertit Aristidem Sisenna, nec obfuit illi*

Est : *Historiæ turpes inferuisse jocos.*

Nec fuit opprobrio celebrâsse Lycorida Gallo,

Sed linguam nimio non tenuisse mero.

Credere juranti durum putat esse Tibullus ;

7 Hoc etiam de se quod neget illa viro.

Milesia
crimina
Aristidis.

1 que.

Ennius ar-
te ruditis.

Lucretius.

2 Causa-
rumque.

Catullus.

Calvus.

(quos 3 furtæ.

Memmius.

Cinna.

Anser.

Cornificius.

Cato.

4 Rebus

abest omnis.

5 Metella,

6 Argon.

7 Sic, hinc,

Fallere hic, hæc.

TRISTIUM

Fallere custodem demùm docuisse fatetur :
Séque suà miserum nunc ait arte premi.
Sæpe velut gemmam dominæ, signumq; probaret,
Per causam meminit se tetigisse manum.
Utque refert, digitis sæpe est nutuq; locutus,
Et tacitam mensæ duxit in orbe notam :
Et quibus i è succis abeat de corpore livor,
Impresso fieri qui solet ore, docet.

1 is.
2 ille.
3 peccat.
4 Cur.
5 Excreat.
6 furtim.
7 natus.
Propertius.

Multaq; dat 6 furti talis præcepta ; docétq;
Quâ nuptæ possint fallere ab arte viros.
Nec fuit hoc illi fraudi : legiturq; Tibullus,
Et placet, & jam, te principe, 7 notus erat.
Invenies eadem blandi precepta Properti :
Districtus minimâ nec tamen ille notâ est.
His ego successi : quoniam præstantia candor
Nomina virorum dissimulare jubet.
Non timui (fateor) nè quâ tot iere carinæ,
Naufraga servatis omnibus una foret.

Artes aleæ. Sunt aliis scriptæ, quibus alea luditur, artes :
8 nostros. Hæc est ad 8 vestros non leve crimen avos.
9 Figere. Quid valeant tali, quo possis plurima jaætu
9 Fingere, damnosos effugiasq; canes :
1 docent. Tessera quos habeat numeros, distante vocato,
Mittere quo i deceat, quo dare missa modo :
Discolor ut recto graffetur limite miles,
Cùm mediis gemino calculus hoste perit.
2 sequens. Ut mage velle 2 sequi sciat, & revocare priorem
3 Ne.
4 sed &.

3 Nec tutò fugiens, incomitatus eat.
Parva 3 sedet ternis instructa tabella lapillis,
In qua vicisse est, continuasse suos.
Quiq; alii lusus (neq; enim nunc persequar omnes
Perdere rem caram tempora nostra solent.
Ecce canit formas alius, jaætusq; pilarum.
Hic artem nandi præcipit, ille trochi.
fucandi. Composita est aliis, 5 fuscandi cura coloris ;
Hic epulis leges, hospitióq; dedit.

Alter,
Qua
Talia
3 Q
His e
Sed
Deniq
Quer
Quid
Qui
In qu
Ver
Nubil
Spe
Non f
Assi
Cumq
Plau
3 Quo
Tan
Inspic
Em
Hæc t
Ma
Lumin
Scrib
Mat
An ge
Qu
Et me
Sæp
Scilic
Art
Sic, q
Exp
Utq; i
Inq
Sic m
Et

Alter, humum de qua fingantur Pocula, monstrat,
 Quæq; docet liquido testa sit apta mero.
 Talia luduntur, 1 fumoso mense 2 Decembri,
 3 Quæ jam non ulli composuisse nocet.
 His ego deceptus non tristia carmina feci ;
 Sed tristis nostros pœna secuta jocos.
 Deniq; non video tot de scribentibus unum,
 Quem sua perdiderit Musa ; repertus ego.
 Quid si scripsisse mimos obſcœna jocantes,
 Qui semper 4 ficti crimen amoris habent ?
 In quibus affiduè 5 cultus procedit adulter ;
 Verbâq; dat stulto callida nupta viro.
 Nubilis 6 hæc virgo, matronaq; virq; puerq;
 Spectat ; & 7 ex magna parte Senatus adest.
 Non satis incestis temerari vocibus aures :
 Assueſcent oculi multa pudenda pati.
 Cumq; ſefellit amans aliquâ novitate maritum,
 Plauditur & magno palma favore datur.
 8 Quodq; minùs prodeſt, pœna eſt lucroſa poetæ ; 8 Quoquæ,
 Tantaq; non parvo crimina Prætor emit. quoquæ,
 Inspice ludorum ſumptus, Auguſte, tuorum : quæque.
 Empta tibi magno talia multa leges.
 Hæc tu ſpectâſti, ſpectandâq; ſæpe dediſti :
 Majestas adeò comis ubique tua eſt.
 Luminibusq; tuis, totus quibüs 9 utitur orbis,
 Scenica vidisti 1 lætus adulteria.
 Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos :
 Materiæ minor eſt debita pœna meæ.
 An genus hoc ſcripti faciunt ſua pulpita tutum ?
 Quodq; 2 licet, mimis ſcena licere dedit ? 2 Libet.
 Et mea ſunt populo ſaltata poemata ſæpe ;
 ſæpe oculos etiam detinuere tuos.
 Scilicet in domibus vestrīs, ut prisca virorum
 Artifici fulgent corpora picta manu :
 Sic, quæ concubitus varios, Venerisq; figuræ
 Exprimat, eſt aliquo parva tabella loco.
 Utq; ſedet vultu faſſus Telamonius iram,
 Inq; oculis facinus barbara mater habet :
 Sic madidos ſiccat digitis Venus ūda capillos ;
 Et modo maternis teſta videtur aquis.

I canunt. Bella sonant alii telis instructa cruentis,
Parsq; tui generis, pars tua facta i canit.

Virgilius. Invida me spatio natura coercuit arcto ;
Ingenio vires exiguae dedit.

2 tenerosq; Et tamen ille tuus felix Æneidos auctor
Contulit in Tyrios arma virumq; toros.

Bucolica. Nec legitur pars ulla magis de corpore toto,
Quam non legitimo fædere junctus amor.

3 uno. Phillidis hic idem, 2 teneræq; Amaryllidis ignes
Bucolicis juvenis luserat ante modis.

4 jure quietus. Nos quoq; jampridem scripto peccavimus 3 isto
Supplicium patitur non nova culpa novum.
Carminalq; edideram, cum te delicta notantem
Præterii toties 4 irrequietus eques.
Ergo quæ juveni mihi non nocitura putavi
Scripta parum prudens, nunc nocuere seni.
Sera redundavit veteris vindicta libelli,

5 admissi. Distant & 5 à meriti tempore pœna sui.
Ne tamen omne meum credas opus esse remissum;
Sæpe dedi nostræ grandia vela rati.

Fastorum Lib. xii. Sex ego fastorum scripsi, totidemq; libellos ;
Cumq; suo finem mense volumen habet.
Idq; tuo nuper scriptum sub nomine, Cæsar,
Et tibi sacratum fors mea rupit opus.

Medea. Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis ;
Quæq; gravis debet verba cothurnus habet.

Ovidii. Dictaq; sunt nobis, quamvis manus ultima cæpto
Defuit, in facies corpora versa novas.

Metamorphosis. Atq; utinam revoce animum paulisper ab ira,
Et vacuo jubeas hinc tibi pauca legi :
Pauca ; quibus prima surgens ab origine mundi
In tua deduxi tempora, Cæsar, opus.

6 Adspiciens. 6 Aspicies quantum dederis mihi pectoris ipse,
Quòq; favore animi tèq; tuosq; canam.
Non ego mordaci distrinxì carmine quenquam :
Non meus ullius crimina versus habet.

7 ego. Candidus à salibus suffusis felle refugi :
Nulla venenato litera mista joco est.
Inter tot populi, tot scripti millia nostri,
Quem mea Calliope læserit, unus 7 ero.

Non igitur nostris ullum gaudere Quiritem
Auguror, at multos indoluisse, malis.
Nec mihi credibile est quenquam i insultare jacen- i *insul-*
Gratia candori siqua relata meo est. (titasse.
His precor atq; aliis possint tua numina flesti,
O pater, ô patriæ cura salusque tuæ.
Non ut in Ausoniam redeam; nisi forsitan olim,
Cùm longo pœnæ tempore victus eris:
Tutius exilium, pauloq; quietius oro;
Ut par delicto sit mea pœna suo.

PUB. OVID. NASONIS

De TRISTIBUS Lib. III.

ELEGIA I.

Liber Lectorem alloquitur.

(bem:

Vissus in hanc venio 2 timidè liber exulis ur- 2 *timidi.*
Da placidam fesso, Lector amice, manum.
Néve reformida, né sim tibi forte pudori,
Nullus in hac charta versus amare docet.
Nec domini fortuna mei est, ut debeat illam
Infelix ullis dissimulare jocis.
d quoq; quod viridi quondam male lusit in ævo,
(Heu! nimium serò) damnat, & odit opus.
Aspice quid portem; nihil hīc nisi triste videbis, 3 *Inspice.*
Carmine temporibus conveniente suis.
Clauda quod alterno subsidunt carmina versu ;
Vel pedis hoc ratio, vel via longa facit.
Quod neque sum cedro flavus, nec pumice lœvis; *Pumex.*
Erubui domino cultior esse meo. *Excusat li-*
Litera suffusas quod habet maculosa lituras; *turas.*
Lœsit opus lacrymis ipse poeta suum.
Si qua videbuntur casu non dicta Latinè ;
In qua 4 scribebat, barbara terra fuit. *scribebar,*
Dicite, Lectores, si non grave, qua sit eundum; *scribebam.*
Quasq; petam sedes hospes in urbe liber.

TRISTIUM

Hæc ubi sum furtim lingua ritubante locutus,
Qui mihi monstraret, vix fuit unus, iter.

1 parenti. Dii tibi dent, nostro quod non tribuere i postæ,
Molliter in patria vivere poïse tua.

2 sequor, namq; 2 sequar, quamvis terrāq; mariq;
jamq; se- Longinquo referam lassus ab orbe pedem.
quor.

Via sacra. Paruit, & dicens, Hæc sunt fora Cæsaris, inquit:
Hæc est à sacris quæ via nomen habet.

Hic locus est Vestæ, qui Pallada servat, & ignem:
3 Hic. 3 Hæc fuit antiqui regia parva Numæ.

Inde petens dextram, Porta est, ait, ista Palati:

4 Sator. Hic 4 Sator, hoc primū condita Roma loco est.
Singula dum miror, video fulgentibus armis
Conspicuos postes, testaq; digna Deo.

Et Jovis hæc, dixi, domus est, quod ut esse putarem,
Augurium menti querna corona dabat. (quam;

5 Numen. Cujus ut accepi 5 Dominum, non fallimur, in-
Et magni verum est hanc Jovis esse domum.

Cur tamen appositâ velatur janua lauro?

Cingit & augustas 6 arbor opaca fores?

An quia perpetuos meruit domus ista triumphos?

An quia Leucadio semper amata Deo est?

Ipsâne quod festa est? an quod facit omnia festa?

Quam tribuit terris, pacis an ista nota est?

Utq; viret semper laurus, nec fronde caduca
Carpitur, Æternum sic habet illa decus.

7 Causa. 7 Causâq; suppositæ, scripto testante, coronæ,
superpositæ. Servatos cives indicat hujus ope.

Adjice servatis unum, pater optime, civem,
Qui procul extremo pulsus in orbe 8 latet;

In quo pœnarum, quas se meruisse fatetur,

Non facinus causam, sed suus error habet.

9 venerorq; Me miserum! vereórq; locum, 9 vereórq; i po-

1 parentem. Et quatitur 2 trepido litera nostra metu. (tentem,

2 rapido. Aspicis exangui chartam pallere colore?

Aspicis alternos intremuisse pedes?

Quandocunq; precor, nostro placata parenti,

Iisdem sub dominis aspiciare domus.

3 tenore. Inde 3 timore pari gradibus sublimia celsis

Ducor ad intonſi candida templia Dei.

Signa

Signa p

Belid

Quæq;

Pecto

Quæreb

Quos

Quæren

Præp

Altera

Hæc

Nec me

Atria

In gen

Et p

Orsitam

Evi&

Dii, pr

Cæsa

Interea

Priv

Vos q

Sum

Rg

Q

Nec v

Do&

Nec m

Qu

Plurim

Ust

Quiq;

Mo

Ultim

Per

Suff

Acc

Signa peregrinis ubi sunt alterna columnis
 Belides, & stricto i stat ferus ense pater : 1 barbarus.
 Quæq; viri docto veteres 2 fecere noviq; 2 cepere.
 Pectore, lecturis inspicienda patent.
 Quærebam fratres, exceptis scilicet illis,
 Quos suas optaret non genuisse 3 parens. 2 pater.
 Quærentem frustra custos 4 è sedibus illis
 Præpositus sancto jussit abire loco. 4 me.
 Altera templa peto vicino juncta theatro ;
 Hæc quoq; erant pedibus non adeunda meis.
 Nec me, quæ doctis patuerunt prima libellis
 Atria, libertas tangere passa sua est.
 In genus auctoris miseri fortuna redundat ;
 Et patimur nati, quam tulit ipse fugam.
 Torsitan & nobis olim minus asper & illi
 Evictus longo tempore Cæsar erit. [da 5 est) 5 es.
 Dij, precor, atq; adeo (neq; enim mihi turba rogan-
 Cæsar ades voto, maxime Dive, meo.
 Inter ea, quoniam statio mihi publica clausa est,
 Privato liceat delituisse loco.
 Vos quoq; si fas est, confusa pudore repulsa
 Sumite plebeiæ carmina nostra manus.

ELEGIA II.

Queritur se in exilium missum.

Ergo erat in fatis Scythiam quoq; visere nostris?
 Quæq; Lycaonio terra sub axe jacet?
 Nec vos Pierides, nec strips 6 Latonia vestro 6 Latoia.
 Docta sacerdoti turba tulistis opem.
 Nec mihi quod lusi vero sine crimine prodest ;
 Quodq; magis 7 Musa est visa jocosa mea. 7 Vita
 Plurima sed pelago terrâq; pericula passum Musa joco-
 Ustus ab assiduo frigore pontus habet. fa mea est.
 Quiq; fugax rerum, securaq; in otia natus,
 Mollis, & impatiens ante laboris eram : Jocosa mu-
 Ultima nunc patior, nec me mare portibus orbum fa Nasoni
 Perdere, diversæ nec potuere viæ. exilium pe-
 Sufficit atq; malis animus: nam corpus ab illo 8 Sufficit-
 Accepit vires, vixq; ferenda tulit. que.

1 *terris.* Dum tamen & i ventis dubius jaetabar, & undi
Fallebat curas ægraq; corda labor.
Ut via finita est, & opus requievit eundi,

2 *vacat.* Et pœnæ tellus est mihi tacta meæ ;
Nil nisi flere & libet : nec nostro parcior imber
Lumine, quæm verna de nive manat aqua.
Roma domusq; subit desideriūmq; locorum,
Quicquid & amissa restat in urbe mei.
Hei mihi, quæd toties nostri pulsata sepulchri
Janua, sed nullo tempore aperta fuit !
Cur ego tot gladios fugi ? totiēsq; minata
O fuit infelix nulla procella caput ?
Dii, quos experior nimium constanter iniquos ;
Participes iræ & quam Deus unus habet ;
Extimulate, precor, cessantia fata meique
Interitūs clausas esse vetate fores.

3 *quos.*

Si jam
Vix
Nunti
Spé
i Dun
Juci
Non a
Ter
Si tam
Et
Quant
Ut
Vel p
Ve
Integ
Ex
Tam
Et
Nec i
De
Nec
'Ac
Nec
5
Sed f
In
Ecqu
Et
Ecqu
Cl
Parc
N
Cùn
E
Nur
I Q
A
Atq
E

4 *Casu.* HÆC mea si 4 conjux miraris epistola quare
Æger Ovi- Alterius digitis scripta sit ; æger eram :
dius. Æger in extremis ignoti partibus orbis,
Incertusq; meæ pæne salutis eram.

5 *Quid mihi tunc animi.* 5 Quem mihi nuptæ animum dira in regione jacent
Inter Sauromatas esse Getasq; 6 putas :
Non cœlum patior, nec aquis assuevimus istis,
Terraq; nescio quo non placet ista modo :
* *Talia Scythas decent.* * Non domus apta fatis ; non hic cibus utilis ægro
Nullus Apollinea qui levet arte malum est.
Non ; qui soletur ; non, qui labentia tardè
Tempora narrando fallat, amicus adest.

7 *cara.* Lassus in extremis jaceo populisque locisque ;
Et subit affecto nunc mihi quicquid at est
Omnia cùm subeant, vincis tamen omnia tenui
Et plus in nostro pectore 7 parte tenes.
Te loquor absentem, te vox mea nominat unam
Nulla venit sine te nox mihi, nulla dies.
Quinetiam sic me dicunt aliena locutum,
8 *amenti.* Ut foret 8 amentis nomen in ore tuum :

Si jam deficiam, * suppressaq; lingua palato * suppresso.
 Vix instillato restituenda mero :
 Nuntiet huc aliquis dominam venisse, resurgam ;
 Spesq; tui nobis causa vigoris erit.
 Dumq; ego sum vitæ dubius, tu forsitan istic ¹ Ergo.
 Jucundum, nostri nescia, tempus agis :
 Non agis affirmo ; liquet ² hoc, carissima, nobis, ² ô.
 Tempus agi sine me non nisi triste tibi.
 Si tamen implevit mea fors quos debuit annos,
 Et mihi vivendi tam cito finis adest ;
 Quantum erat, ô magni, perituro parcere, divi,
 Ut saltē patriæ contumularer humo ?
 Vel poena in mortis tempus dilata fuisse.
 Vel ³ præcessisset mors properata fugam.
 Integer hanc potui nuper bene reddere ⁴ vitam :
 Exul ut occiderem nunc mihi vita data est.
 Tam procul ignotis igitur moriemur in oris ;
 Et fient ipso tristia fata loco ?
 Nec mea consueto languescent corpora lecto ?
 Depositum nec me qui float ullus erit ?
 Nec dominæ lacrymis in nostra cadentibus ora,
 Accedent animæ tempora parva meæ ?
 Nem mandata dabo ? nec cum clamore supremo
 5 Labentes oculos ⁵ condet amica manus ?
 Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepulchr ⁵ Languen-
 tis, indeploratum barbara terra teget ? ⁶ claudet.
 Ecquid, ⁷ ubi audieris, totâ turbabere mente ? ⁷ Claudere
 Et feries pavida pectora fida manu ?
 Ecquid, in has frustra tendens tua brachia partes, tuo.
 Clamabis miseri nomen inane viri ? ⁷ ut.
 Parce tamen lacerare genas, nec ⁸ finde capillos ; ⁸ scinde.
 Non tibi nunc primùm, lux mea, raptus ⁹ ero : ⁹ ego.
 Cum patriam amisi, tunc me periisse putato :
 Et prior, & gravior mors fuit illa mihi. ^{Exilium}
 Nunc si forte potes (sed non potes) optima conjux ^{vera mors}
 Finitis gaude tot mihi morte malis. ^{est.}
 Quod potes, extenua forti mala corde ferendo ; ¹ Quam.
 Ad ² mala jam pridem non rude pectus habes. ² quæ.
 Atq; utinam pereant animæ cum corpore nostræ,
 Effugiatq; avidos pars ³ mea nulla rogos. ³ mibi.
 Nam

Pythagoras animam immortalem affirmat. Nam si morte carens vacuas volat altus in auras
 Spiritus, & Samii sunt rata dicta senis.
Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras, Pérque feros manes hospita semper erit.
Offa tamen facito parva referantur in urna; Sic ego non etiam mortuus, exul ero. (ptum
Non vetat hoc quisquam, fratrem Thebana peregit. Supposuit tumulo, rege vetante, soror.
Atque ea cum foliis & amomi pulvere misce: Inque suburbano condita & crede solo.
2 pone loco. Quósq; legat versus oculo properante viator,
 Grandibus in tumuli marmore cæde notis.
Epitaphium Ovidii. Hic ego qui faceo tenerorum lusor amorum,
 Ingenio porti Naso poeta nreor.
 At, tibi qui transis, ne sit grave (quisquis amâsti)
 Dicere, Nasonis molliter ossa cubent.
3 titulo. Hoc satis in 3 tumulo est; etenim majora libelli,
 Et diurna magis sunt monumenta mei.
 Quos ego confido, quamvis nocuere, daturos
 Nomen, & auctori tempora longa suo.
 Tu tamen extincto feralia munera ferto,
 Déque tuis lachrymis humida serta dato.
 Quamvis in cinerem corpus mutaverit ignis,
 Sentiet officium mœsta favilla pium.
 Scribere plura libet; sed vox mihi fessa loquendo
 Dictandi vires siccâq; lingua negat.
 Accipe supremo dictum mihi forsitan ore,
 Quod tibi qui mittit, non habet ipse, vale.

ELEGIA IV.

Ad Amicum, ut magnorum virorum consuetudinem fugiat.

O Mihi care quidem semper, sed tempore duro
 Cognite, res postquam procubuere meæ;
 Usibus edocto si quicquam credis amico,
 4 igne. Vive tibi, & longè nomina magna fuge.
5 Non pro- Vive tibi, quantumque potes prælustria vita,
 sit potius Sævum prælustri fulmen ab 4 arce venit.
si quis ob- Nam quanquama soli possunt prodesse potentes;
 effe potest. 5 Non profundit, potius plurimum obesse solent.
 Effugit

ffugit hybernas demissa antenna procellas,
Latāq; plus parvis vela timoris habent.
spicis ut summā cortex levis innatet undā,
Cum grave nexa simul retia mergat onus. Summa
fugienda.

His ego si monitor monitus prius ipse fuisse, ¹ Hec.
In qua ² debebam forsitan urbe forem. ² debue-
rum ³ tecum vixi, dum me levis aura ferebat, ³ ram.
Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas. ³ mecum.
qui cadit in plano (vix hoc tamen evenit ipsum)
Sic cadit, ut tacta surgere possit humo.
ut miser Elpenor tecto delapsus ab alto, Elpenor.
Occurrit regi ⁴ flebilis umbra suo ! ⁴ debilis.

uid fuit, ut tutas ⁵ agitaret Dædalus alas, Dædalus.
Icarus immensas nomine signet aquas ? ⁵ agitārit.

empe quòd hic altè. demissiūs ille volabat,
Nam pennas ambo ⁶ non habuere suas. ⁶ nonne.

rede mihi, benè qui latuit benè vixit ; & ⁷ intra ⁷ infra.
Fortunam debet quisque manere suam.

Non foret Eumedes orbus, si filius ejus
Stultus Achilleos non adamasset equos.

ec natum in flamma vidisset, in arbore natas,
Cepisset genitor si Phaethonta Merops.

u quoq; formida nimiūm sublimia semper,
Propositiq; ⁸ precor contrahe vela tui. ⁸ membr.

am pede inoffenso spatium ⁹ percurrere vitæ ⁹ decur-
Dignus es, & fato candidiore frui.
rere.

Quod pro te ut voveam, miti pietate mereris, ¹ Quæ.
Hæfurāq; mihi tempus in omne fide.

idi ego te tali ² vultu mea fata gementem, ² luſtu.

Qualem credibile est ore fuisse meo.
Noſtra tuas vidi lacrymas super ora cadentes ;

Tempore quas uno, fidaq; verba, ³ dabas. ³ Bibi.

unc quoq; ⁴ submotum studio defendis amicum, ⁴ semotum.
Et mala vix ullā parte levanda levas.

Vive sine invidia, mollēsq; inglorius annos
Exige, amicitias & tibi junge pares. Amicitiae
pares af-
fectande.

Nasonisq; tui, quod adhuc non exulat, unum
Nomen ama, Scythicus cætera Pontus habet.

Proxima sideribus tellus Erymanthidos ursæ
Me tenet, aſtricto terra perusta gelu. Bospho-

1 Bosphorus. 1 Bosphorus & Tanais superant, Scythicæq; paludes,
pauca. Vixq; satis noti nomina 2 pauca loci.

Ulterius nihil est, nisi non habitabile frigus.

Heu! quām vicina est ultima terra mihi!

At longè patria est, longè est carissima conjux;

Quicquid & hæc nobis post duo dulce fuit.

3 Sic. 3 Si tamen hæc absunt, ut quæ contingere non est
Corpore, sint animo cuncta videnda meo.

4 urbisque Ante oculos 4 errat domus, urbs & forma locorum;
domus, & Succeduntq; suis singula facta locis.

forma loco- Conjugis ante oculos, sicut 5 præeuntis imago est;
rum est; Illa 6 meas causas aggravat, illa levat. (amorem;

5 præsentis. 7 Aggravat 8 hæc, qd. abest; levat 9 hæc, qd. præstat
6 meos ca- Impositumq; sibi firma tuetur onus.

sus. Vos quoq; pectoribus nostris hæretis amici,

7 Ingravat. Dicere quos cupio nomine quemq; suo.

8 hoc. Sed timor officium cautus compescit; & ipsos

9 hoc. In nostro poni carmine nolle puto.

1 honoris. Ante volebatis, gratique erat instar 1 amoris,
Versibus in nostris nomina vestra legi.

Quod quoniam est anceps, intra mea pectora quem-
Alloquar; & nulli causa timoris ero. (que

Nec meus indicio latitantes versus amicos

Protrahet; occulte, si quis amavit, amet.

Scite tamen, quamvis longa regione remotus,
Absim, vos animo semper adesse meo.

2 Et quām 2 Et qua quisq; potest oro, mala nostra levate;
guisq; po- Fidam projecto neve negate manum.

test aliquā Prospera sic maneat vobis fortuna, nec unquam
3 opem. Contacti simili forte rogetis 3 idem.

ELEGIA V.

Ad Carum Amicum.

U Sus amicitiae tecum mihi parvus, ut illam
Non ægre possis dissimulare, fuit.

Ni me complexus vinc'lis propioribus esses,
Nave mea vento forsan eunte suo.

4 meam Ut cecidi, cunctiq; 4 metu fugere ruinæ,
fugere rui- Versaq; amicitiae terga dedere meæ.
nam.

Ausus

Ausus es igne Jovis percussum tangere corpus,
Et deploratæ limen adire domūs.

Idque recens præstas, nec longo cognitus usu,
Quod veterum misero vix duo trésve mihi.

Vidi ego confusos vultus, * visosque notavi,
Osque madens fletu, pallidiusque meo.

Et lachrymas cernens in singula verba cadentes,
Ore meo lachrymas, auribus illa bibi.

Brachiaque ¹ accepi ² prello pendentia collo,
Et singultatis oscula mista sonis.

Sum quoq; Care, tuis defensus viribus absens:
Scis Carum veri nominis esse loco.

Multaq; præterea manifesti signa favoris
Pectoribus teneo non abitura meis.

Dii tibi posse tuos tribuant defendere semper,
Quos in materia prospere jubes.

Si tamen interea quid in his ego perditus oris,
(Quod te credibile est quærere) quæris, agam.

Spē trahor exigua, quam tu mihi demere noli, ^{Spes.}
Tristia leniri numina posse ⁵ Dei. ^{3 Deo.}

Seu temerè expecto, sive ⁴ hoc contingere fas est, ⁴ id.
Tu mihi, quod cupio, fas, precor, esse proba.

Quæq; tibi est linguae facundia, confer in ilud ;
Ut doceas votum posse valere meum.

Quo ⁵ quisq; est major, magis est placabilis iræ ; ⁵ quis
Et faciles motus mens generosa capit. ^{enim.}

Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni ; ^{Generofissi-}
Pugna suum finem, cùm jacet hostis, habet. ^{mus quisq;}

At lupus, & turpes instant morientibus ursi ; ^{ad iracun-}
Et quæcunq; minor nobilitate fera est. ^{diam mi-}

Majus apud Trojam forti quid habemus Achille ? ^{nus est pro-}
Dardanii lachrymas non tulit ille senis. ^{pensus.}

Quæ ducis Æmathii fuerat clementia, ⁶ Porus, ⁶ Pharos.
7 Præclariq; docent funeris exequiæ.

Néve hominum referam flexas ad mitius iras,
Junonis gener est, qui prius hostis erat.

Deniq; non possum nullam sperare salutem, ⁷ Darii-
Cùm non sit pœnæ causa cruenta meæ. ^{que, Pom-}

Non mihi quærenti pessundare cuncta petitum
Cæsareum caput est, quod caput orbis erat. <sup>Dardanii-
que.</sup>

Non

1 dixit. Non aliquid i dixi, violentáve lingua locuta est,
 Oculi Na- Lapsave sunt nimio verba profana mero :
 fonis in Inscia quod crimen viderunt lumina pector ;
 crinitine. Peccatúmq; oculos est babuisse 2 meum.
 2 meos, Non equidem totam possum defendere culpam :
 mihi. Sed partem nostri criminis error habet.
 3 ut molli- Spes igitur supereft, 3 facturum ut molliat ipse
 at ipse, fa- Mutati pœnam conditione loci.
 turum. 4 Hoc utinam nitidi solis prænuncius 5 ortus
 4 Hunc. Adferat admisso Lucifer albus equo.
 5 ortum.

ELEGIA VI.

Ad Amicum, quo familiarissimè usus est.

FOEEdus amicitiæ non vis, carissimè, nostræ,
 Nec, si forte velis, dissimulare potes.
 Donec enim licuit, nec te mihi carior alter,
 Nec tibi me totâ junctior urbe fuit.
 Isque erat usque adeo populo testatus, ut esset
 Pene magis quam tu, quamq; ego, notus amor:
 Quique est in 6 caris animi tibi candor amicis,
 Cognitus est illi, quem colis ipse, viro.
 Nil ita celabas, 7 ut non ego conscient essem ;
 Pectoribúsque dabas 8 multa tegenda meis.
 Cuiq; ego narrabam, secreti quicquid habebam,
 Excepto quod me perdidit, unus eras.
 Gravis. Id quoque si scisses, falvo fruerere sodali,
 Consilióq; forem sospes, amice, tuo.
 Consilio- Sed mea me in pœnam nimirum fata trahebant,
 rum com- Omne bonæ claudunt utilitatis iter.
 municatio- Sive malum potui tamen hoc vitare cavendo ;
 signum e- Seu ratio fatum vincere nulla valet :
 rati veræ Tu tamen ô nobis usu junctissime longo,
 amicitiæ. Pars desiderii maxima penè mei.
 7 cui. Sis memor ; & si quas fecit tibi gratia vires,
 8 cuncta. Illas pro nobis experiare rogo :
 Numinis ut læsi fiat mansuetior ira ;
 Mutatōq; minor sit mea pœna loco :
 Idque ita, si nullum scelus est in pectore nostro
 Principiúmq; mei criminis error habet :

Nec
 Lut
 Ménf
 Illu
 Et qu
 Ill
 Nil i
 Pra
 Stulti
 No
 Quæ
 Qua
 VA
 Aut i
 Aut
 Quicq
 Nec
 Vivere
 Nec
 Et tam
 Apt
 Tu qu
 Do&
 Nam ti
 Et 7
 Hoc eg
 Ne
 Primus
 Utq
 Tunc
 Tem
 Ergo f
 Sola
 Sed ve
 Pos
 Ne

Nec i breve, nec tutum est, quo sint mea, dicere ca- 1 leve.
 Lumina funesti conscientia facta mali : (su Luminis
 Mēnsq; resormidat, veluti sua vulnera, tempus Nasōnis.
 Illud ; & admonitu fit novus ipse 2 dolor. 2 pudor.
 Et quæcunq; adeo possint afferre pudorem,
 Illa regi cæca condita nocte decet.
 Nil igitur referam, nisi me peccâsse (sed illo
 Præmia peccato nulla petita mihi)
 Stultitiāmq; meum crimen debere vocari ; Stultitiam
 Nomina si 3 factis reddere vera velis. non crimen.
 Quæ si non ita sunt : alium, quo longius absim, 3 fati.
 Quære (suburbana 4 hæc sit mihi terra) locum. factio.
 4 hic.

E L E G I A VII.

Mandat Epistolæ, ut Perillam adeat.

V Ade salutatum subitò perarata Perillam
 Litera, sermonis fida ministra mei :
 Aut illam invenies dulci cum matre sedentem,
 Aut inter libros, Pieridasque suas.
 Quicquid ager, cùm te scierit venisse, relinquet :
 Nec mora, quid venias, quidve, requiret, agam.
 Vivere me dices, sed sic ut vivere nolim,
 Nec mala tam longâ nostra levata morâ :
 Et tamen ad Musas, quamvis nocuere, reverti,
 Aptaq; in alternos cogere verba pedes. (res !
 Tu quoq; dic, Studiis communibus 5 ecquid inhæ- 5 ut quid.
 Doctāq; non patro carmina more canis ? Perillæ in-
 Nam tibi cum 6 facie mores natura pudicos, genium.
 Et 7 raras dotes, ingeniumq; dedit : 6 fati.
 Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas,
 Ne malè fœcundæ vena periret aquæ. 7 chartas,
 Primus id adspexi teneris in virginis annis ; claras.
 Utque 8 pater natæ, duxque comésque fui. 8 patet,
 Tunc quoq; (sed forsan nostrum delevit amorem venæ.
 Tempus) eram nimio junctus amore tibi.
 Ergo si remanent ignes tibi pectoris iidem,
 Sola tuum vates Lesbia 9 vincit opus.
 Sed vereor nè nunc mea te fortuna retardet,
 Postq; meos casus sit tibi pectus iners. 9 vincat,
 vincet.

Dum

1 *tuis.* Dum licuit, tua s̄æpe mihi, tibi nostra legebam ;
 2 *fata se-* Sæpe 1 tui judex, s̄æpe Magister eram.
cuta, facta Aut ego præbebam factis modo versibus aures,
secuta, pars Aut, ubi cessaras, causa ruboris eram.
bona, facta, Forsitan exemplo, quia me læsere libelli,
facta re- Tu quoque sis pœnæ 2 facta ruina meæ. (la,
missa. Pone, Perilla, metum ; tantummodo fœmina 3 nul-
 3 *non sit.* 4 Neve vir à scriptis discat amare tuis.
 4 *Devia,* Ergo desidia remove, doctissima, causas ;
nec. Inque bonas artes, & tua sacra redi.
 5 *manum.* Ista decens facies longis vitiabitur annis ;
Injaciētq; 5 manus formæ damnoſa senectus,
 Quæ strepitum passu non faciente venit.
Speculum Cūmq; aliquis dicit, Fuit hæc formosa, dolebis,
mendax. Et speculum mendax esse querere tuum.
 6 *tibi.* Sunt 6 & opes modicæ, cūm sis dignissima magnis ;
 7 *id cui-* Finge sed immensis censibus esse pares.
cunque. Nempe dat 7 & quodcunq; libet fortuna rapitque,
Irus, Cræ- Irus & est subito qui modo Crœfus erat.
sus. Singula 8 quid referam ; nil non mortale tenemus,
 8 *ne.* Pectoris exceptis ingeniq; bonis.
 En ego, cūm patria caream, vobisq; domoq;
 Raptaq; sint, adimi quæ potuere, mihi :
 Ingenio tamen ipse meo comitörq; fruórq;
 Cæſar in hoc potuit juris habere nihil.
 9 *Qui licet.* 9 Quilibet hanc sævo vitam mihi finiat ense ;
Literæ non Me tamen extinto fama superstes erit.
possunt no- Dūmq; suis viætrix 1 septem de montibus orbem
bis adimi. Prospiciet domitum Martia Roma, legar.
 1 *omnem,* Tu quoq; quam studii maneat felicior usus,
 totum. Effuge venturos quæ potes usque rogos.

ELEGIA VIII.

Patriam & suos videre desiderat.

1 *confistere* **N**unc ego Triptolemi cuperem 1 concenderet
curru. Misit in ignotam qui rude semen humum.
 Nunc ego Medeæ vellem frænare dracones,
 Quos habuit fugiens arce, Corinthe, tuâ,

Nunc

Nunc ego jactandas optarem sumere pennas,
 Sive tuas, Perseu; Dædale, sive tuas;
 Ut tenerâ nostris cedente volatibus aurâ,
 Aspicerem patrâ¹ dulce repente solum:
 Desertæque domûs² vultus, memoræque sodales,
 Caraque præcipue conjugis ora³ meæ. X
 Stulte, Quid hæc frustâ votis puerilibus optas,
 Quæ non illa tibi ferrique feretque dies?
 Si semel optandum est,⁴ Augusti numen adora: ⁴ Augus-
 Et, quem⁵ sensisti, rite precare Deum.
 Ille tibi pennâsque potest currûsque volucres ⁵ Læsisti.
 Traders: det redditum, prorinus ales eris.
 Si precer hæc (neque enim possum majora precari)
 Ne mea sit, timeo, vota modesta pârûs.
 Sorbitan hoc olim, cùm⁶ jam satiaverit iram; ⁶ Se satia-
 Tunc quoque sollicitâ mente rogandus erit. X verit ira.
 Quod minus interea est (instar mihi muneris ampli)
 Ex his me jubeat, quo libet, ire locis:
 Nec cœlum, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ: *Macies*
 Hei mihi! perpetuus corpora languor habet. *Ovidii ex*
 eu vitiant artus ægræ contagia mentis, *alieno cælo*
 Sive mei caufi est in regione mali;
 It tæregi Pontum, vexant insomnia, vixque
 Osse tegit macies, nec juvat ora cibus. X
 Quique per autumnum percussis frigore primo
 Est color in soliis, quæ nova læsit hyems;
 Is mea membra tenet; nec viribus allevoe ullis;
 Et nunquam queruli causa doloris abest.
 Nec melius valeo, quæm corpore, mente; sed ægra est
 Utraque pars æquæ; binaque damna fero.
 Ex & ante oculos (veluri spectabile corpus)
 Adstans fortunæ forma⁷ videnda, meæ.
 Cimq;⁸ locos, motæsq; hominum, cultusque⁹ sonumq;⁸ *Legenda;*
 Cernimus, & quid sim, quid fuerimque subit; X *Locum,*
 Tantus amor necis est, querar ut de Cæsaris iuâ,
 Quod non offensas vindicet ense suas.
 At quoniam semel est odio civiliter usus,
 Mutato levior sit fuga nostra loco.

(a) Igitur Graiae HIC quoque sunt (a) urbes Graiae (quis credere
Graiae Inter inhumanæ nomina Barbariæ. (posset?)
(quis cre- Huc quoque Mileto missi venere coloni,
deret ?) Inque Getis Graias constituere domos,
urbes. Sed vetus huic nomen, positaque antiquius urbe,
Constat ab Absyrti cæde fuisse loco.
Nam rate (quæ curâ pugnacis facta Minervæ,
Per non tentatas prima cucurrit aquas :)
Medea. Impia desertum fugiens Medea perentem,
Dicitur his remos applicuisse vadis :
(b) Spectat. Quem procul ut vidit tumulo (b) speculator ab
sor Hospes, ait, nosco Colchide (c) vela dari : (alto,
(c) vela, Dum trepidant Minyæ, dum solvitur aggere funis,
venit. Dum sequitur celeres anchora atacta manus ;
Conscia percussit meritorum pectora Colchis
Ausâ atque ausurâ multa nefanda manu :
Et, quanquam superest ingens audacia menti,
(d) attonito Pavor in (d) atto nitæ virginis ore (e) fuit.
(e) sedet Ergo ubi prospexit venientia vela, Tenetur,
(f) aut (f) Et pater est aliquâ fraude (g) tenendus, sit.
(g) moran- Dum quid agat quærit, dum versat in omnia vultus,
dus Ad fratrem casu lumina flexa tulit,
(h) Vicimus Cujus ut ablata est præsentia, (h) Vincimus, inquis,
Hic mihi morte suâ causa salutis erit
Protinus ignari, nec quidquam tale timentis,
Innocuum rigido perforat ense latus.
Atque ita divellit, divulsaque membra per agros
Dissipat ; in multis invenienda locis,
Neu pater ignoret, scopulo proponit in alto
Pallentesque manus, sanguineumque caput :
Ut genitor luctuque novo tardetur ; &, artus
(i) moretur Dum legit extintos, triste (i) retardet iter.
Tomos à Inde Tomos dictus locus hic, quia fersur in illo
sezione. Membra soror fratri consecuisse sui.

Siquis adhuc isthic meminit Nasonis adempti ;
Et superest sine me nomen in urbe meum :

Suppositum stellis nunquam tangentibus æquor, *Asperitas*
 Me sciat in mediâ vivere (a) *Barbarie.* *Scythia.*
 Sauromatæ cingunt, fera gens, Bessique, Getæque : (a) *Bar-*
 Quam non ingenio nomina digna meo ! *baria.*
 Dum tamen aura tepet, medio defendimur Istro :
 Ille suis liquidus bella repellit aquæ.
 At cùm tristis hyems squalentia protulit ora ;
 Terraque marmoreo est candida facta gelu.
 Dum patet & Boreas, & nix (b) injecta sub arcto : (b) *jaætata*
 Tum (c) patet has gentes axe tramente premi. (c) *liquet*
 Nix jacet, & jaætam nec sol pulviæve resolvunt : *Nix in*
 Indurat Boreas, perpetuamque facit. *crystallum*
 Ergo ubi dilicuit nondum prior, altera venit,
 Et solet in multis bima (d) jacere locis.
 Tantaque commoti vis est Aquilonis, ut altas
 Æquet humo turres, teætaque rapta ferat.
 Pellibus, & sutis arcent mala frigora (e) bracchis: (e) *Braccis.*
 Oraque de toto corpore sola patent.
 Sæpe sonant morti glacie pendente capilli,
 Et niet inducto candida barba gelu :
 (f) Nudaq; consistunt formam servantia (g) testæ (f) *Udaque*
 Vina; nec hausta meri, sed data frusta bibunt. (g) *Testa.*
 Quid loquar, ut (h) cuncti concrescant frigore rivi, (h) *vinoti,*
 Déque lacu fragiles effodiantur aquæ ? *juncti*
 Ipse papyriero qui non angustior amne
 Miscetur vasto multa per ora freto,
 Cœruleos ventis latices durantibus Ister
 Congelat, & (i) teætis in mare serpit aquæ. (i) *tacitis*
 Quaque rates ierant, pedibus nunc itur, & undas
 Frigore concretas ungula pulsat equi. (a) *subtus*
 Perque novos pontes (a) subterlabentibus undis,
 Ducunt Sarmatici barbara plausta boves.
 Vix, quidem credar : sed cùm sint præmia falsi
 Nulla, ratam debet testis habere fidem. *Lucrum*
 Vidimus ingentem glacie consistere pontum,
 Lubricaque immotas testa premebat aquas.
 Nec, vidisse sat est ; durum calcavimus æquor,
 Undaque non udo sub pede summa (b) fuit. (b) *fluit*
 Tibi tale fretum quondam, Leandre, fuisset,
 Non sœget angusta mors tua crimen aquæ.

TRISTIUM.

Tum neque se pandi possunt delphines in auras
Tollere; conantes dura coercet hyems.

Et quamvis Boreas jactatis insonet alis,
Fluctus in obsesso gurgite nullus erit,

¹ in, ceu. Inclusaque gelu stabunt, ² ut marmore, puppes:

² Scindere. Nec poterit rigidas ² findere remus aquas:

Stringere. Vidimus in glacie pisces hættere ligatos;

³ Et. ³ Sed pars ex illis tunc quoque viva fuit.

Sive igitur nimii Boreæ vis sæva marinas,

Sive redundatas flumine cogit aquas:

Protinus, æquato siccis Aquilonibus Istro,

Invehitur celeri barbarus hostis equo:

Hostis equo pollens longeque volante sagittâ

Vicinam late depopulatur humum.

Parthus. Diffugiunt alii, nullisque tuentibus agros,

Incustoditæ diripiuntur opes:

Ruris opes parvæ, pecus, & stridentia plaustra;

Et quas divitias incola pauper habet.

Pars agitur vindex post tergum capta lacertis,

Respiciens frustra rura latèmque suum.

Pars cadit hamatis miserè confixa sagittis;

Nam volucri ferro tintile virus inest.

Quæ nequeunt secum ferre aut abducere, perdunt;

Et cremet insontes hostica ⁴ flamma casas,

Tum quoque, cùm pax est, trepidant formidine belli;

Nec quisquam preffo vomere sulcat humum.

Aut videt aut metuit locus hic, quem non videt,

Cessat iners rigido terra relicta situ. (hostem;

Non hic pampinæ dulcis latet uva sib⁵ umbræ;

Nec cumulant altos servida musta lacus.

Poma negat regio, nec haberet Acontius, in quo

Scribere hic dominæ verba legenda fuæ.

⁶ Aspiceret nudos sine fronde, sine arbore campos

Heu loca felici non adeunda viro!

Ergo temlæ pateat cùm maximus orbis,

Hæc est in ⁷ pœnas terra reperta ⁸ meas.

⁴ turba.

⁵ ubno

⁶ Aspiceret

est, aspicio

aspices.

⁷ pœnam.

⁸ meas.

LEGIA XI.

Invehitur in maledicuum.

SI quis es, insultes qui casibus, improbe, nostri

Meque reum dempro fine cruentus agas;

Nat

Natus es è scopulis,¹ nueritus lacte ferino,
Et dicam silices pectus habere tuum.

¹ es pastus.

Quis gradus ulterior, quo se tua porrigit ita,
Restat? quidve meis cernis abesse malis?

Barbara me telus, & inhospita litora Ponti,
Cùmque² suo Boreâ³ Mænalis ursa videt.

² truci.

Nulla mihi cum gente ferâ commercia lingue:
Omnia solliciti sunt loca plena metus.

³ Parrhasius

Utque fugax avidis cervus deprensus ab ursis;
Cinctaque montanis ut pavet agna lupis:

Sic ego belligeris à gentibus undique se�us
Terreor, hoste meum pænè premente latus.

Utque sit exiguum poenæ, quod conjugecari,

Quod patria careo, pignoribusque meis;

Ut mala nulla feram, nisi nudam Cæsaris iram;
Nuda parum nobis Cæsaris ira mali est?

Et tamen est aliquis, qui vulnera cruda retrahet,
Solvat & in mores ora diserta meos.

INCAUSA facili cuivis licet esse diserto:
Et minimæ vires frangere quassa valent.

Subruere est arces, & stantia mœnia, virtus:
Quamlibet ignavi præcipitata premunt.

⁴ Non sum, qui fueram: quid inanem proteris umbrâ? ⁴ Non sum
Quid cinerem saxis bustaque nostra petis? ^{ego quod}
Hector erat tunc cum bello certabat; & idem ^{fueram.}

⁵ Tractus ab Hœmonio non erat Hector⁶ equo. ⁵ Vinctus
Me quoque, quem nôras olim, non esse memento; ^{ad hœmoni}
Ex illo superant hæc simulacra vito. ^{os} ⁶ equos.

Quid simulacra ferox dictis incessis amaris?

Parce, precor, manes sollicitare meos.

Omnia vera puta mea crimina; nil sit in illis,

Quod magis errorem, quam scelus esse putas:

Pendimus en profugi (satia tua pectora) poenas

Exiliisque graves, exiliisque loco.

Carnifici fortuna potest mea flenda videri,

Te tamen est uno judice⁷ moesta parùm.

⁷ mersa,

Sævior es triste Busiride, sævior illo

dura,

Qui falsum lento torruit igne bovem:

Quique bovem Siculo fertur donâsse tyranno,

Et diabolis artes conciliâsse suas.

Munere in hoc usus, Rex est, sed imagine maior

Nec sola est operis forma probanda mei.

Aspicis à dextra latus hoc ad aperitile tauri?

Hac tibi, quem perdes, conjiciendus erit.

Protinus inclusum lentis carbonibus ure:

Mugiet, & veri vox erit illa bovis.

Pro quibus inventis, ut munus munere penser;

Da, precor, ingenio præmia digna meo.

Dixerat: at Phalaris, Poenæ mirande repertor,

Ipse tuum (a) præsens imbue, dixit, opus.

(a) *primus*, Nec mora: monstratis crudeliter ignibus ustus,
princeps.

Exhibuit (b) geminos ore (c) gemente sonos

(b) *querulos* Quid mihi cum Siculis, inter (d) Scythicosq; Getasq;

(c) *tremen-* Ad te (quisquis is es) nostra querela (e) venit.

te. Utque sitim nostro possis explere cruento,

(d) *Scythi-* Quantaque vis avido gaudia corde feras:

aque. asque. (e) *Redit.* Tot mala sum fugiens tellure, tot æquore passus;

Te quoque ut auditis posse dolere putem.

Crede mihi, si sit nobis collatus Ulysses,

Neptuni minor est, quam Jovis ira fuit.

(f) *vulnera.* Ergo, quicunque es, rescindere (f) crimina noli:

(g) *ulcere.* Deque gravi duras (g) vulnera tolle manus.

Utque meæ famam tenuent oblia culpa.

(h) *Facta cicatricem* ducere nostra sine.

Humanæque memor sortis, quæ tollit eosdem

Et premit, incertas ipse verere vices.

Et quoniam, fieri quod nunquam posse putavi,

Est tibi de rebus maxima cura meis;

(i) *tuta.* Non est quod timeas: fortuna miserrima (i) nostra es;

Omne trahit secum Cæsar's ira malum.

(a) *tibi.* Quod magis ut liqueat, neve hoc (a) ego fingere cre-

Ipse velim poenas, experiare meas. (das,

LEGIA XII.

Rogat mitiorem exilii locum.

(b) *Longior antiquis.* **F**rigora jam Zephyri minuunt, annoque peracto

(b) *Tardior antiquis* visa Maeotis hyems.

Impositamque sibi qui non bene pertulit Hellen,

Tempora nocturnis æqua dæurna fecit.

Jam violas puerique legunt, hilaresque puellæ,
 Ruraque quæ nullo nata serente ferunt.
 Pratique pubescunt variorum flore colorum :
 Indocilique loquax gutture vernal avis. Pubescunt
prata.
 Utque malæ cūmen matris deponat hirundo,
 Sub trabibus cunas, parvaque tecta facit.
 Herbaque, quæ latuit Cerealibus obruta sulcis,
 Exerit è tepidâ molle cæcum humo :
 Quóque loco est vitis, de palmitæ gemma movetur :
 Nam procul à Getico litore vitis abest.
 Quóque loco est arbor, turgescit in arbore ramus ;
 Nam procul à Geticis finibus arbor abest.
 Otia nunc istic ; junctisque ex ordine ludis
 Cedunt verbosi garrula verba fori.
 Lusus equis nunc est, levibus nunc luditur armis, ¹ *Usus equi* :
 Nunc pila, nunc celeri ² vertitur orbe trochus. ² *volvitur.*
 Nunc, ubi perfusa est oloso labente juventus,
 Defessos artus ³ tingere gaudet aqua.
 Scena viget, studiisque favor distantibus ardet,
⁴ Cùmque tribus resonant terna theatra foris.
 O quater, & quoties non est numerare, beatum,
 Non interdictâ cui licet urbe frui !
 At mihi sentitur nix verno sole soluta,
 Quæque lacu duro ⁵ non fodiantur aquæ. ⁵ *vix.*
 Nec mare concrescit glacie ; nec ut ante per Istrum
 Stridula Sauromates plaustra bubulus agit.
 Si tamen incipiunt aliquæ huc adnare carinæ, ⁶ *Incipient*
 Hospitâque in Ponti litore puppis erit ; ⁶ *si qua.*
 Sedulus occurram nautæ, dictâque salute ;
 Quid veniat quæram quæsive, quibusve locis.
 Ille quidem (mirum) ni de regione propinquâ,
 Non nisi vicinus ⁷ tutus araret aquas. ⁷ *Cautus.*
 Rarus ab Italiâ tantum mare navita transit ;
 Litora rarus in hæc portubus orba venit.
 Sive tamen Græcâ scierit, sive ille Latinâ
 Voce loqui, certe gratior ⁸ usus erit, ⁸ *Hujus.*
 Fas quoque ab ore freti, longæque Propontidos undis
 Hæc aliquem certo vela dedisse Noto.
 Quisquis is est, memori rumorem, voce referre
 Et fieri famæ parsque gradusque potest :

TRISTIUM.

Is, precor, auditos possit narrare triumphos
Cæsaris, & Latio reddita vota jovi:
Germania. Téque, rebellatrix tandem Germania, magni
rebella-
trix. Triste caput pedibus supposuisse ducis.
Hæc mihi qui refert, quæ non vidisse dolebo,
Ille meæ domui protinus hospes erit.
Hei mihi jamne domus Scythico Nafonis in orbe est?
Jamque suum mihi dat pro lare poena locum?
faciant. Dii ¹ facite, ut Cæsar non ² hoc penetrale, domum-
² hic. Hospitium poenæ sed velit esse meæ. (quo,

ELEGIA XIII.

In natalem suum.

³ gigni. Ecce supervacuus (quid enim fuit utile ³ nasci?)
⁴ miseri. Ad sua natalis tempora nostæ adest.
⁵ ineffet. Dure, quid ad ⁴ miseros veniebas exults annos?
Debueras illis imposuisse modum.
⁶ Jamque ⁶ Inque relinquendo (quod idem fecere sodales)
relinquen- Tu quoque dixisses tristis in urbe, Vale.
dâ. Quid tibi cum Ponto? num te quoque Cæsaris ira
Extremam gelidi misit in orbis humum?
⁷ soliti. Scilicet expectas ⁷ solitum tibi moris honorem?
Pendeat ex humeris vestis ut alba meis?
Furnida cingatur florentibus ara coronis?
Micaque solenni thuris in igne ⁸ sonet?
⁹ me. Libaque dem pro ⁹ te genitale notantia tempus?
Libanina Concipiantaque bonas ore favente preces?
natalis Non ita sum positus, nec sunt ea tempora nobis,
diei. Adventu possim latus ut esse tuo.
Funeris ara mihi ferali cincta cupresso
¹⁰ reporta. ⁸ Convenit, & structis flamma ¹ parata regis
Nec dare thura libet nil exorantia divos,
In tantis subeunt nec bona verba malis.
Si tamen est aliquid nobis hac luce petendum,
In loca ne sedeas amplius ista precor?

Dum

Dum me terratum pars pœnè novissima ¹ Ponti, ¹ Pontas.
² Euxinus falso nomine dictus, habet. ² Euxina.

ELEGIA XIV.

Ad Amicum, ut Librum tuncatur suum.

Cultor & antistes doctorum sancte virorum,
³ Quid facis, ingenio semper amicè meo? ³ Qui.
 Ecquid, ut incoluim quondam celebrare solebas,
 Nunc quoque, ne videar totus abesse, caves?
⁴ Suscips exceptis ecquid mea carmina solis ⁴ Colligis.
 Artibus, artifici quæ nocuere suo?
 Immò ita fac, quæso, vatum studiose novorum,
 Quaque potes retine ⁵ nomen in urbè meum, ⁵ corpora.
) Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta libellis,
 Qui domini pœnam non meruere sui.
 Sepe per ⁶ extremas profugus pater exulat oras: ⁶ externas.
 Urbe tamen natis exulis esse licet. ⁷ Liber fine
 Palladis exemplo de me sine matre creata ⁷ matre.
 Carmina sunt: stirps hac progenièque mea:
 Hanc tibi commendabo: quæ quò magis orba parente
 Hoc tibi tutori sarcina major erit. ⁸ cib.
 Tres mihi sunt nati, contagia nostra fecuti;
 Cartera fac curæ ⁷ sit tibi turba palam. ⁷ sicut.
 Iam quoque mutatae ter quinque volumina formæ,
 Carmina de domini funere rapta sui.
 Illud opus potuit, si non priùs ipse perissem.
 Certius è summa nomen habere manu.
 Nunc incorrectum populi pervenit in ora;
 In populi quidquam si tamen ore ⁸ meum est. ⁸ Mei eff.
 Dic queque nescio quid nostis appone libellis,
 Diverso missum quod tibi ab orbe venit.
 nobis, quod quicunque leget (siquis leget) æstimet ante
 Compositum quo sit tempore, quoque loco:
 Equus erit scriptis, quorum cognoverit esse
 Exilium tempus, barbarièque locum
 que tot adversis carmen mirabitur ullum ⁹ Ing-nium
 Ducere me tristi sustinuisse manu. ¹⁰ incommo-
 ingenium fregere meum mala; cuju: & antè ¹¹ da frant-
 Sons infocutus, parvaque vena fuit. ¹² gent.
 Sed

Sed quæcunque fuit, nullo exerceente, refugit,
Et longo periit arida facta situ.

¹ Sustenter. Non hic librorum, per quos ¹ inviter, alárque,
Copia; pro libris arcus & arma sonant.

² Si. Nullus in hac terra recitem ² cui carmina, cuius
Intellecturis auribus utar, adest.

Nec quod secedam locus est, custodia muri
Submovet infestos clausaque porta Getas.

Sæpe aliquod quæro verbum, noménque locumque
Nec quisquam est, à quo certior esse queam.

Dicere sæpe aliquid conant (turpe fateri)
Verba mihi desuēt, dedidicique loqui.

³ Scythicō- Threicio ³ Geticóque ferè circumsonor ore,
que. Et videor Geticis scribere posse modis.

Crede mihi, timeo ne sint immista Latinis,
Inque meis scriptis Pontica verba legas.

⁴ igitur. Qualemcumque ⁴ legas, venia dignere libellum,
Sortis & excusa conditione meæ.

P U B. O V I D. N A S O N I S

De Tristibus, Lib. IV.

E L E G I A I.

Excusat suos libros, si quid vitii habebunt.

¹ **S**iqua meis fuerint (ut erunt) vitiosa libellis, Utque si
Excusata suo tempore, lector, habe.

² Exul eram; requiésque mihi, non fama petita est, ubi
Mens intenta suis ne foret usque malis.

³ Hoc est cur cantat vincetus quoque compede fossa
Indocili numero cum grave mollit opus.

⁴ ⁵ Cantat & innitens limosæ pronus arenæ,
Adverso tardam qui ⁶ vehit amne ratem:

⁶ ⁷ ferens, Quique ⁷ refert pariter lento ad pectora remis
In numerum pulsâ brachia versat aquâ,

Fessus

Past

Canta

Fall

Fertu

Hæ

Cùm t

Saxa

Me qu

Sola

Sola ne

Nec

Scit q

Et cu

Scilicet

Cùm

Non eg

Pieri

Sed num

Et ca

Sic nov

Illo,

Sentit a

Mater

Nos quo

Quod

Forstian

Sed q

Semper

Præser

Dum

e nec e

Altior

Ille ne

Utique so

Temp

Jure deas

Sollici

Fess

Fessus ut incubuit baculo, saxoque resedit
 Pastor; aundineo carmine mulcet oves.
 Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis
 Fallitur ancilla decipitum que labor.
 Fertur & abduxit (a) Lyrnesside tristis Achilles. (1) Bri-
 Hæmoniæ curas attenuat; lyra.
 Cum traheret sylvas Ophæus & dura canendo
 Sæxa, bis amissi conjugem cæstus erat.
 Me quoque Musa levat Ponti loca j' sua petentem;
 Sola comes nosti & persistit illa fugæ
 Sola nec insidias inter, nec militis ensem,
 Nec mare, nec ventos, barbariemque timet.
 Scit quoque cum perii, quis me deceperit error,
 Et culpam in facto, non scelus, esse meo.
 Scilicet hoc ipso nunc æqua: quod obfuit ante,
 Cum mecum (b) juncti criminis acta rea est. (b) adjun-
 Non equidem vellem (quoniam nocitura fuerunt) eti.
 Pieridum sacris imposuisse manum.
 Sed nunc quid faciam? Vis me tenet ipsa (c) sacro- (c) Sororum
 Et carmen demens carmine Iæsus amo. (rum,
 Sic nova Dulichio lotos gustata palato;
 Illo, quo nocuit, grata sapore fuit. (illis,
 Sentit amans sua damna (d) ferens; tamen hæret in (d) Fer-
 Materiam culpæ persecuturque suæ
 Nos quoque delectant, quamvis nocuere, libelli:
 Quodque mihi telum vulnera fecit, amo.
 Postulat hoc studium possit furor esse videri;
 Sed quiddam furor hic utilitatis habet.
 Semper in obtutu mentem vetat esse malorum,
 Præsentis casus immemorémque facit:
 Utque suum (e) Bacchis non sentit saucia vulnus, (e) Bacche:
 Dum stupet (f) Idæis exululata jugis: (f) Edonis.
 Cita est hic, ubi mota calent (g) sacro mea pectora thyriso, (g) Viridi.
 Altior humano spiritus ille malo est. Fur r poe-
 e fessus nec exilium, Seythici nec litora Ponti, ticus.
 Ille nec iratos sentit habere deos.
 Utque soporiferæ biberem si pocula lethe;
 Temporis adversi sic mihi sensus (h) abest: (h) Hebet.
 Iure deas igitur veneror mala nostra levantes,
 Sollicitas comites ex Heliconis fugæ;

TRISTIUM.

Et partim pelago, partim vestigia terrâ
Vel rate dignatas, vel pede nostra sequi.

Sint, precor, h.e saltē faciles mihi: namque deorum
Cæsare cum magno cætera turba facit;

* **Cumulant** Méque tot adversis ¹ cumulat, quot litus arenas.

Quotque fretum pisces, ovaque piscis habet.
Vere prius flores, æstu numerabis aristas,

Poma per autumnum, frigoribusque nives;
Quam mala, quæ patior toto iactatus in orbe,

Dum miser Euxini litora ² sœva peto.

Iava. Nec tamen ut veni, levior fortuna malorum est;

Huc quoque sunt nostras fata secuta vias.

Hic quoque cognosco natalis stamina nostri,

Stamina de nigro vellere facta mihi

Utque neque infidias, capitisque pericula narren-

* **Quidem,** ³ Vera ³ quidem vidi, sed graviora fide.

verā. Vivere quam miserum est inter Bessosque Getasque

* **Illi.** ⁴ Illum, qui populi semper in ore fuit;

Quam miserum est portâ vitam muroque tueri,

* **Mænibus** Vixque sui tutum ⁵ viribus esse loci!

Aspera militæ juvenis certamina fugi;

* **Novimus** Nec nisi lusurâ ⁶ movimus arma manu.

Nunc senior gladioque latu, scutoque sinistram,

Canitiam galeæ subjicioque meam.

Nam dedit è speculâ custos ubi signa tumultu,

* **Induimus** ⁷ Induimus trepidâ prorinus arma manu.

Hostis habens arcus, imbutaque tela veneno,

Sævus anhelanti mœnia lustrat equo.

* **Prædam.** Utque rapax ⁸ pecudem, quæ se non texit ovili,

* **Refertque** Per sata, per sylvas fertque ⁹ trahitque lupus;

* **Sepe** Sic, siquem nondum portarum ¹ sede receptum

* **Agit** Barbarus in campis repperit hostis, ² habet;

Aut sequitur captus, conjectaque vincula collo

Accipit: aut telo virus habente ³ perit.

* **Cadit** Hic ego sollicitæ jaceo novus incola sedis;

* **Longa** Hæc nimium fati rempora ⁴ lenta mei!

Et tamen ad numeros antiquaque sacra reverti

Sustinet in tantis hospita Musa malis.

* **Reitum** Sed neq; cui ⁵ referâ quisquâ est mea carmina; nec

Auribus accipiat verba Latina suis.

Ipse mihi (quid enim faciam?) scribóque legóque;
 Tutaque judicio litera nostra suo est.
 orum Sepe tamen dixi, Cui nunc hæc cura laborat?
 nas. An mea Sauromatæ scripta, Getæque legent?
 et. Sepe etiam lacrymæ sunt, me scribente, profusæ,
 Humidaque est fletu litera facta meo.
 Cörq; vetusta meum tanquam nova vulnera sentit; ¹ Norio.
 Inque sinum moestæ labitur imber aquæ.
 est; Dum vice mutatæ ³ qui sim fuerimque recordor; ² Cun
 Et tulerit me quò casus, & undè, subit: ³ Quid
 arren Sepe manus demens, studiis irata ⁴ sibique,
 Misit in asuros carmina nostra ⁵ rogos.
 etasq; Atque ⁶ ea de multis quoniam non multa supersunt, ⁶ Ita
 Cum venia facito, quisquis es, ista legas.
 Tu quoque non melius, quam sunt mea tempora, car-
 Interdicta mihi consule Roma boni. (mer

ELEGIA II.

Dolet non interesse triumpho de viâ Germania.

A M fera Cæsa ribus Germania, totus ut orbis,
 Viæta ⁷ potest flexo succubuisse genu: ⁷ Potes
 stram, Itaque velantur fortasse palatia seitis;
 ultua Thuriæque in igne sonant, inficiuntque diem.
 o, Candidaque adducta collum percussi securi
 ovili, Victimæ purpureo sanguine ⁸ pulsat humum. ⁸ Tigris
 lupus: Donaque amicorum templis promissa deorum
 eptum Reddere victores Cæsar uterque parant:
 ber; Et qui Cæsareo juvenes sub nomine crescunt
 collo Perpetuò terras ut domus illa regat.
 verti Cumque bonis nuribus pro fospite Livia nato
 na; nec Munera dat meritis, sèpe darura, deis:
 Cœli; Et paruer matres, & quæ sine crimine castos ⁹ Dantes
 Perpetuâ servant virginitate focos.
 Plebs pia, cumque pâ ¹⁰ lætatur plebe Senatus, ¹⁰ Latans
 Parvaque cuius eram pars ego nuper, Eques.
 Nos procul expulsos communia gaudia fallunt;
 Famaque tam longè non nisi ¹¹ parva venti. ¹¹ Tardus
 Ergo omnis populus poterit spectare triumphos;
 Cumque ducum titulis oppida capta leget: ¹² Vina

(a) Gerentes Vinculaque captivâ reges cervice (a) ferentes
Ante coronatos ire videbit eq: os:

Et cernet vultus aliis pro tempore versos 3
Terribiles aliis, immemorésque sui:

(b) Regum Quorum pars, causas, & (b) res, & nomina quæret,
nomina. Pars referet, quamvis noverit ille parum.

Sidonium Hic, qui Sidonio fulget sublimis in ostro,
ostrum. Dux fuerat belli: proximus ille duci.

(c) Figit. Hic, qui nunc in humo lumen miserabile (c) fixit,

(d) Tristi. Non (d) isto vultu, cùm tulit arma fuit:
Ille ferox, & adhuc oculis hostilibus ardens,

(e) Dedit. Hortator pugnæ, consiliumque (e) fuit

(f) Inclusit. Perfidus hic nostros (f) illusit fraude locorum,

(g) Promis- Squalida (g) prolixis qui tegit ora comis.
sæ demissi. Illo, qui sequitur, dicunt mactata ministro

Sæpe recusanti corpora capta Deo.

Hic lacus, hi montes, hæc tot castella, tot amnes,
Plena feræ cædis, plena cruariserant.

Drusus in his meruit quondam cognomina terris,
Quæ bona progenies digna parente fuit.

(h) Infra- Cornibus (h) hic fractis viridi male tectus ab ulvâ,

Decolor ipse suo sanguine Rhenus erat

Crinibus en etiam fertur Germania passis,

Et ducis invicti sub pede mœsta sedet.

Collaque Romanæ præbens animosa securi,

Vincula fert illâ, quâ tulit arma, manu.

Hos super in curru, Cæsar, victore vehēris

Purpureus, populi ritè per ora tui.

Quæque ibis, manibus circum plaudere tuorum;

Undique jactato flore regente vias,

(i) Cinge- Tempora Phæbea lauro (i) cingentur; Ioque

Miles, Io, magnâ voce, triumpho, canet.

(a) Calentes Ipse sono plausuque simul fremit uque (a) canente

Quadrifugos cernes sæpe resistere equos.

Inde peres arcem, & delubra faventia votis;

Et dabitur meritò laurea vota Jovi.

Hæc ego summotus qua possum mente videbo;

Erepti nobis jus habet illa loci:

Illa per immensas spatiatur libera terras;

In Cœlum celeri pervenit illa via;

Et cœlum celeri pervenit illa via;

Illa meos oculos medium deducit in urbem;
Immunes tanti nec sinit esse boni.
Inveniētque (a) animus, qua cursus spectet eburnos: (a) *Viam*
Sic certe in patriâ per breve tempus ero. *Currys e-*
Vera tamen capiet populus spectacula felix; *burneus*
Latetque erit præsens cum duce turba suo. *triumphalis*
At mihi fingen ti tantum longequo remoto,
Auribus hic fructus (b) percipiendus erit. (b) *Præci-*
Atque procul Latio diversum missus in orbem *piendus.*
Qui narret cupido vix erit ista mihi.
Is quoque jam serum referet, veterēmq; triumphum,
Quo tamen audiero tempore latus ero.
Illa dies (c) veniet, mea quâ lugubria ponam; (c) *Paniat*
Causaque privatâ publica major erit.

ELEGIA III.

Alloguitur utramque Ursam.

MAgna minórque feræ, quarum regis altera
Altera Sidonias, utraq; siccæ, rates: (Graias,
Omnia cùm summo positæ videatis in axe,
Et maris occiduas non subeatis aquas:
Ethereamque suis cingens amplexibus arcem
Vester ab intactâ circulus extet humo:
Spicite illa precor, quæ non bene mœnia quondam
Dicitur Iliades transiluisse Remus:
Quæ meam nitidos dominam convertite vultus,
Sitque memor nostri, necne, referte mihi.
Mihi cur (d) nimium quæ sunt manifesta re- (d) *Timu*
Cur labat ambiguo spes (e) mea mista metu? (quiro? (e) *Mibi*.
Quod quod est (f) ut vis, ac desine tuta vereri; (f) *Quod*
Déque fide certâ sit tibi certa fides; (mæ,
Quodque polo (g) fixæ nequeunt tibi dicere flam- (g) *Positæ*
Non mentiturâ tu tibi voce refer:
Tui memorem, de quâ tibi maxima cura est;
Quodque potest, secum nomen habere tuum.
Itibus illa tuis tanquam (h) præsentibus hæret: (h) *Præsen*
Téque remora procul, si modò vivit, atmat. *tis inhæret*
Quid, (i) ut incubuit justo mens ægra dolori. (i) *Ubi*
Enis ab admonito peccore somnus (a) abit? (a) *Abest*
Tunc

TRISTIUM.

Tunc subeunt curæ, dum te ledusque Jocusque
 Tangit? & oblitam non sinit esse mei?
 Et veniunt æstus, & nox immensa videtur?
 Fessaque jactati corporis ossa dolent?
 Non equidem dubito, quin hæc & cætera fiant;
 Dæque tuus ¹ mœsti signa doloris amor:
 Nec cruciere minus, quæ cùm Thebana ² cruentum
 Hectora Thessalico vidi ab axe ³ rapi.
 Quid tamen ipse precer dubito, nec dicere possum
 Affectionem quem te mentis habere velim.
 Tristis es? indignor, quod sim tibi causa dolotis:
 Non es? ut amissio conjugæ digna ⁴ foræ.
 Tu verd tua damna dôle, misifima conjux;
 Tempus & à nostris exige triste malis.
 Fléque meos casus: Est quædam flere voluptas:
 EXPLETUR lacrymis egeritürque dolor.
 Atque utinam lugenda tibi non vita, sed esset
 Mors mea: morte foræ sola relicta mea.
 Spiritus hic ⁵ per te patrias exisset in auras:
 Sparsisserat lacrymæ ⁶ corpora nostra piæ:
 Supremoque die noctum spectantia cœlum
 Texissent digiti lumina nostra tui:
 Et cinis in tumulo positus jacuisset avitæ
 Tæque nascenti corpus haberet humus:
 Denique ⁷ ut & vixi sine crimine, mortuus essem
 Nec mea suppicio vita pudenda foret.
 Me miserum! si tu, cùm diceris exulis uxor,
 Avertis vultus, & subit ora rubor.
 Me miserum! si turpe putes mihi nupta videri:
 Me miserum! si ⁸ te jam pudet esse meam.
 Tempus ubi est illud, quo te jactare solebas
 Conjugæ? nec nomen dissimulare ⁹ meum?
 Tempus ubi est, quo te (nisi nonvis ista referti)
 Et dici (memini) juvit, & esse meam?
 Utque proba dignum est, omni tibi dote placebat
 Addebat veris multæ faventis amor.
 Nec quem præseres. (ita res tibi magna videbar
 Quis me tuom malles esse, vir alter erat.
 Nunc quoque ne pudeat, quod sis mihi nupra; tuū
 Non debet dolor hinc, debet abesse pudor.

• *caſti.*• *Peremp-
tum.*• *Trahi*• *Flens*• *Flere non-
mungam
voluptas.*• *Prope*• *Pectora*• *Dum
vixi*• *M*• *Viri.*Naso ab
æxore a-
matus.

dolens

 Cujus i
Non
Cujus i
Quâ
Quod m
Dictu
Nil ego
Si quo
Vec tam
Princi
pse pat
Sustin

Cum cecidit Capaneus subito temerarius ictu,

(a) Non legis Eadnen erubuisse viro.

(a) Num.

Nec quia Rex mundi compesauit ignibus ignes,

Ipse (b) suis Phaethon inficiandus (c) erat:

(b) Tuis.

Nec Semele Cadmo facta est aliena parentis,

(c) Eras.

Quod precibus periit ambitiosa suis.

Nec tibi, quod saevis ego sum Jovis ignibus ictus.

Purpureus molli fiat in ore (d) pudor.

(d) Rubor.

Sed magis in nostri (e) curas consurge tuendi;

(e) Curam.

Exemplumque mihi conjugis esto bona;

Materiamque tuis Christem virtutibus imple;

ARDUA per præceps gloria (f) vadit iter.

(f) Tendit,
vadat.

Hectora quis nosset, felix si Troja fuisset?

PUBLICA (g) virtutis per mala facta via est.

(g) Virtutis:

Aris tuus, Typhi, (h) jacet si non sit in æquore fluctus:

(h) Vacet.

Si valeant homines, ars tua, Phœbe, (h) jacet:

Quæ latet, inque bonis cessat non cognita rebus,

APPARET virtus, arguiturque malis.

Dat tibi nostra locum tituli fortuna, caputque

Conspicuum pietas (i) qua tua tollat, habet.

(i) Quo.

Utere temporibus, quorum nunc munere freta es;

(k) Ex.

(k) Et patet in laudes area (l) lata tuas.

(l) Mag-

na.

LEGIA IV.

Ad Amicum, pro cuius nomine signa ponit.

Qui nominibus cum sis generosus, (a) avorum, (a) Avissi:

Exuperas morum nobilitate genus:

Cujus inest animo patrii candoris imago:

Non careat nervis candor ut iste suis:

Cujus in ingenio est patriæ facundia lingue,

Quæ prior in Latio non fuit ulla foro:

Quod minimè volui, positis pro nomine signis

Dictus es, ignoscas laudibus (b) ipse tuis.

(b) Ibs.

Nil ego peccavi, tua te bona cognita produnt;

Si quod es appares, culpa soluta mea est.

Nec tamen officium nostro tibi carmine factum;

Principe tam justo, posse nocere (c) puto:

(c) Puto.

Ipse pater patriæ (quid enim civilius illo?

Sustinet in nostro carmine sœpe legi.

E

Nec

Nec prohibere potest, quia res est publica, Cæsar,
Et de communi pars quoque nostra bono est.

Jupiter ingeniis præbet sua numina vatum,
Seque celebrari quolibet ore sinit.

a Deorum. Causa tua exemplo superiorum tutæ & duorum est,
Quorum hic aspicitur, creditur ille Deus.

Amabo. Ut non debuerim, tamen hoc ego crimen & habebo:
Non fuit arbitrii litera nostra tui.

Nec nova, quod tecum loquor, est injuria nostra,
Incolumis cum quo sæpe locutus eram.

c Amico. Quod vereare minùs, ne sim tibi crimen & amicus,
Invidiam, si qua est, auctor habere potest.

Nam tuus est primis cultus mihi semper ab annis,

(Hoc & saltem noli dissimulare) pater:
Ingeniumq; memum (potes hoc meminisse) probabat

Plus etiam quæ, me judice, dignus eram.

Déque meis illo referebat versibus ore,
In quo pars magna nobilitatis erat.

Nen igitur tibi nunc, quod me domus ista recepit,

Sed priùs auctori sunt data verba tuo.

Nec data sunt (mihi crede) tamen: sed in omnibus tamen
Ultima si demas, vita tuenda mea est.

Haec quoque, quæ perii, culpam scelus esse negabam
Si tanti series sit tibi nota mali.

Aut timor, aut error: nobis priùs obfuit error;
Ah! sine me fati non meminisse mei.

g Rumpam. Neve retractando nondum coeuntia & rumpo
Vulnus: vix illis præderit ipsa quies.

Ego ut jure damus penas, sic absuit omne
Peccato facinus consiliumque meo.

Idque Deus sentit, pro quo nec lumen ademptum
Nec mihi detractas possidet alter opes.

Forsitan hanc ipsam, vivat modò, finiet olim,
Tempore cum fuerit lenior ira, fugam,

Nunc precor hinc alio jubeat discedere; si non
Nostra verecundo vota pudore carent.

h Quatius. Mirius exilium, pauloque & propinquius i ora;
i Osti. Quæque sit à sævo longius hoste, locum.

k Quantaq; k Tantaque in Augusto est clementia, si quis ab illo
l Hoc. Hæc pateret pro me, forsitan ille daret.

ar, rigida me cohibent Euxini litora Ponti :
 Dicitus ab antiquis Axenus ille fuit.
 am neque jactantur moderatis æquora ventis ;
 Nec placidos portus hæspita nati. (a) habet. (a) Adit.
 est, nec circa gentes qæ præ hæm sanguine (b) querunt; (b) Quæ-
 Nec minus infia terra timetur aquâ
 ebo: si, quos audis hominum grudere cuore,
 Pæ è sub ejusdem (c) sideris axe jacent. (c) Frigoris
 bra, nec procul à nobis locus est, ubi Taurica dirâ
 Cæle pharetræ (d) spargitur ara ææ, Diana sa-
 ieus; nec prius (ut memorant) non invidiosa nefandis, crificaba-
 Nec cupienda bonis, regna Thoantis erant,
 annis, nec pro supposiâ virgo Pelopeia cervâ
 sacra dæc coluit qualiacunq; suæ.
 obabat postquam dubium est pius an sceleratus, Orestes tur.
 Exactus furris venerat ipse suis;
 comes exemplum veri Phœæs amoris:
 Qui duo corporibus, mentibus unus erant :
 receperunt in unius evincti (e) tristem ducuntur ad aram,
 pæ stabat geminas ante cruenta fores.
 mnibus tamen hunc sua mors, nec mors sua terruit illū :
 (actus alter (f) ab alterius (g) funere mœstus erat. (f) Ob.
 negabimur constiterat stricto mucrone sacerdos ; (g) Funera
 inxerat & Graias barbara vitta comas
 error; in vice sermonis fratrem cognovit, & illi
 pro nece complexus (h) Iphigenia dedit. [h] Iphi-
 pe dæc signum crudelia sacra perosæ
 granitulit ex illis in meliora locis.
 ne igitur regio magni (i) pænè ultima mundi, [i] Pene-
 dum fugere homines diique, propinqua mihi est, tralia.
 dempro se meam terram propè sunt funebria sacra ;
 (e) modò Nasoni barbara terra sua est.
 olim, unam venti, quibus est ablatu: Orestes,
 si non accato referant & mea vela Dao !

LEGIA V.

Ad Amicum cuius nomen tacet, ne noceat.

Mihi dilectos inter (a) sors prima sodales, [a] Para
 Unica fortunis ata reperta meis ; Cujus

Cujus ab alloquiis anima hæc moribunda revixit, Temp
 Ut vigil infusa Pallade flamma solet : Vix
 Qui veritus non es portus aperire fideles Temp
 Fulmine percussæ confugiūmque rati : Et
 Cujus erat sensu non me sensurus egentem, Hoc de
 Si Cæsar patrias eripuisset opes : Hoc
 (a) *Rapit.* Temporis oblitum dum me (a) trahit impetus hujus
 Excidit (heu !) nomen quām mihi pœnè tuum
 (b) *Te.* (b) Tu tamen agnoscis, tactusque cupidine laudis,
 Ille ego sum, cuperes dicere posse palam.
 Certe ego, si sineres, titulum tibi reddere vellem
 Et raram famæ conciliare fidem.
 Ne noceam grato vereor tibi carmine nève

(c) *Obfit bonos.* Intempestivus nominis (c) obstet honor.
 Quod licet & tutum est, intra tua pectora gaud
 (d) *Mei.* Méque tui memorem, tēque fuisse (d) pium.
 (e) *Veniet, venia.* Utque fas, remis ad opem luctare ferendam,
 Dum (e) veniat placido mollior (f) ira Deo
 Et tutare caput nulli servabile : si non
 Qui mersit Stygiā sublevet illud aquā.
 Tēque (quod est rarum) præsta constanter ad om
 Indeclinatae munus amictiæ :
 Sic tua processus habeat fortuna perennes :
 Sic ope non egeas ipse, juvésque tuos :
 Sic æquet tuo nupta virum bonitate perenni,
 (g) *Nulla.* Incidat & vestro (g) rara querela toro :
 Diligat & semper socius te sanguinis illo,
 Quo pius affectu Castora frater amat :
 (h) *Supererit.* Sic (h) juvenis similisque tibi sit natus, & illum
 Moribus agnoscat quilibet esse tuum :
 Sic sacerum faciat tarda te nata jugali :
 (i) *Alii babent hic principium Elegiæ Sextæ.* Nec tardum juveni det tibi nomen avi :
 (i) Tempore turicole patiens fit taurus aratri,
 Præbet & incurvo colla premenda jugo.
 Tempore paret equus lantis animosus habenit,
 Et placido duros accipit ore (*) lupos.
 Tempore Pœnorum compescitur ira leonum ;
 Unde & fræna lupa Quæque sui jussis obtemperat Inda magistri
 Hor : dixit. Bellua, servitum tempore viæ subit.

Tempus ut extensis tumeat facit uva recemis :
Vixque metum capiant grana, quod intus habent.
Tempus & in canas semen a producit aristas,
Et ne sicut tristi poma sapore facit.

Loc dentem tenuat terram b renovantis aratri ;
Hoc rigidos silices, hoc adamanta terit :
Hoc etiam saevas paulatim mitigat iras ;
Hoc minuit luctus, mœstaque corda c levat.

Cuneta potest igitur tacito pede lapsa vetustas,
Præterquam curas attenuare meas.

Utem Ut patria careo, bis frugibus area trita est ;
Dissiluit nudo pressa bis uva pede.

Nec quæsita tamen spatio patientia longo est :
Mensque mali sensum nostra recentis habet.

cilicet & veteres fugiunt juga d saepe juvenci :
Et domitus freno saepe repugnat equus.

Tristior est etiam præsens ætumna priore :
Ut sit enim sibi par, crevit & aucta mora est.

Vec tam nota mihi, quam sunt, mala nostra fuerunt :
Sei magis hoc, quo sunt cognitora, gravant.

d quoque non minimum vires afferre recentes,
Nec præconsumptum temporis esse malis.

ortior in fulvâ novus est luctator arenâ,
Quam cui sunt tardâ brachia fessa mora.

teger est melior nitidis gladiator in armis,
Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.

it bene præcipites navis modò facta procellas,
Quamlibet exiguo solvitur imbre vetus.

os quoque quæ ferimus, tulimus patientius antè
e Quæ mala sunt longâ multiplicata die.

edite, deficio ; nostrisque à corpore (quantum
Auguror) accedunt tempora parva malis.

am neque sunt vires, nec qui color esse solebat :
Vixque habeo tenuem, quæ tegat ossa, cutem.

orpore sed mens est ægro magis ægra, malique
In circumspetu stat sine fine sui.

bis abest facies, absunt mea cura sodales ;
Et, quam f nulla mihi charior, uxor abest.

lgus adest Scythicum, g bracchataq; turba Geta- g Bracho-
e mala quæ video, non videoq; nocent. (rum : taque.

a Producet.

b Scinden-
tis, Finden-
tis.

c Domat.

Ovidius
biennium
exal.

d Curva.

Mala cog-
nita magis
molesta.

e Et, quam.

f Nemo.

g Bracho-

a Soletur. Una tamen spes est, quæ me a solatur in istis,
Hæc fore morte mea non diurna mala.

ELEGIA VI.

Accusat Amicum, quod ab eo literas non acceperit.

a *Gelidam post frigore brumam.* **B**IS me sol adiit a gelidæ post frigora brumæ,
Bisque suum tacto pisce peregit iter.
Tempore tam longo cur non tua dextera versus

Quamlibet in paucos officiosa fuit?

Cur tua cessavit ietas, scribentibus illis,
Exiguus nobis cum quibus usus erat?

Cur, quoties alicui b chartæ sua vincula dempli
Illam speravi nomen habere tuum.

Dii faciant, ut sæpe tuâ sit epistola dextrâ
Scripta, sed è multis reddita nulla mihi.

Quod precor, esse liquet: credam prius ora Medu
Gorgonis anguineis cincta fuisse comis:

Esse canes utero sub virginis, esse Chimæram,
A truce quæ flammis separat angue leam:

c *Junctor.* Quadrupedē q; homini cum pectori pectoracvnd
Tergem nūmque virum, ter geminūmque cane

d *Serpenti pedesque.* Sphyngaq; & H. rpyias, d serpentiferosq; Gigant
Centimanūmque Gygen, semibovemque viri

Hæc ego cuncta prius, quam te, charissime, credo
Mutatum, & curam deposuisse mei.

Innumeris montes inter me tæque viæque
Flumi, aque & campi, nec fræta pauca jacent

Mille potest causis, à te quæ litera sæpe
Misit, sit, in nostras rara venire manus.

Mille tamen causas scribendo vince frequenter
Excusem ne te semper, amice, mihi.

ELEGIA VII.

Queritur se jam senem exulare.

Senectus & canes. **J**AM mea cygneas imitantur tempora plumas
Inficit & nigras alba senecta comas.

Im subeunt anni fragiles, & inerior ætas;
Iamque patùm firmo me mihi ferre grave

Nunc
Vi
Quæ
Ca

Et pa
Et c

Inque
Secu

Hæc
Hos

Non i
Actu

In cava
Ne t

Ne ced
Lang

Miles u
Ponit

Sic igitu
Me q

Tempus
Nec s

Optab

Fata rep

Mollia

amque d

Parte p

Nec proce

Curricu

rgo illu

Mitius i

saque de

Nec tan

ita proce

Quæ ma

Hæc mihi

Esse vid

Nunc erat, ut posito deberem sine laborum
Vivere, me nullo sollicitante metu :
Quæque meæ semper placuerunt otia menti
Capere, & in studiis molliter esse meis :
Et parvam celebrare domum a patrio^sque penates, a Veteres-
rit. Et quæ nunc domino rara paterna carent : que.
Inque sinu dominæ, charisque b^{is} sodalibus, inque b^{is} Nepotibus
Securus patria consenuisse mea.
Hæc mea sic quondam peragi speraverat aetas : * Forte
Hos ego sic annos * ponere dignus eram.
Non h^{ab}a diis visum est, qui me terraque matique
Actum Sarmaticis exposuere c locis.
In cava ducuntur quæcæ nayalia puppes,
Ne temerè in mediis dissoluuntur equis.
Ne cedat, & multas palmas in honestet adeptas,
Languidus in pratis gramina carpit equus.
Miles ut eritus non est satis utilis d armis,
Ponit ad antiquos, quæ tulit arma, lares : † Adimenta
Sic igitur tarda vires † minuente senecta,
Me quoque donari jam rude tempus erat.
Tempus erat nec me peregrinum ducere colum ;
Nec siccum Getico fonte levare sitim : Hor. initio
ed modò quos habui, vacuum secedere in hortos : Serm. ad
Nunc hominum visu, rufus & rube frui,
Optabam placide vivere posse senex.
Fata repugnârunt ; quæ, cùm mihi tempora prima
Mollia præbuerint, posteriora gravant.
amque decem lustris omni sine labore actis, Naso quin-
Parte premor vitæ deteriore meæ.
Nec procul à metis, quas pñmæ tenere videbar, quagen-
Curriculo gravis est facta ruina meo.
Irgo illum demens in me sævire coegi,
Mitius immensus quo nihil orbis habet.
saque delictis victa est clementia nostris,
Nec tamen errori vita negata meo est.
ita procul patria peragenda sub axe e Boreo est, e Borusca.
Quæ maris Euxini terra sinistra jacet.
Hæc mihi si g Delphos, Dadonaq; diceret ipsa, f Hoc.
Esse videretur vanus uterque locus.

* Forte
condere.
c fugis.

Dissoluantur, pentasyllabum.
d Annis.

† Adimenta
Rude dona-
ri. Ita G
Hor. initio
Serm. ad
Mecæn.

Naso quin-
quagen-
rius exilio.

Adamante NIL adeò validum est, adamas licet alliget illud,
olligare. Ut maneat rapido firmius igne Jovis.

NIL ita sublime est, supraque pericula tendit,
Non sit ut inferius suppositumque Deo,
Nam quanquam vitio pars est contracta malorum,
Plus tamen exitii numinis ira dedit
At vos admoniti nostris quoque casibus este,
Æquantem superos emeruisse virum.

ELEGIA VIII.

Admonet quendam, ne perget laedere.

Si licet, & pateris, nomen facinusque tacebo,
Et tua Lethesis acta dabuntur aquis.
Nostraque vincetur lachrymis clementia seris ;
Fac modò te pateat poenituisse tui.
Fac modò te damines, cupiasque eradere vitæ
Tempora (si possis) Tishphonæ tuæ.
Sin minus, & flagrant odio tua pectora nostro,
Induet infelix arma coacta dolor.
Sin licet extreum (sicut sum missus in orbem,
Nostra suas istuc porriget ira manus.
nus docto- Omnia (si nescis) Cæsar mihi jura reliquit ;
rum homi- Et sola est patriæ poena carere mea.
num. Et patriam, modò (a) sit sospes, speramus ab illo ;
(a) Sospes Sæpe Jovis telo quercus adusta ; iret.
eat. Denique vindictæ si sit mihi nulla facultas,
Pierides vires & sua tela dabunt.
Ut Scythicis habitem longè submotus in oris,
Siccaque sint oculis proxima signa meis ;
Nostra per immensas ibunt præconia gentes ;
Quodque querar, notum, quâ patet orbis, erit.
(b) In. Ibit (b) ad occasum, quicquid (c) dicetur, ab ortu
(c) Dic- Testis & Hesperiæ vocis Eous erit.
mns. Trans ego tellurem, trans (d) altas audiar undas.
(d) Latas. Et gemitus vox est magna futura mei.
(e) Ne. (e) Nec tua te sotent tantummodo secula nôrint,
(f) Nec- Perpetuæ crimen posteritatis eris.
dum. Jam feror in pugnas, & (f) nondum cornua sumpi
Nec mihi sumendi causa sit ulla velim.

Circ

Circ
T
Hoc
DILL
C
Sulm
M
Editu
Cù
Siqui
No
Nec f
Qu
Lucif
Un
Hæc
Qua
Protin
Imu
Frater
For
At mil
Inqu
Sæpe p
Mæc
Motus
Scrib
Sponte
Et qu
Interea
Liber
Induitu
Et st
Jānque
Cūm

Circus adhuc cessat ; spargit (a) tamen acer arenam (e) Jam
 Taurus ; & in festo jam pede pulsat humum, torus.
 Hoc quoq; quam volui plus est ; cane Musa (b) re- (b) Recif-
 Dum licet huic nomen dissimulare suum (ceptus, fuis).

LEGIA IX.

De seipso, ad posteritatem.

ILLE ego, qui (a) fueram tenerorum lusorum, (a) Fuerim.
 Quem legis, ut nōris, accipe, posteritas.
 Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis,
 Millia qui novies dilit ab urbe decem :
 Editus (b) hinc ego sum ; nec non (c) ut tempora nō- (b) Hic.
 Cūa cecidit fato Consul uterque pari. (c) Si tem-
 Siquid id est, usque à proavis vetus ordinis hæres, para que-
 Non modò fortunæ munere factus eques. ris.
 Nec stirps prima fui, genito (d) sum fratre creatus, (d) Fam.
 Qui tribus antè quater mensibus ortus erat ;
 Lucifer amborum natalibus adfuit idem ;
 Una celebrata est per duo liba dies.
 Hæc est (e) armigeræ festis de quinque Minervæ, (e) Armig-
 Quæ fieri pugnâ prima cruenta solet. feræ.
 Protinus excolimur teneri, curâque parentis,
 Imus ad insignes urbis ab arte viros.
 Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo ;
 Fortia verbosi natus ad arma fori.
 At mihi jam puero cœlestia sacra placebant ;
 Inque suum fuitim Muia trahebat opus. Ovidius
 Sæpe pater dixit, studium quid inutile tentas ? natus ad
 Mæonides nullas ipse reliquit opes. carmina.
 Motus eram dictis ; totóque Helicone relicto,
 Scribere conabar verba soluta modis.
 Sponte suâ carmen numeros veniebat ad aptos,
 Et quod tentabam (f) scribere, versus erat. (f) Dicere,
 Interea tacito passu labentibus annis,
 Liberior fratri sumpta mibique toga est.
 Induiturque (g) humeris cum lato purpura clavo ; (g) Hume-
 Et studium nobis, quod fuit antè, manet. ros.
 Jämque decem vitæ frater geminaverat annos,
 Cūm perit, & cœpi parte caro mei.

Cepimus

Cepimus & teneræ primos ætatis honores,
Triumvir. Déque viris quondam pars tribus una fui.
Ovidius. Curia restabat, clavi mensura coæta est;
a Opus. Majus erat nostris viribus illud a onus.
Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori,
Soliicitzque fugax ambitionis eram.
Et perere Aoniæ suædebat ruta sorores

b Amanda. Ola, judicio semper b amata meo.
c Tempori- e Temporis illius colui forsique poetas,
bus istis. Quó que aderant vates rebar adesse deos,
Sæpe suas volucres legit mihi grandior zvo,
d Nocet. Quæque d necet serpens, quæ juvet herba, Macer,
Sæpe suos so'itus recitare Propertius ignes,
Jure sodalitii qui mihi jæctus erat.

e Baffus. Ponticus Heroo, e Battus quoque clarus Iambo,
Dulcia convictus membra fuere mei.
Et renuit nostras numerosus Horatius aures,
Dum ferit f Ausoniæ carmina cultalyra.

f Aonia. Virgilium vidi tantum : nec avara Tibullo
Tempus amicitiae fata dedere meæ.
g h. Successor fuit g hic tibi, Galle ; Propertius illi :
Quattus ab his serie temporis ipse fui.
Urque ego majores, sic me coluere minores :
Notaque non tardè facta Thalia mea est,
Carmina cùm primùm populo juvenilia legi,
Barba resecta mihi bissive semé ve fuit :
Moverat ingenium totam cantata per urbem,
Nomine non vero dicta Corinna mibi.

Corinna. Ovidii. Multa quidem scripsi ; sed, quæ vitiosa putavi,
Emendaturis ignibus ipse dedi.

h Placitu- r. Tum quoq; cùm fugerem, quædam h nocitura cre-
tratus studio, carminib'usque meis. (mavi

Amator. Molle, cupidineis nec inexpugnabile telis,
Ovidius. Cor mihi, quodque levis causa moveret, erat.

i Huc. Cùm tamen i hic essem minim'q; accenderer igne,
Nomus sub nostro fabula nulla fuit.
Pænè mihi puero nec digna, nec utilis uxor
Est data : quæ tempus per breve nupta fuit.
Illi successus, quamvis sine cimine conjux,
Non tamen in nostro firma futura toro.

Ultima quæ mecum a seruos permansit in annos, & Socios.

Sustinuit cœnjux exulis esse viri.

Filia mea bis primâ sœcunda juventâ,

Sed non ex uno conjugâ, fecit avum.

Et jam compèrâ genitor sua fata; & novemque Pater Ovi-
dii mor-
tans.

Addiderat iustis altera lustra novem.

Non aliter slavi, quæm me flerurus ademptum

Ille fuit, marri proxima b busta tuli,

Felices ambo, tempestivæque sepulti;

Ante diem pœnæ quodd perire meæ.

Me quoque felicem! quodd non, viven ibus illis,

Sum miser; & de me quodd doluere nihil.

Si tamen extintis aliquid, nisi nomina & restant, c Refat.

Et gracilis structos effugit umbra rogos:

Fama, parentales, si vos mea contigit, umbras,

Et sunt in Stygio crimina nostra foro:

Scire precor causam (nec vos mihi fallere fas est)

Errorem jussæ, non scelus, esse fugæ.

Manibus hoc satis est; ad vos studiis revertor

Pectora, & qui viræ queritis actæ non eæ.

Jam mihi canities, pulsis melioribus annis,

Venerat, antiquas miscueratque comas:

Póstque meos ortus Pæsæ vinclis olivâ,

Abstulerat decies primæ victor eques:

Cum maris Euxini positos ad lava Tomitas

Querere me læsi Principis ira juber.

Causa mei cunctis nimis que que nota ruine,

Indicio non est testificanda meo.

Quid referam comitumq; nefas, famulosq; nocentes?

e ipsæque multa tuli non leviora fuga.

Indignata malis mens est succumbere: seque

Piæstitit invictam viribus usi suis.

Oblitusque f mei, ductæque per otia viræ,

Insolitæ cepi temporis arma manu.

Totæque tuli terræ & casus pelasæque quæ inter

Occultum stellæ conspicuæque polum.

Tactæ mihi tandem longis erroribus actæ

Juncta pharerratis Sarmatis ora Gatis,

Hic ego finitimus quamvis b circumsonor armis,

Tristia quo possum criminare fata levo:

d Quæ

Canities.

Ovidie

e p/d.

f Togæ

g Pausæ.

h Circum-
sonor.

Quæd

Decipere
dies.

a Mali,
mibi.

Fama ab
exequiis res
divina.

b Quia.

c Utque.

Quod quamvis nemo est, cuius referatur ad aures,
Sic tamen absumo decipiōque diem.
Ergo quod vivo, durisque laboribus obsto,
Nec me sollicitæ tædia lucis habent,
Gratia musa tibi : nam tu solatia præbes ;
Tu curæ requies, tu medicina & venis ;
Tu dux & comes es, tu nos abducis ab Istro ;
In mediōque mihi das Helicone locum :
Tu mihi (quod rarum est) vivo sublime dedisti
Nomen, ab exequiis quod date fama solet.
Nec, qui detraherat præsentis, livor iniquo
Ullum de nostris dente momordit opus.
Nam culerint magnos & cùm sæcula nostra poetas,
Non sicut ingenio fama maligna meo :
Cùmq; ego præponam multos mihi, non minor illis
Dicor : & in toto plurimus orbe legor.
Siquid habent igitur vatum præfigia veri ;
Prætinus ut moriar, non ero, terra, tuus.
Sive favore tuli, sive hanc ego carmine famam :
Jure tibi grates, candide lector, ago.

PUB. OVID. NASONIS

De Tristibus, Lib. V.

ELEGIA I.

Ad Amicum, ut & hanc Librum accipiat.

Missum.

Flebile
carmen.

HUnc quoq; de Getico, & nostri studiose, libellum
Litore, p: æmissis quatuor adde meis.
Hic quoque talis erit, qualis fortuna poetæ ;
Invenies toto carmine dulce nihil.
Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen,
Materiæ scripto conveniente suæ.
Integer & laetus læta & juvenilia lusi ;
Illa tamen nunc me composuisse piget.

U:

Ut cecidi, perago subiti præconia casus;

Sumque argumenti conditor ipse mei.

Utque jacens ripâ deflere caystris ales

Dicitur ore suam deficiente necem:

Sic ego Sarmaticas longè projectus in (a) oras, (a) *Auras.*

Efficio tacitum ne mihi funus eat.

Delicias si quis lascivaque carmina querit,

Præmoneo nunquam scripta quod ista legat:

Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,

Et plures, quorum nomina magna vigent.

Atque utinam numero nos non essemus in (b) illo: (b) *Iffo.*

Hei mihi; cur unquam Musa (c) jocata mea est? (c) *Locutus.*

Sed dedimus pœnas; Scythicique in finibus Istri

Ille pharetrati lusor amoris (d) abest. (d) *Adest.*

Quod superest, (e) socios ad publica carmina flexi, (e) *Animos.*

Et memores jussi nominis esse mei.

Si tamen ex vobis aliquis tam multa requiret,

Unde dolenda canam, multa dolenda tuli:

Non hæc ingenio, non hæc componimus arte:

Materia est propriis ingeniosa malis.

Et quota fortunæ pars est in carmine nostræ:

Felix, qui paritur quæ numerare (f) potest. (f) *Vales.*

Quot frutices sylvæ, quot flavas Tibris arenas

Mollia quot Martis gramina campus habet:

Tot mala pertulimus, quorum medicina quiésque,

Nulla nisi in studio est, Pieridumque (g) mora. (g) *Chora.*

Quistibi, Naso, modus lacrymosi carminis? inquis,

Idem, fortunæ qui modus, hujus erit.

Quod querar, illa mihi pleno de fonte ministrat:

Nec mea sunt, sati verba sed ista mei.

At mihi si carâ patriam cum conjugé reddas:

Sint vultus hilares, simque quod antè fui.

Lenior (h) invicti si sit mihi Cæsaris ira; (h) *Ego*

Carmina lætitiae jam tibi plena dabo.

vidas.

Nec tamen ut lusit, rursus mea litera ludet:

Sit semel illa joco luxuriata meo.

Quod probet ipse, canam; pœnæ modo parte levata

Barbariam, rigidos effugiamque Getas.

Interea nostri quid agant, nisi triste, libelli?

Tibia funeribus convenit ista meis.

At poteras, inquis, melius mala ferre silendo,
Et tacitus casus dissimulare tuo.

Exigis ut nulli gemitus tormenta sequantur;
Accepique gravi vulnere flere veras.

Phalaris
Perillua
secuit. Ipse Perilleo Phalaris permisit in ∞ e
Edere mugitus, & bovis ore queri.
Cum Priami lacrymis offensus non sit Achilles,
Tum fletus inhibes, durior hoste, meos?

Cila saceret Nioben orbem Latonia proles,
Non tamen & siccus jussit habere genas.

Levari. Est aliquid, fatale malum per verba levare;
Hoc queculam Prognen, Halcyonemque facit.
Hoc erat in gelido quare Pænitus antro
Voce fatigarer Lemnia lata sua.

Atque
exequat. STRANGULAT inclusus dolor,² atque eorū æstuat
Cogitur & vires multiplicare suas. (intus,
Mala tacitū Da veniam potius, vel totos tolle libellos,
ta acrius Si mihi quid prodest, hoc tibi, lector, obest:
dolent. Sed nec obesse potest ulli; nec scripta fuerunt
Nostra nisi auctori perniciosa suo.

At mā a sānt, fatōr: quis te mala sumere cogit?
Aut quis deceptum ponere sumpta vetat?
Erundo Ipse nec ³ hoc māndō: sed ut hic deducta legantur:
Non sunt illa suo barbariora loco.

Sauromatas. Nec me Roma suis debet conferre poetis;
Inter ⁴ Sarmaticos ingeniosus eram.
Denique nulla mihi captatur gloria, quæque
Ingenio stimulos subdere fama solet.

Irrumpunt. Nolumus assiduis animum tabescere curis:
Quæ tamen ⁵ erumpunt, quoque vetantur eunt.
Iste. Cui scribam docui: cui mittam quæritis ⁶ istos?
Cupiam Vobiscum ⁷ cupio quolibet esse modo.

ELEGIA I.

Ad uxorem, ne timeat rogare Cæsarem.

Impatiens **E** Cquid, ut ē Ponto nova venit epistola, palles?
laborum Et tibi sollicita solvit illa manu?
Ovidius. Pone metum: valeo; corpulique, quod antè laborum
Impatiens nobis invalidumque fuit;

Suffi-

Sufficit, atque ipso vexatum induruit usu :

a En! magis infirmo non vacat esse mibi.

Mens tamen ægra jacet; nec tempore robora sumpsit,

Affectusque animi, qui fuit antè, manet.

Quæque mortæ spatioque suo coitura putavi

Vulnus, non aliter, quæmodo facta, dolent :

SCILICET exiguis predest annosa vetustas;

Grandibus accedunt tempore damna malis.

Pænè decem totis aluit Peantius annis

Pestiferum tumido & virus ab angue datum.

Telephus æternæ consumptus tæbe perisset ;

Si non, quæ necrit, dextra tulisset opem.

Et mei, si facinus nullum commisimus, opto,

Vulnus qui fecit, facta levare velit :

Contentusque mei jam tandem parte & doloris,

Exiguum pleno de mare denuo aquæ.

Detrahat ut multum, multum restabit d'acerbi ;

Parque meæ pœnæ totius instar erit.

Litora quot conchas, quot amœna rosaria flores,

Quotve soporiferum grana papaver habet :

Sylva feras quot alir, quot piscibus, unda natatur, Nasus.

Quot tenerum pennis æra pulsat avis :

Tot premor adversis: quæ si comprehendere coner,

Icaris numetum dicere coner aq æ

Utque viæ casus ; ut amara pericula P nti,

Ut raseam strietas in mea fata manus :

Barbara meæ tellus orbisque novissima magni

Sustinet, & sevo cinctus ab hoste locus :

Hinc egorrajiceres (nec enim mea culpa cruenta est)

Effet, quæ debet, si tibi cura mei.

Ille Deus, bene quo Romana potentia nixa est,

Sæpe suo viator lenis in hoste fuit.

Quid dubitas, & tutu times? accede, rogáque,

Cæsare nil ingens mitius orbis habet.

Me miserum! quid agam? Si proxima quæq; relin-

Subtrabis & fracto tu quoq; colla jugo; (quunt, e Effras)

Quid ferar? unde petam f lapsis solaris rebus? f Lassis.

Anchora jam nostram non tenet ulla ratem.

Viderit: ipse sacram, quamvis invisus, ad aram

Confugiam: nullus submovet aram manus.

b Vulnus.

Telephi

bus.

c Laboria.

d Acervi.

e Effras.

f Lassis.

Aras sacra

gero.

ELEGIA III.

Ad Cæsarem, ut sibi jam parcat:

¹ *Alloquar.* **A** Lloquor en absens² absentia numina supplex;² *Præsentia.* Si fas est homini cum Jove posse loqui.

Arbiter Imperii, quo certum est sospite cunctos

Ausoniæ curam gentis habere deos :

O decus, ô patriæ per te florentis imago,

O vir non ipso, quem regis, orbe minor :

(a) *Terras.* Sic habites (a) terram ! sic te desideret æther !**G.** Sic ad pasta tibi sydera tardus eas !

Parce, precor ; minimamque tuo de fulmine partem

Deme : sati pœnæ, quod superabit, erit.

Jus civitatis reli- Ira quidem moderata tua est, vitamque dedisti ;

Nec mihi jus civis, nec mihi nomen abest.

Quum est Nec mea concessi est aliis fortuna, nec exul*Ovidio.* Edisti verbis nominor ipse tui.(b) *Quia* Omniaq; hæc timui, (b) quoniam meruisse (c) videbar ;
me. Sed tua peccato lenior ira meo est.(c) *Videbam.* Arva relegatum jussisti visere Ponti,

Et Scythicum profugâ (d) scindere puppe fretum.

(d) *Findere.* Jussus ad Euxini deformia litora veni
Æquoris ? hæc gelido terra sub axe jacet.

Nec me tam cruciat nunquam sine frigore cœlum,

(e) *Obusta.* Glebáque canenti semper (e) onusta gelu,

Nesciáque est vocis quod barbara lingua Latinæ,

(f) *Graia-* (f) Græcâq; quod Gerico (g) mista loquela sono est.

Quam quod finitimo cinctus premot undique Marte

(g) *Viæ,* Vixque brevis tutum murus ab hoste facit.*juncta.* Pax tamen interdum est, pacis fiducia nunquam tamen

Sic hic nunc patitur, nunc timet arma locus.

Hinc ego dum muter, vel me Zanclea Charybdi potes,

Devoret, atque suis ad Styga mittat aquis ;

Vel rapidæ flammis urat patienter in Ætnæ,

Vel frata Lucadii mittat in alta dei.

(h) *Petitur.* Quod (h) petimus pœna est : nec enim miser esse recti tibi cu

Sed precor, ut possim tuius esse miser : (cuius) Adsit, &

ELEGIA IV.

Bacchum Ad Bacchum, ut Cæsarem reget.*poetæ celebrent.* ILLA dies hæc est, quâ te celebrare poetæ,

(Si modò non fallunt tempora) Bacche, solen Conjugi

Mestag

Festaque odoratis innectunt tempora fertis :

Et dicunt laudes ad *s* tua vina tua.

a Sua.

Inter quos (memini) dum mea fata sinebant,

Non invisa tibi pars ego *b* magna fui :

b Sæpe.

Quem nunc suppositum stellis *c* Erymanthidos ursæ *c* Cynosuri-

d Juncta tener crudis Sarmatis ora Getis.

d *dos.*

Quique prius mollem vacuamque laboribus egi

In studiis vitam, Pieridumque choro ;

Nunc procul à patriâ, Geticis circumsonor armis,

Multa prius pelago, multaque passus humo.

Sive mihi casus, sive hoc dedit ira deorum,

Nubila nascenti seu mihi parca fuit :

Tu tamen è sacris hederæ cultoribus unum

Numine debueras sustinuisse tuo :

An dominæ fati quidquid cecinere sorores,

Omne sub arbitrio definit esse *d* Dei ?

d *Deum.*

pse quoque ætheras meritis invectus es arces.

e Quò non exiguo facta labore via est.

e *Quæ*

Nec patria est habitata tibi, sed ad usque nivosum

Strymona venisti, Marticolamque Geten.

eridaque & lato spatiantem flumine Gangem,

Et quascunque bibit *f* decolor Indus aquas,

f *Discolor.*

cilicet hanc legem nentes fatalia Parcæ

Bacchus

Stamina bis genito bis cecimere tibi.

bigenitus.

le quoque, si fas est exemplis ire deorum,

g Nec.

Ferrea sors vitæ, difficilisque premit.

h Matri.

Marte log non levius cecidi, quem magna locutum

Reppulit à Thebis Jupiter igne suo,

k Gneus.

t tamen audisti percussum fulmine vatem,

l Gressus.

Admonitu *b* nostro condoluisse potes,

potes, aspiciens circum tua sacra poetas,

Nescio quis nostri dicere cultor abest.

et, bone Liber, opam : sic *s* altera degravet ulmum *i* Altam.

Vitis ; & inclusa plena sit uva mero.

(cuso) Adsit, & attonito non raseare sono.

Si bipenniferi sic sint malè pressa Lycurgi ;

Ariadne.

Impia nec poena Pentheos umbra vacet :

l Gressus.

micet æternum, vicinaque sidera vincat :

Conjugis in cælo *l* clara corona tua,

Huc

a Ut. Hac ades, & casus releves, pulcherrime, nostros,
Unum de numero me memor esse tuo.

Decorum in- Sunt diis inter se commercia : flestere tenta-
ter se com- Cæsareum numen numiae, Bacche, tuo,
mercia. Vos quoque confortes studii, piaturba, poetæ,
Hæc eadem sumpto quisque rogate mero.

Atque aliquis vestrum, Nasonis nomine dicto,
Deponat lacrimis pocula mista suis.

Admonitusque mei, cum circumspexerit omnes,
Dicat, ubi est nostri pars modò Naso chori ?

Idque ita, si vestrum merui candore favorem,
Nullaque judicio litera læsa meo est.

Si veterum dignè veneror cum scripta virorum,
Proxima non illis esse minora reor.

Sic igitur dextro faciat Apolline carmen :
Quod licet, inter vos nomen habete meum.

ELEGIA.

Loquitur Epistola Auctores incommoda.

LItore ab Euxino Nasonis epistola veni,
Laßläque facta mari, laßläque facta viâ :
Qui mihi flens dixit, Tu, cui licet aspice Romanum ;
Heu ! Quantò melior fors tua sorte mea est !
Flens quoq; me scripsit : nec quâ signabar ad os est,
Ante, sed ad madidas gemma relata genas.

b Postulet. OSTENDI solem b postulat ille sibi :
c Mollia. Nec frondem in sylvis, nec aperto c gramina campo
Prato. d Mollia, nec pleno flumine cernit aquas.
d Gramine. Quid Priamus doleat, mirabitur Hectore rapto ;
Philotetes. Quidve Philoetetes ictus ab angue gemat.

Dit facerent utinam, talis status esset in illo,
Ut non tristitiae causa dolenda foret !

Fest tamen, ut debet, casus patienter amaros ;
More nec indomiti fræna recusat equi :

Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram,
Conscius in culpâ non scelus esse suâ.

Sæpe refert, sit quanta Dei clementia, cuius

e Sam. Se quoque in exemplis annumerare solet :

f Civis Ro- e Nam quòd opes teneat patrias, quòd nomina civis,
manus. Denique quòd vivat, munus habere Dei.

L I B E R V.

Te tamen (ô si quid credis mihi) a carius ille a Carior.
 Omnibus in toto pectori semper habet.
 Teque Menœ iaden, te qui b comitatus Orestem, b Comita.
 Te vocat Ægido, Enyalumque suum ? vit.
 Nec patriam magis me suam desiderat, & que
 Plurima cum patria sentit abesse c sibi : c Sub.
 Quam vultus oculosque tuos, ô dulcior illo
 Melle, quod in ceris Attica ponit apis.
 Sæpe etiam mœrens tempus reminiscitur illud,
 Quod non præventum morte fuisse dolet,
 Cumque alii fugerent subitæ contagia cladis ;
 Nec vellent istæ limen adire domus :
 Te sibi cum paucis meminit mansisse fidelem ;
 Si paucos aliquis træsve duosve vocat.
 Quamvis attonitus, sensit tamen omnia ; nec te
 Se minus aduersis indoluisse suis.
 Verba solet, vultumque tuum, gemitusque referre ;
 Et te flente suos d demanduisse sinus. d Emadu-
 Quam sibi præstiteris, quam consolatus amicum isse.
 Sis ope, solandus cum simul ipse fores.
 Pro quibus affirmat fore se memorémq; piu[m]que,
 Sive diem videat, sive tegatur humo.
 Per caput ipse suum solitus jurare, tuumque, Per caput
 Quod scio non illi vilius esse suo : alicuius ju-
 Plena tot & tantis referetur gratia factis : rare.
 Nec sinit ille tuos litus arare boves.
 Fac modò constanter profugum tueare ; quod ille,
 Qui bene te novit, non rogat, ipsa rogo.

E L E G I A. VI.

Celebrat natalem uxoris.

A Nnuus assuetum dominæ natalis honorem
 Exigit : ite manus ad pia sacra meæ.
 Sic quondam festum Laertius egerat heros,
 Forsan in extremo conjugis orbe diem.
 Lingua favens adsit e nostrorum obliter malorum ; e Longorum
 Quæ puto dedidicit jam bona verba loqui ; Favens lin-
 Quæque semel toto vestis mihi sumiatur anno,
 Sumatur fatis f decolor alba meis : gua.
 Araque gramineo viridis de cespite fiat ; f Discolor.
 Et velet tepidos nexa corona focos. Ara gra-
 minea.

Da mihi thura, puer, pingues facientia flammis;
 Quodque pio fusum stridat in igne merum.
 Optime natalis (quamvis procul absimus) opto
 Candidus huc venias, dissimilisque meo.
 a Siqui
 quod.

Si quod & instabat dominæ miserabile vulnus,
 Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
 Quæq; gravi nuper plusquam quassata procellâ est,
 Quod superest tutum per mare navis eat.

Filia Ovi- Illa domo, natâque suâ, patriâque fruatur;
 dñi. Erepta hæc uni sit satis esse mihi.
 Quatenus & non est in caro conjugè felix,
 Pars vitæ tristi cætera nube vacet.

Vivat amérque virum, quoniam sic cogitur, absens;

b Consum- b Consumatque annos, sed diurna, suos.
 merque. Adjicerem & nostros: sed ne contagia fati
 Contagia Corrumpan timen, quos agit ipsa, mei.
 fati. Nil homini certum est: fieri quis posse putaret,
 Ut facerem in mediis hæc ego sacra Getis?

c Tamen. Aspice, ut aura c tumens fumos è thure coortos
 In partes Italas, & loca dextra ferat.
 Sensus inest igitur nebulis, quæs exigit ignis:

Confilia Consilium fugiunt cætera pœnè meum.
 Sacra Re- Consilio commune sacrum cùm fiat in arâ
 muli. Fratribus, alternâ qui periere manu:
 Ipsa sibi discors, tanquam mandetur ab illis.
 Scinditur in partes atra favilla duas.

Hoc (memini) quondam fieri non posse loquebar.
 Et me Battades judice falsus erat.

d Consultus Omnia nunc credo, cùm tu & non stultus ab e arcto
 e Alto. Terga vapor dederis, Ausoniâmque petas.

Hæc igitur lux est, quæ si non orta fuisset,
 Nulla fuit misero festa videnda mihi.

f Herois. Edidit hæc mores illis f heroibus æquos,

g Eetion. Queis erat g Eurition, Icariûisque pater.

h Mores. Nata pudicitia est h secum, probitâisque fidésque;

i Fide. At non sunt istâ gaudia nata i die:

Sed labor, & curæ, fortunâque moribus impar,
 Justâque de viduo pœnè querela toro.

Scilicet adversis probitas exercita rebus

Tristi materiam tempore laudis habet.

Si nihil infesti durus vidisset Ulysses,
Penelope felix, sed sine laude, foret.
Victor Echionias si vir penetrasset in arcus,
Forsttan Evadnen vix sua nōset humus.
Cūm Peliā genitæ tot sint, cur nobilis una est ?
Nempe fuit misero nupta quod una viro,
Effice, ut Iliacas tangat prior alter arenas ;
Laodameia nihil, cur referatur, erit.
Et tua, quod a malles, pietas ignota b fuisse.
c Implerent venti si mea vela sui.
Di rāmen & Cæsar diis accessure, sed oīm,
Æquārint Pylios cum tua fata dies :
Non mihi, qui poenam fateor meruisse, sed illi
Parcite, quæ nullo digna dolore dolet.

LEGIA VII.

Rogat Amicum quendam ne discedat ab officio.

TU quoque nostrarum quondam fiducia rerum,
Qui mihi confugium, qui mihi portus eras ;
Tu quoque suscepti curam dimittis amici ?
Officiique pium tam cito ponis onus ?
Sarcina, sum fateor ; quam si tu tempore d duro **d Nofrō.**
Depositurus eras, non subeunda fuit.
Fluctibus in mediis navem, Palinure, relinquis ? **Palinurus.**
Ne fuge, neve tuā sit minor arte fides.
Numquid Achilleos inter fera prælia fid
Deseruit levitas Automedontis equos ?
Quem semel accepit, e nunquam Podalirius **ægro e Nunquid.**
Promissam medicæ non tulit artis opem. **Podalirius.**
TURPIUS ejicitur, quām non admittitur hospes ; **Turpius est**
Quæ patuit, dextræ firma sit ara meæ.
Nil nisi me solum primò tutatus es : at nunc **abjicere**
Me pariter serva, judiciūmque tuum. **quod subie-**
Si modò non aliqua est in me nova culpa, tuamq; **ris, quam**
Mutarunt subitō crimina nostra fidem. **subiisse.**
Spiritus hic, Scythicā quem non bene ducimus aut
(Quod cupio) membris exeat antè meis :
Quām tua f delicto stringantur pectora nostro ; **f Dilecto.**
Et videas meritò vilior esse tibi.
Non adeò g toti fatis urgemur in quis,
Ut mea sit longis mens quoque mota malis. **g Totis.**

Laus non
nisi incom-
modis para-
tur.

a Mallem.
b Manneri.
c Impl. sens

Finge tamen motam ; quoties Agamemnone natum
 Dixisse in Pyladen verba proterva putas ?
 Nec procul à vero est, quod vel pulsarit amicum ;
 Mansit in officiis non minus ille suis.
 Hoc est cum miseris solum commune beatis,
 Ambobus tribui quod solet obsequium :
 Ceditur & cæcis, & quos prætexta verendos,
 Virgâque cum verbis imperiosa facit.

a *Ira in cala-* Si mihi non parcis, fortunæ parcere debes ;
mirosis non Non habet in nobis ullius ira locum.
b *habet locum* Elige nostrorum minimum de parte laborum ;
a Reris. Isto, quo a quereris, grandius illud erit.
b Cele- Quam multæ madidæ b celantur arundine fossæ :
brantur. Florida quam multas Hybla tuetur apes :
c Circum- Quam multæ gracili terrena sub horrea ferre
flavat. Limite formicæ grana reperta solent :
 Tam me c circumstat densorum turba malorum ;
 Crede mihi vero est nostra querela minor,
 His qui contentus non est, in litus arenas,
 In segetem spicas, in mare fundat aquas.
d Timores. Intempestivos igitur compesce a furores :
 Vela neque in medio desere nostra mari.

ELEGIA VIII.

Narrat miseriam suam, & mores & habitum Getarum.

a *Ex illâ* Q Uam legis, a Scythica tibi venit epistola terrâ,
b Additur. Latus ubi a quoreis b jungitur Ister aquis.
 Si tibi contingit cum dulci vita salute,
 Candida fortunæ pars manet una meæ.
 Scilicet, ut semper, quid agam, carissime queris.
 Quamvis hoc vel me scire tacentे potes.
c *Sum miser* ; hæc brevis est nostrorum summa ma-
 quisquis & offensio Cæsare vivet, erit. (lorum :
 Turba Tomitanæ quæ sit regionis, & inter
 Quos habitem mores, discere cura tibi est,
c Graiosq; Mista sit hæc quamvis inter c Græcosque Getasque,
 A malè pacatis plus trahit ora Getis,
 Sarmaticæ major, Geticæque frequentia gentis,
 Per medias in equis itque redieque vias :
 In quibus est nemo, qui non coryton, & arcum,
 Telâque vipereo lurida felle gerat.

Vox
 N
 Dex
 Q
 Vivi
 H
 Arq
 A
 Carr
 V
 Nil
 M
 Non
 In
 Qua
 C
 Cùm
 V
 Quæ
 Gr
 k No
 N
 Deti
 Ex
 Quic
 Q
 Sive
 Eſi
 Sive
 Qu
 Non
 Vi
 Pellib
 Or
 In pa
 Ha
 n Un
 Qu
 Ipſe
 Sar

Vox fera, trux vultus, verissima & mortis imago. a Martis.

Non coma, non ullâ barba resecta manu.

Dextera non segnis b stricto dare vulnera cultro, b Fixo.

Quem vincit hū lateri barbarus omnis habet.

Vivit in his c igitur tenebrorum lusor amorum : c Heu, non
Hos videt, hos vates audit, amice, tuus,

Atque utinam d vivat & non e moriatur in illis ; d oblitus.

Absit ab invisis & tamen umbra locis; d Vivas.

Carmina quod f vestro saltari nostra theatro, e Moriaris.

Versibus & plaudi scribis, amice, meis : f Pleno.

Nil equidem feci, tu scis hoc ipse, theatris :

Musa nec in plausus ambitiosa mea est.

Non tamen ingratum est quodcunq; oblia nostri

Impedit, & profugi nomen in g urbe refert. g Ora.

Quamvis interdum, quæ me lassile recordor,

Carmina devoveo, Pierid asque meas :

Cùm bene devovi, nequeo tamen esse sine illis,

Vulneribusque meis tela cruenta sequor.

Quæq; modò Euboicis lacerata est fluctibus, audet

Graia h Caphareâ currere puppis i aquâ. h Capha-

k Non tamen ut lauder, vigilo ; curámque futuri
Nominis, utiliùs quod latuisset, ago. i ream.

Detineo studiis animum, fallóque labores ; k Nec.

Exerior curis & dare verba meis.

Quid potiùs faciam deserteris solus in otis ? l Dolores.

Quamve malis aliam quærere coner opem :

Sive locum spesto : locus est inamabilis, & quo l Curis dare
Esse nihil toto tristius orbe potest : verba.

Sive homines ; vix sunt homines hoc nomine digni; quidem.

Quámque lupi, sœvæ plus feritatis habent.

Non metuunt leges, sed cedit viribus æquum ?

Victaque pugnaci jura sub ense jacent.

Pellibus & laxis arcent mala frigora brachis ;

Oraque sunt longis horrida tecta comis.

In paucis m extant Græcæ vestigia linguae : m Rema-

Hæc quoque jam Getico barbara facta sono est. nent.

n Unus in hoc o nemo est populo, qui forte Litinè n Ulus.

Quælibet è medio reddere verba quest. o Non.

Ipse ego Romanus vates (ignoscite Musæ)

Sarmatico cogor plurima more loqui.

a En.

Et pader, & fateor; jam desuetudine longâ
Vix subeunt ipsi verba Latina mihi.
Nec dubito quin sint & in hoc non pauca libello
Barbara; non hominis culpa, sed ista loci est,
Ne tamen Ausoniæ perdam commercia lingue,
Et fiat patrio vox mea muta sono:
Ipse loquor tecum, desuetaque verba retrasto,
Et studii repeteo signa sinistra mei.
Sic animum tempestusque traho, meque ipse reduco,
b Submoventur. A contemplatu b semoveoque mali.
que. Carminibus quo ro miserarum oblivia rerum;
Præminum Præmia si studio c consequar ista, sat est.
studiorum.
c Consequor.

ELEGIA IX.

Invehitur in quendam, quod se lacefferat.

NON adeo cecidi quamvis abjectus, ut infra
Te quoq; sim, inferius quo nihil esse potest.
Quæ tibi res animos in me facit, improbe? cùcve
Calibus insultas, quos potes ipse pati?
Nec mala te reddunt mitem placidumque jacenti
Nostra, quibus d possunt illacrymare fæx?
Nec metuis dubio fortunæ slantis in orbe
Numen, & exosæ verba superba deæ?
Exiget e ah dignas ultrix Rhamnusia penas!
d Poffint. Imposito calcas f quodd mea fata pede.
Fera illa- crymant malis. Vidi ego g naufragiumque viros & in æquore mergi,
e At. Et nunquam dixi, Justior unda fuit.
f Quid. fragum qui Vilia qui quondam miseris alimenta negarat,
g Navi riserat. Nunc mendicato pascitur ille cibo.
Paffibus ambiguis FORTUNA volubilis errat;

Fortuno vo- Et manet in nullo certa tenaxque loco.
lubilitas. Sed modò læta manet, vultus modò sumit acerbos;
h Erat. Et tantum constans in levitate suâ est.
Nos quoque floruimus: sed flos h fuit ille caducus;
Flammæque de stipulâ nostra, brevisque fuit.
Ne tamen totâ capias fera gaudia mente;
Non est placandi spes mihi nulla dei:
Vel quia peccavi citra scelus; utque pudore
Non caret, invidia sic mea culpa caret:
Vel quia nil ingens, ad finem sol's ab ortu,
Illo, cui paret, mitius orbis habet

Scilicet

Scilicet
Mol.
Exemp.
Cun.
Si num
Inve
Ergo n
Refu
Posse p
Ut v
Utque
Hæc

O T
Te can
Crev
Quid t
Exul
Te præ
Scrip
Nec tib
Hic a
Cæsaris
Grat
Ille ded
Et fa
Cumqu
Pars
Naufrag
Nec c
Semine
Hoc c
Dii tibi
Non p
Hæc me
Poner

Scilicet ut per vim non est superabilis ulli,
Molle cor ad timidas sic habet ille preces.
Exemplique deum, quibus accessurus & ipse est,
Cum pœna veniâ plura roganda petam.
Si numeres anno soles & nubila toto,
Invenies nitidum saepius aisse diem.
Ergo ne nimium nostra lætare ruinâ;
Restitui quondam me queque posse puta.
Posse puta fieri, lenito Principe, vultus
Ut videoas mediâ tristis in urbe meos;
Utque ego te videoam causâ graviore fugatum:
Hæc sunt à primis proxima vota b meis.

Dies sereni
plures quam
nebulosi.
a Effe.

b Mibi.

ELEGIA X.

Car amici cuiusdam nomen non ponat in
carminibus suis.

O Tua si sineres in nostris nomina ponî
Carminibus, positus quam mihi saepe fores!
Te canerem solum meriti memor, inque libellis
Crevisset sine te pagina nulla meis.
Quid tibi deberem, totâ sciretur in urbe
Exul in amissâ si tamen urbe legor:
Te præsens mitem nôsset, te senior ætas;
Scripta vetustatem si modò nostra c ferunt,
Nec tibi cessaret doctus benedicere lector:
Hic d te servato vate maneret honor. c Ferent.
Cæsar is est primum munus, quod ducimus auras;
Gratia post magnos est tibi habenda deos.
Ille dedit vitam: tu, quam dedit ipse, tueris;
Et facis accepto munere posse frui. d Tibi.
Cumque e perhorret casus pars maxima nostros,
Parse tam credi pertimuisse velit: e Perhorru-
Naufragiumque meum tumulo f spectaret ab alto; f Specularit.
Nec dederit nanti per freta sœvia manum:
Seminecem Stygiâ revocasti solus ab undâ. (est,
Hoc queque, quod memores possumus esse, tuum
Dii tibi se tribuant cum Cæsare semper amicos!
Non potuit votum plenius esse meum.
Hæc meus argutis, si tu patetere, libellis
Poneret in multâ luce videnda labor.

Nunc

a Se quoque a Nunc quoq; jam, quamvis est iussi quiescere, qui ubi gales
 nunc. Nominet invitum, vix mea Musa tenet : (Próque
 Utque canem pavidæ noctum vestigia cervæ,
 b Luxan- b Lattrantem frustra, copula dura tenet : ix ope
 tem. Utque fores nondum reserati carcere acer
 c Pressa. Nunc pede, nunc c ipsa fronte lacescere equus : Mista
 Sic mea lege datâ vincita atque inclusa Thalia
 Per titulum veriti nominis ire cupit. Quippe
 Officio læ- Ne tamen officio memoris lædaris amici,
 dere. Parebo iussis (parce timere) tuis. Barbari
 d Nisi si. At non parerem, d si non meminisse putares ; Quos, ut
 Hoc, quod non prohibet vox tua, gratus ero. Pellibus
 e Solare. Dūq; (quod ô breve sit !) lumen e vitale videbo
 Serviet officio spiritus iste tuo. c Deri
 Exilium Queritur se, jam triennium exulare in Ponto.
 triennale. **U** T sumus in Ponto, ter frigore constitit Ister. Jéque p
 Facta est Euxini dura ter unda mari. For sita
 At mihi jam videor patriâ procul esse tot annis. Itque si
 Dardana quot Graio Troja sub hoste fuit. Abnue
 Stare putas, adeò procedunt tempora tardè ; dde, qu
 Et peragit lenti passibus annus iter. Dantu
 Nec mihi solstitium quidquam de noctibus aufert ; dura
 Efficit angustos nec mihi bruma dies. Fila de
 Scilicet in nobis rerum natura novata est, Quòd pa
 Cùmque meis curis omnia longa facit. d Quo
 An peragunt solitos communia tempora motus ? Utraque
 Suntque magis vitæ tempora a dura meæ ? Non n
 Quem tenet b Euxinus mendax cognomine c Poh. quid lo
 Et Scythici verè terra sinistra freti. (tus, Cæsari
 b Euxini. Innumeræ circum gentes fera bella minantur ; Ad uxore
 c Litus. Quæ, d nisi de rapto, vivere turpe putant. E
 d Sibi non Nil extra tutum est ; tumulus defenditur e ipse
 e Egre. Mœnibus exiguis, ingenioque loci. ndolui, i
 f Cum. f Quod mininè credas, at avis, densissimus hostis Qui ja
 Advolat, & prædem vix bene visus agit. quamqu
 Sæpe intra muros, clausis venientia portis
 Per medias legimus noxia tela vias. T'éque
 g Rus. Est igitur rarus qui g jam colere audeat ; isque erfer, &
 Hâc arat infelix, hâc tenet arma manu. a Eripit
 Sub

ELEGIA XI.

a Longa. Queritur se, jam triennium exulare in Ponto.
 Litus Eu- Itque si
 xinum. Abnue
 b Euxini. Dantu
 Innumeræ circum gentes fera bella minantur ; dura
 c Litus. Quæ, d nisi de rapto, vivere turpe putant. Fila de
 d Sibi non Nil extra tutum est ; tumulus defenditur e ipse
 e Egre. Mœnibus exiguis, ingenioque loci. quid lo
 f Cum. f Quod mininè credas, at avis, densissimus hostis Cæsari
 Advolat, & prædem vix bene visus agit. Ad uxore
 Sæpe intra muros, clausis venientia portis Qui ja
 Per medias legimus noxia tela vias. quamqu
 g Rus. Est igitur rarus qui g jam colere audeat ; isque erfer, &
 Hâc arat infelix, hâc tenet arma manu. a Eripit
 Sub

qui ubi gales pastor junctis pice cantat avenis :
 Proque lupo pavidæ bella verentur oves.
 ix ope castelli defendimur; & tamen intus
 Mista facit Graiis barbara turba mortum.
 Quippe simul nobiscum habitat discrimine nullo
 Barbarus, & recti plus quoque parte tenet.
 Quos, ut non timeas, possis odisse, vivendo
 Pellibus & longa a tempora recta comâ.
 Ios quoque, qui geniti Graiâ creduntur ab urbe,
 Pro patrio cultu Persica Braccha regit.
 Exercent illi sociæ commercia linguae ;
 Per gestum res est significanda mihi.
 barbarus hic ego sum, & quia non intelligor ulli,
 c Derident stolidi verba Latina Getæ :
 Sequ palam de me tutò male sâpe loquuntur ;
 Forfitan objiciunt exiliūmque mihi.
 Utque sit, in me aliquid, si quid dicentibus illis
 Abnuerim quoties adnuerimque putant.
 Adde, quod injustum rigido jus dicitur ense ;
 Dantur & in medio vulnera sâpe forc.
 Duram lachesin, quæ tam grave fidus habent,
 Fila dedit vitæ non breviora meæ !
 Quod patriæ vultu, vestroque caremus, amici ;
 d Quod sic in Scythicis e gentibus esse queror ;
 Utraque poena gravis : me:ui tamen urbe carere,
 Non merui tali forfitan esse loce.
 Quid loquor, ah demens ! ipsam quoque perdere
 Cæsar is offenso numine, dignus eram. (vitam,

Barbara
Græcis per
mixta.

a Corpora.

Ovidius
gestu locu-
tus.

b Qui.
c Et ri-
dent.

Jus amna-
tum.

d Quodque
hic.
e Finibus.

ELEGIA XII.

Ad uxorem, quod quidam eam exulis uxorem vocâisset.

Q Uod te nescio quis per iurgia dixerit esse
 Exulis uxorem, litera questa tuæ est.
 Indolui, non tam mea quod fortuna male audit,
 Qui jam consuevi fortiter esse miser :
 Quam quis, cui minimè vellem, sum causa pudoris,
 Iisque reor nostris erubuisse malis.
 Perfer, & obdura ; multò graviora tulisti.
 a Eripuit cùm me b Principis ira tibi.

a Surripuit.

Sub Fallitur b Vindicis.

TRISTIUM.

Fallitur iste tamen, quo judice nominor exal;

Mellior est culpam poena secuta meam.

Maxima poena mihi est, ipsum offendisse; prius

Venisset mallem funeris hora mihi.

senex

Scribere

venian

Omnis

navis

timor

a Tamen.

Quassas quidem nostra est, non empta, nec obrui-

Cinctus

b Nec.

Utque caret portu, sic tamen extat aquis,

dde, qu

c Fracta.

Nec vitam, nec opes, nec jus mihi civis ademit,

Torpet

Nihil a-

Qui merui vitio perdere cuncta meo.

ertilis af

demptum

Sed quia peccato facinus non adfuit a ullum,

Nil nisi

Ovidio, nisi

Nil nisi me patriis jussit abesse foci.

tempore

jus urbis.

Uteq; aliis quorum numerum compiendere non est,

Carcer

d Illi.

Cæsareum numen sic mihi mite fuit,

ertitur i

Ipse relegati, non exulis utitur in me

Siqua

Nomine: tuta suo judice causa mea est.

le quoq

Jure igitur laudes, Cæsar, pro parte virili,

Illi, q

Carmina nostra tuas qualiacunque canunt.

ontudit

Jure deos, ut adhuc cœli tibi limina claudant;

Et pars

Teque velint sine se compreco esse e Deum.

epa tam

Optat idem populus sed ut in mare flumina vastus

Inque

Sic solet exiguae currere rivus aquæ.

armina

At tu fortunam, cuius vocor exul ab ore,

Digna

Nomine mendaci parce gravare meam.

enique

ELEGIA XIII.

Ad Amicum. qui monebat ut exilium

Carminibus oblectaret.

Scribis ut oblectem studio lacrymabile tempus
Ne pereant turpi pectora nostra situ.

Si lice

Difficile est, quod amice mones, quia carmina lætum

n, qui

Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.

Scribe

Nostra per adversas agitur fortuna procellas;

ace, no

Sorte nec ulla mea tristior esse potest.

Vas e

f Luctat. Exigis ut Prismus natorum in funere f plaudat,

tque d

Et Niobe festos ducat ut orba choros.

Sic eg

Luctibus, an studio videor debere teneri,

il mihi

Solus in extremos jussus abire Geras?

Sed fu

g Hic vali- Des licet g invalido pectus mihi robore fultum,

Hic m

do. Fama refert Anyti quale fuisse reo:

on libe

Fracta cadet tantæ sapientia mole ruinæ;

Verbâ

Ira Dei. Plus valet humanis virtibus ira Dei.

e senex dictus sapiens ab Apolline, nullum
 Scribere in hoc casu sustinuisse opus.
 t veniant patriæ, veniant oblitia nostri,
 ius Omnis & admissi sensus abesse queat :
 avit timor officio fungi vetat ipse quieto ;
 oru Cinctus ab in numero me tenet hoste locus.
 dde, quod ingenium longâ rubigine læsum
 it, Torpet, & est multo, quam fuit ante, minus. *Ingenium*
 ertilis assiduo si non renovetur aratro,
 Nil nisi cum spinis gramen habebit & humus. *etiam rubi-*
 est, tempore qui longo stererit, male currit ; & inter *go occupat.*
 Carceribus missos ultimus ibit & equus. *a Ager.*
 ertitur in teneram cariem, rimisque dehiscit,
 Siqua diu solitis cymba vacavit aquis.
 le quoque & despero (fuerim cum parvus & ante) *b Equus.*
 Illi, qui fueram, posse redire parem.
 ontudit ingenium patientis longa d malorum ; *c Despera*
 Et pars antiqui & nulla, vigoris f adest. *d Laborum*
 n. epe tamen nobis ut nunc quoq; sumpta tabella est, *e Magna.*
 stus Inque suos volui cogere verba pedes : *f Adest.*
 armina scripta mihi sunt nulla, aut qualia cernis,
 Digna sui domini temporé, digna loco.
 enique NON parvas animo dat gloria vires ;
 Et g facunda facit pectora laudis amor.
 omnis & famæ quondam fulgore trahabar,
 Dum tulit antennas aura secunda meas. *g Facundus.*
 on adeo est bene nunc, ut sit mihi gloria curæ ;
 Si liceat, nulli cognitus esse vélim. *Facunda*
 an, quia cesserunt primi bene carmina, suades
 lætum Scribere, successus ut sequar ipse meos ?
 t. lice, novem, vestrâ liceat dixisse, sorores,
 adat, Vas estis nostræ maxima causa fugæ.
 que dedit justas tauri fabricator abeni,
 Sic ego do penas artibus ipse meis. *Perillus.*
 il mihi h debebat cum versibus amplius esse ;
 Sed fugerem merito naufragus Omne fretum. *h Debuerit*
 puto, si demens studium fatale retentem,
 Hic mihi præbebit carminis arma locus.
 on liber hic ullus, non qui mihi commodet aurem,
 Verbaque significant quid mea norit, adest. *Omnia*

Omnia barbariae loca sunt, vocisque ferinae ;
 a Omnia a Omnia sunt Getici plena timore soni.
 que possunt Ipse mihi videoit jam dedidicisse Latinè ;
 plena timo- Jam didici Gericè Sarmaticèque, loqui.
 re sonant. Nec tamen, ut verum fatear tibi, nostra teneri
 Naso Geti- A componendo carmine Musa potest.
 cam liv- Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos ;
 guam cal- Exitus est studii parva favilla mei.
 luit. Nec possum, & cupio non ullos ducere versus ;
 Ponitur idcirco noster in igne labor.
 Nec, nisi pars casu flammis erepta, dolóve,
 Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
 Sic utinam, quæ nil metuentem tale magistrum
 Perdidit, in cineres ars mea versa foret !

ELEGIA XIV.

Ad Amicum, quod literas non daret, cum fa-
 ceret cetera.

b Rem si quis quæ. **H**anc tuus è Getico mittit tibi Naso salutem
 Mittere b si quisquam, quo caret ipse, potest
 Eger enim traxi contagia corpore mentis,
 Libera tormento pars mihi negua vacet.
 Perque dies multos lateris cruciatibus uror ;
 c Sed quod. c Sic quoque non modico frigore læsit hyems.
 Si tamen ipse vales, aliquâ nos parte valemus ;
 Quippe meæ est humeris fulta ruina tuis.
 Qui mihi cùm dederis ingentia pignora, cumque
 Per numeros omnes, hoc tueare caput.
 Quòd tua me raro solatur epistolæ, peccas :
 Rémque piam prætas, d & mihi verba e negas
 Hoc, precor, emenda : quod si correxeris unum
 Nullus in egregio corpore nævus erit.
 f Posset. Pluribus accusem, fieri nisi f posset ut ad me
 Litera non veniat ; missa sit illa tamen.
 Dii faciant ut sit temeraria nostra querela,
 Téque putem falsò non meminisse mei.
 Quod precor, esse liquet : neq; enim mutabile robu
 Credere me fas est pectoris esse tui.
 Cana prius gelido desint absinthia Ponto,
 Et catet dulci Trinacris Hybla thymo ;

memorem quām te quisquam cōvincat amici;

Non tā sunt fati stāmina nigra mei.

*Nigra sta-
mina.*

Tu tamen ut fālē possis quoque pellere culpē

Crimina, quod non es, ne videare cave.

Irque solebamūs consumere longā loquendo

Tempora, a sermoni deficiente die;

a Sermonem

ic ferat, ac referat tacitas nunc litera voces,

Et pēragant linguae charta manūsque vices.

Quod b tibi nē nūmīū videar, diffidere, sitque

b Fore.

Versibus c hoc pācīs admonuisse satis:

c His.

Accipe, quo semper finitur epīstola verbo,

Atque meis dīscent ut tua fīta, vale.

E L E G I A XV.

Ad Uxorem, quod suis Libris sit eterna.

Q Uanta tibi d dederī nostris monumenta e libel- d Dederint

O mīhi me conjux charior, ipsa vides. (lis, nostri.

trahat auctori multum fortuna licebit: e Libelli.

Tu tamen ingenio clara ferere meo.

Qumque legar, pariter mecum tua fama legetur;

f Nec.

f Non potes in mēstos omnis abire rogos.

Qumque viri casu possis miseranda videri,

Invenies aliquas, quāe, quod es, esse vēlīnt;

Quāe te nostrorum cum sis in parte malorum,

Felicem dicant, invidēantque tibi.

Non ego divitias dando tibi plura dedissem;

Divitiae

DIVITIS ad manes nīl feret umbra suos.

ad inferos

erpetui fructum donavi nominis; idque

*non perve-
niunt.*

Quo dare nīl porui munere majus, habes.

Idēe, quod g & rerum sola es tutela mearum;

g Ut.

Ad te non parvi venit honoris onus.

Quōd nunquam vox est de te mea muta, tuique

Judiciis debes esse superba viri.

Quāe nē quis possit temeraria dicere, persta?

Et pariter serva meque piāmque fidem.

Jam tua, dum sterimus, turpi sine crimine mansit,

Et famē probitas irreprebensa fuit.

ar b eadē nostrā i nunc est tibi factā ruinā;

h Ea de-

Conspicuum virtus hic tua ponat opus. (est, i Non.

SSē bonam facile est, ubi quod vetat esse remotum

Et nihil officiis nupta quod obstat habet.

Cum

Vera ami- Cūm Deus intonuit, non se subducere nimbo,
 citia. Id demum est pietas, id socialis amor, s'bernat
 a Gubernet. RARA quidem est virtus, quam non fortuna & gu-
 Quæ maneat stabili, cūm fugit illa, pede.
 b Siqua ta- b Si tamen est pretium cui virtus ipsa petitum,
 men pretii Inque parum lœtis ardua rebus adest;
 fibi merces Si tempus numeres, per secula nulla racetur:
 ipsa petita Et loca mirantur quæ patet orbis iter.
 est. Aspicis ut longo teneat laudabilis ævo
 Fides Pen- Nomen inextinctum Penelopea fides?
 lopea. Cernis ut Admeti cantetur, & Hectoris uxor?
 Ausaque in accensos Iphias ire rogos?
 Ut vivat fama conjux Philaceia, cuius
 Iliacana primo vir pede pressit humum?
 c Morte c At nece nil opus est pro me; sed amore fidéque:
 nihil opus Non ex diffcili fama petenda tibi
 est. Nec te credideris, quia non facis ista, mone: i:
 Nil opus est Vela damus, quamvis remige d' puppis eat.
 Letbo. QUI Monet ut facias, quod jam facis; ille monendo
 d Novis. Laudat, & horatu comprobat acta suo.

---

hat
gu-

ne:

ndo